

คู่มือหาวิเศษาลัย

คู่มือหาวิเศษาลัย

คู่มือหาวิเศษาลัย

A.
CAC.11
2529

เอกสาร มคอ. ๖

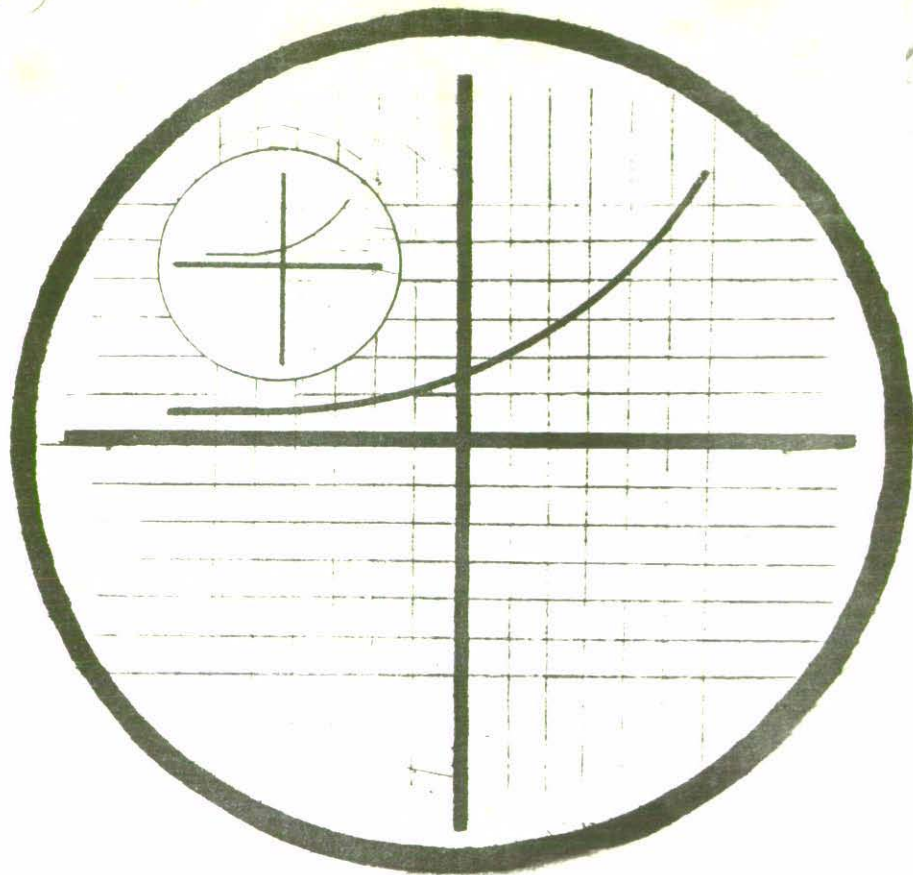
115

AC

01011

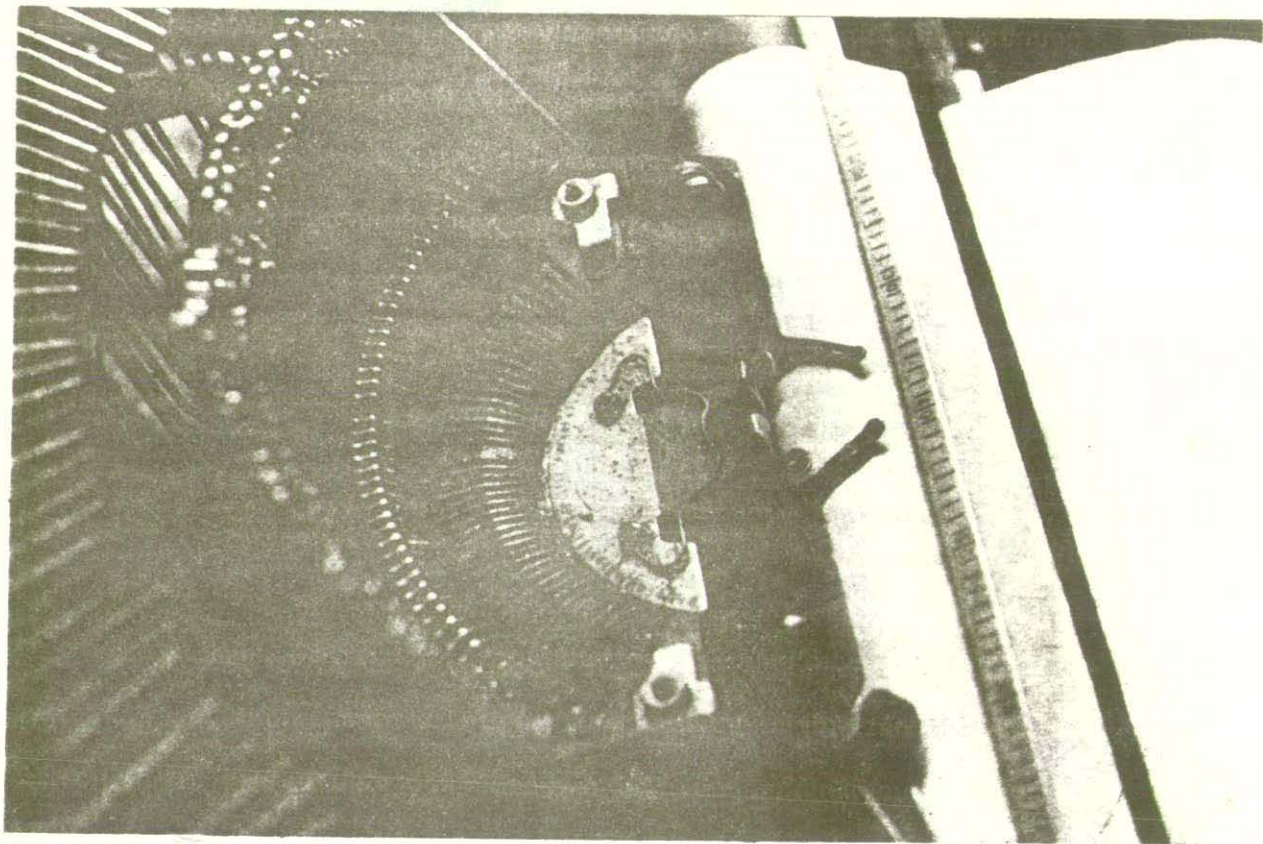
2529

①

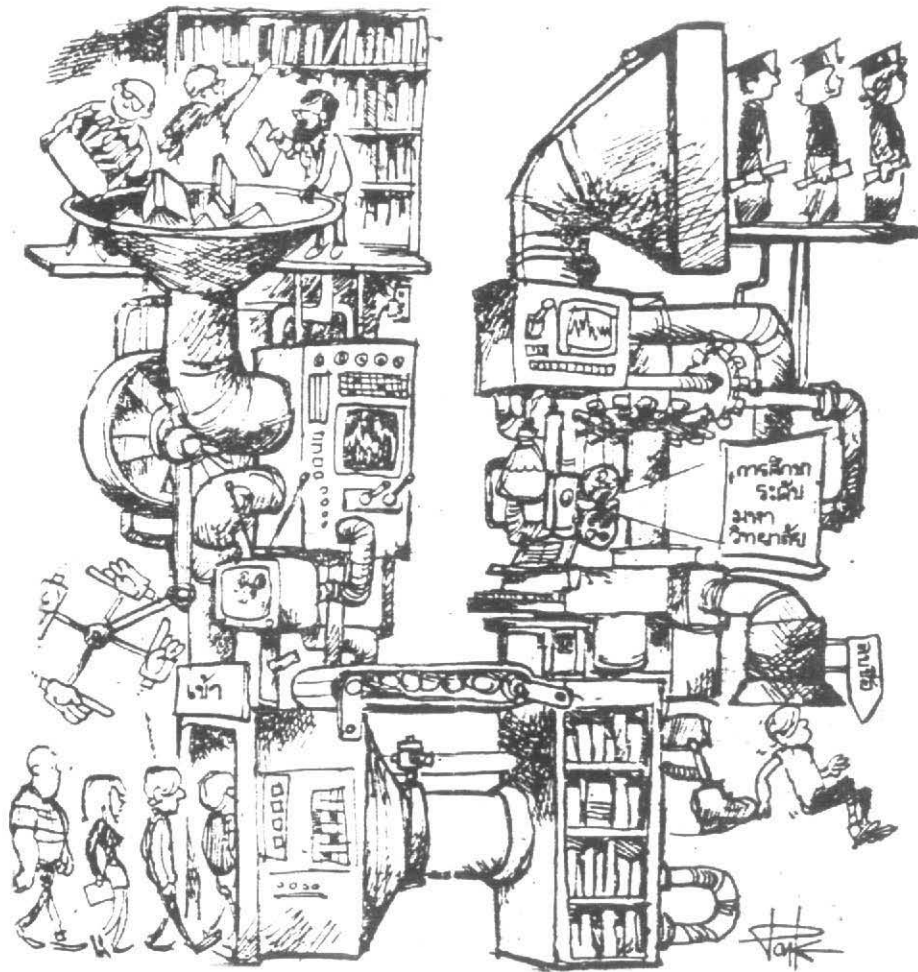
สู่มหาวิทยาลัย

เอกสาร มคอ. 0803

หนังสือรับน้อง ๒๕๒๕

จัดทำโดย ฝ่ายสาราณียากร องค์การนิสิต มศว ประสานมิตร

ในนามผู้บริหาร คณาจารย์และข้าราชการในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผมขอแสดงความยินดีที่ท่านทั้งหลายได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัย และขอต้อนรับ นิสิตใหม่ทุกคนด้วยความยินดียิ่ง ชีวิตในมหาวิทยาลัยนับเป็นชีวิตที่สำคัญส่วนหนึ่งของทุกคน เพราะเป็นช่วง เวลาที่นิสิตจะได้ตั้งดวงหาความรู้ ความเชี่ยวชาญให้เกิดขึ้น ขณะเดียวกัน ก็เป็นช่วง เวลาที่จะได้ฝึกฝนตนเองให้เป็นผู้ที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี สถาบันของเราได้ถือกำเนิดมาจากโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๒ และยกฐานะเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๗ มีประวัติอันงามเด่นเป็นที่รู้จัก ไปทั่วประเทศ ซึ่งพวกเราภาคภูมิใจยิ่งด้วยความเข้มแข็ง อุทิศหาประโยชน์ ของคณาจารย์ และข้าราชการทุกฝ่าย ประกอบกับความตั้งใจที่ศิษย์เก่าได้ร่วมกันสร้างมาช้านาน สถาบัน ได้เจริญงอกงามจนได้รับการสถาปนาเป็นมหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๗ นับเป็นมหาวิทยาลัย ที่ค่อนข้างใหม่และยังต้องการแรงสนับสนุนจากผลงานของศิษย์ปัจจุบันและในอนาคตอีกมาก

นิสิตใหม่ทุกคนไม่ว่าจะ เข้ามาศึกษาในระดับใดก็ตาม ก็คงตั้งความหวังที่จะ ประสบความสำเร็จและนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพในวันหน้า ความหวัง จะสัมฤทธิ์ผลได้ดีด้วยความมีวินัย ความอุทิศหาประโยชน์และความมุ่งมั่นปรารถนาที่จะศึกษา

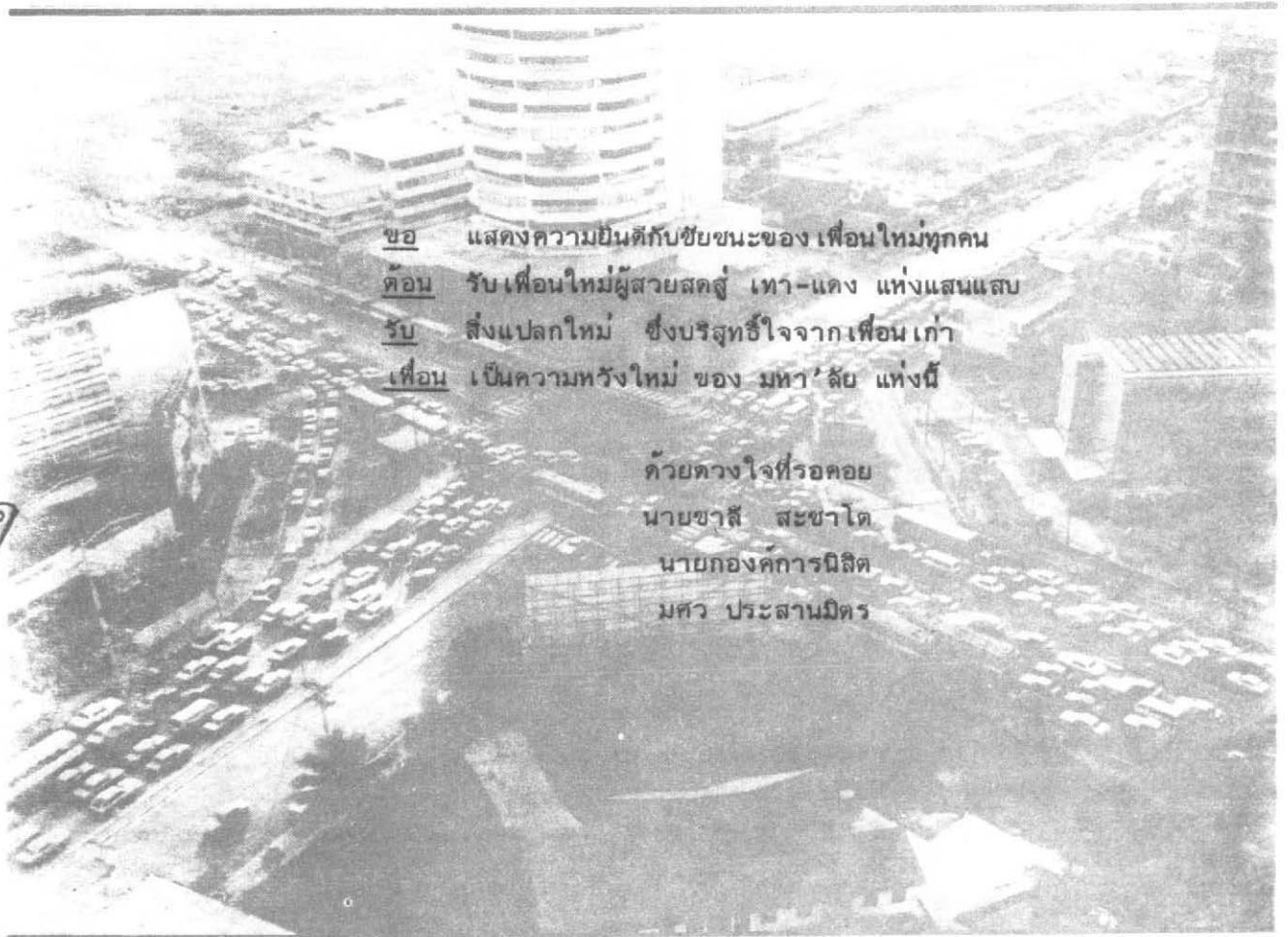
ให้รู้แจ้ง เพื่อช่วยแก้ปัญหาและสร้างความมั่นคงให้แก่ตนเองและประเทศชาติ นิสิตจงเริ่มต้นอย่างมีจุดหมายและเพียรศึกษาเล่าเรียนโดยใช้ปัญญาสร้างความเข้มแข็งในสิ่งที่ตนเองอ่อนแอและบกพร่อง

ขอให้นิสิตทุกคนศึกษาหาความรู้ด้วยความราบรื่น สดชื่นและประสบความสำเร็จ ได้ตั้งความตั้งใจ ขอฝากอนาคตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒไว้กับทุกท่านด้วย ขอจงช่วยกันสร้างชื่อเสียง สร้างความมั่นคงให้กับสถาบันตั้ง เช่นศิษย์ เก่าส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติมาแล้วในอดีต

ทรงศักดิ์ ศรีกาหสินธุ์

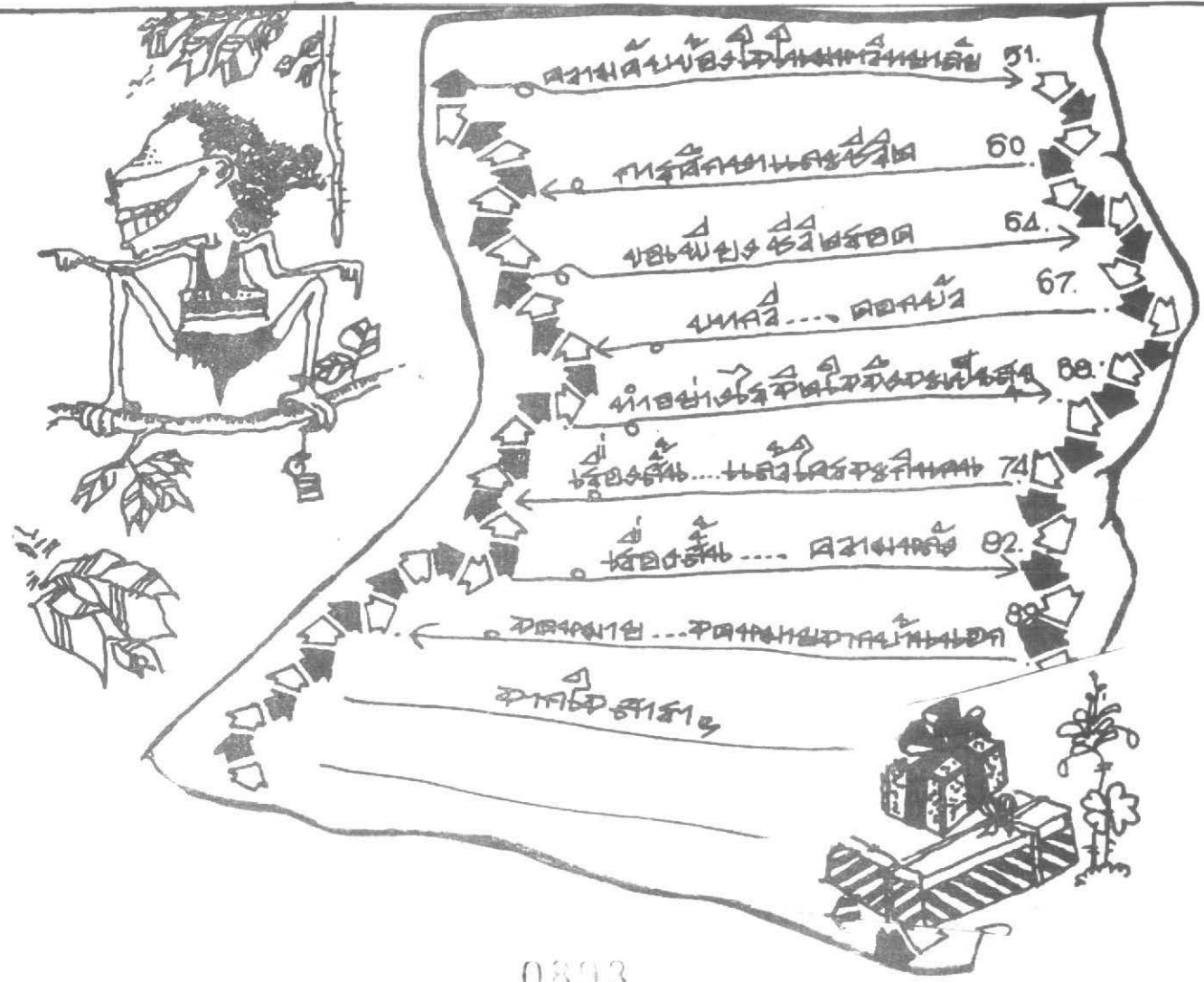
ขอ แสดงความยินดีกับชัยชนะของ เพื่อนใหม่ทุกคน
ต้อนรับ รับเพื่อนใหม่ผู้สวยสดสู้ เทา-แดง แห่งแสนแสบ
รับ สิ่งแปลกใหม่ ซึ่งบริสุทธิ์ใจจากเพื่อนเก่า
เพื่อน เป็นความหวังใหม่ ของ มหา'ลัย แห่งนี้

ด้วยดวงใจที่รอคอย
นายชาติ สะชาโต
นายกองค์การนิสิต
มศว ประสานมิตร

0803

กลุ่มกิจกรรมภายใน ที่จัดตั้งขึ้นโดยถูกต้อง
ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒว่าด้วย
กิจกรรมนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๑. สภานิสิต มี ๑ สภา
๒. องค์การนิสิต มี ๑ องค์การ
๓. ชมรม มี ๒๒ ชมรมดังนี้คือ
- ๓.๑ ฝ่ายกีฬา

๑. ชมรมกีฬา (ประกอบด้วย กีฬา
ฟุตบอล บาสเก็ตบอล ซอฟบอล วอลเลย์บอล รักบี้
ฮอกกี ตะกร้อ มวย หมากกระดาน กีฬาทางน้ำ ผู้
ตัดลิ้น)

๒. ชมรมเทนนิส
๓. ชมรมแบดมินตัน
- ๓.๒ ฝ่ายบำเพ็ญประโยชน์
๑. ชมรมผู้บำเพ็ญสาธารณประโยชน์
๒. ชมรมอาสาพัฒนาชนบท
๓. ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๔. ชมรมคุ้มครองผู้บริโภค
- ๓.๓ ฝ่ายศิลปวัฒนธรรม
๑. ชมรมศิลปวัฒนธรรมลานนา
๒. ชมรมศิลปวัฒนธรรมอีสาน
๓. ชมรมศิลปวัฒนธรรมทักษิณ

๔. ชมรมศาสนาและวัฒนธรรม

๕. ชมรมศิลปกรรม

๖. ชมรมนาฏศิลป์

๗. ชมรมวรรณศิลป์

๘. ชมรมศิลปการแสดง

๙. ชมรมดนตรีไทย

๑๐. ชมรมดนตรีสากล

๑๑. ชมรมขับร้องประสานเสียง

๑๒. ชมรมพุทธศาสตร์

๓.๔ ฝ่ายส่งเสริมวิชาการ

๑. ชมรมถ่ายภาพ

๒. ชมรมรัฐศาสตร์สัมพันธ์

๓. ชมรมภูมิศาสตร์

๔. คณะกรรมการประสานงานคณะ มี ๔ คณะ

๔.๑ คณะกรรมการประสานงานคณะมนุษย
ศาสตร์

๔.๒ คณะกรรมการประสานงานคณะวิทยา
ศาสตร์

๔.๓ คณะกรรมการประสานงานคณะสังคม
ศาสตร์

๔.๔ คณะกรรมการประสานงานคณะศึกษาศาสตร์

๔.๕ คณะกรรมการประสานงานคณะแพทย
ศาสตร์

พวกคีน้องใหม่ทุกคน ก่อนอื่นที่ๆศึกษาทุกคน ขอแสดงความยินดีกับนิสิตใหม่ทุกคนที่ได้เปลี่ยนจาก เครื่องแบบนักเรียนมาเป็นชุดนิสิตนะจ๊ะ เมื่อน้อง ก้าวเข้ามาในรั้วมหาวิทยาลัยแห่งนี้ ที่ๆทุกคนก็ตั้งใจ ที่ได้มีน้องเพิ่มขึ้นอีก เราทุกคนเปรียบเหมือนพี่น้อง ไม่ว่าจะ เป็นคณะใดหรือปีใดก็ตามจ๊ะ เอาละ เมื่อ แสดงความยินดีกับนิสิตใหม่กันที่หน้าแล้วก็จะขอ-แนะนำตัวเอง เอ๊ย ตัวแทนของชาวคณะศึกษาชะ น้อยนะ อันนามกรณีนี้นักศึกษาเรียกเราสั้นว่า "สโม ศึกษา" เออ ขออธิบายหน่อยนะคือว่าทุกๆคณะจะมี สโมสรของตัวเอง เพื่อคอยติดต่อประสานงานและ-คอยให้ข่าวสารต่างๆแก่นิสิตจ๊ะ สโมศึกษาของเรา ตั้งอยู่ข้างตึก ๓ อยู่ติดกับชมรมอาสาพัฒนาฯที่รั้วสี ฟ้ายิ่งเป็นสีประจำคณะของเราใจละ ะบรองหาไม่ ยากหรอกน่า มีคณะกรรมการซึ่งแต่ละคนก็ไฟแรง-กันทั้งนั้น(แต่ต้องคอยสปาร์คบ่อยๆจ๊ะ) สโมศึกษา

ของเราให้บริการต่างๆคอยบริการนิสิตคณะศึกษาทุก-คน ก็เริ่มตั้งแต่

- บริการห้องสมุดสโมสรศึกษา เรามีหนังสือไว้ คอยบริการแก่นิสิตศึกษามากพอสมควร
- บริการยิมวิสาธุอุปกรณ์ เช่นกาว ปากกาเคมี ที่ตัดกระดาษ เป็นต้น
- บริการยิมอุปกรณ์กีฬาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นลูก บาส วอลเลย์ หรืออื่นๆ

นอกจากนี้ยังมีบริการอื่นๆอีกมากมายที่เราคอย บริการอยู่ ถ้าอย่างทันสมัยก็ลองมาใช้บริการของสโม ศึกษาดูซิ แล้วท่านจะคิดใจ (ได้ที่โฆษณาเลย) อ้อมีว แต่บอกสรรพคุณ ยังไม่ได้บอกผลงานของสโมเราเลย พูดจะหาว่าคุยนะผลงานของสโมเรานี้มีตั้งกระป๋องโกย ไม่หมด แต่เอาแค่โกยหมดก่อนแล้วกัน อะแอม เราจะ เริ่มตั้งแต่แรกเลยนะ

-การรับน้องของมหาลัย การรับน้องของคณะศึกษา ที่จริงก็ไม่อยากจะบอกหรอกว่ามีนส์แค่ไหน เอาไว้

ให้น้องๆมาเจอมาเจอกันเองดีกว่าแล้วน้องก็จะจำจนจบปีนั้นแหละ รับรองว่าไม่ตายหรอก แต่น่ามว่าเท่านั้นแหละ

-การแข่งขันต่างๆ เรามีทั้งนักกีฬาและกองเชียร์เพียบ นักกีฬาแต่ละคนฝีมือขึ้นเขียนไม่รู้ว่ามีมาจากสำนักไหนบ้าง ส่วนกองเชียร์ก็เชียร์กันสนุกสนานไปเลย

-การหาทุนของสโมศึกษา โดยเรามีวิธีการแปลกๆอย่างเช่นขายสติ๊กเกอร์ ขายส.ค.ส. เรียกว่าขายอะไรก็ได้ก็ขายมันหมด ขายทุกเทศกาล ตั้งกะต้นปียันปลายปี และที่ประทับใจเราชาวศึกษาทุกคนคือ งาน "วันพอร์ชอล" งานนี้ทั้งแจกทั้งแถมเทียบ-เรียกว่าทุกคนเข้าไปมือเปล่า แต่ออกมามีไม้ไม่ว่าง คณะกรรมการทุกคนเหนื่อยมาก แต่ก็ตั้งใจงานนี้ประสบความสำเร็จและสามารถได้ทุนมาไว้ใช้ในสโมเราด้วย (บ่าวโมนะเฉย)

-การส่งพี่ ๔ งานนี้เราใช้ชื่อว่า "บายเนียร์" งานนี้เราเน้นให้พี่และน้องในทุกชั้นปีได้รู้จักกันถ้วนหน้า (เมื่อรู้จักกันจะขอกู้เงินได้บ้าง) พี่ๆทุกคนก็รักกันดี ให้ความร่วมมือทุกอย่าง แหมเห็นแล้วเป็นปลื้มเขยวแหละ

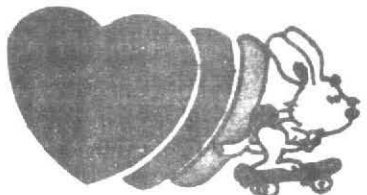
ผลงานของสโมเรายังมีอีกมาก ถ้าน้องๆอยากรู้ก็แวะมาคุยกับพี่โตที่สโมทุกเวลาและพี่จะตั้งใจมากถ้าน้องๆจะมาเยี่ยม

ท้ายนี้พี่ๆที่สโมศึกษาทุกคนก็หวังว่าจะได้พบปะพูดคุยกับน้องศึกษาใหม่ที่น่ารักทุกคน แล้วอย่าลืมแวะมาที่สโมศึกษาบ้างนะจ๊ะ

สโมศึกษา

◦ สโม'วิทยา ◦

ในโอกาสที่นิสิตใหม่จะได้เริ่มต้นชีวิตการศึกษา
ในสถาบันนี้ ในนามของสโมสรมนิสิตคณะวิทยาศาสตร์
ขอให้นิสิตใหม่ทุกท่านประสบความสำเร็จในด้านต่างๆ
ทั้งปริญญาด้านการศึกษาและปริญญาด้านชีวิตที่สมบูรณ์

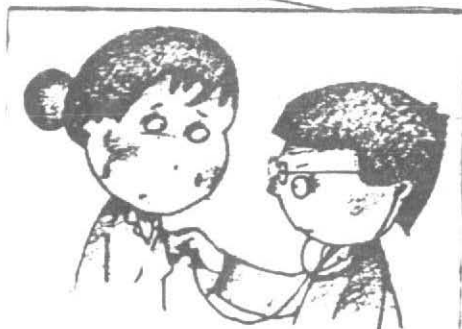
สโมสรมคณะวิทยาศาสตร์ขอแสดงความยินดีกับนิสิตใหม่
ทุกท่านที่ได้ก้าวเข้ามาสู่รั้ว เทาแดงได้อย่าง เต็มภาคภูมิ
สโมสรมคณะวิทยาศาสตร์ได้ก่อตั้งมาแล้ว เป็นเวลา
๑๐ ปีมาแล้ว นับตั้งแต่บัดนี้จนถึงปัจจุบันนี้ปีการศึกษา ๒๕๒๔
นิสิตคณะวิทยาศาสตร์เป็นรุ่นที่ ๑๑ ปัจจุบันสโมสรมฯ ตั้งอยู่
ที่ห้อง ๓๑๒ มีกิจกรรมต่าง ๆ มากมายภายในคณะ ซึ่งเป็น
ส่วนหนึ่งของชีวิตการ เป็นนิสิตในนามของสโมสรมฯ ก็อยากจะ
ฝากอะไรบางอย่างบางอย่างให้แก่นิสิตใหม่บ้างคือ ชีวิตการ
เป็นนิสิตใช้ว่าแต่เพียงจะเป็นการหาความรู้จากในตำรา
เท่านั้น นั้นเป็นเพียงแค่ปริญญาด้านการศึกษา แต่ที่ว่าปริญญาด
ที่สมบูรณ์ควร เป็นปริญญาด้านชีวิตด้วย ซึ่งการใช้ชีวิตในมหา-
วิทยาลัยนิสิตควรมีความรับผิดชอบต่อสังคม การเข้าร่วมทำ
กิจกรรมต่าง ๆ อันเป็นการหาประสบการณ์ชีวิตที่สมบูรณ์
การรวมตัวกันก่อให้เกิด ชมรม กลุ่มนิสิตและสโมสรมต่าง ๆ
เพื่อทำกิจกรรมอันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและต่อ
ตนเอง นั้นเป็นตัวอย่างที่ดีเห็นได้เด่นชัด แล้วนิสิตใหม่
แล้วจะปล่อยให้เวลาว่างให้เปล่าประโยชน์ไปเช่นนั้นหรือ

สโมสรมนิสิตคณะวิทยาศาสตร์

"Medicine"

จากนิสิตคณะแพทยศาสตร์.....

ขอแสดงความยินดีกับน้องใหม่ชาว
ประสานมิตรทุกคน... ช่วงเวลานี้เป็นช่วง
หัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต ชีวิตใหม่ที่น้อง ๆ
กำลังจะพบอยู่ที่นี่ อาจมีสุข ทุกข์ ประปนกันไป
ขอให้น้องจงมีกำลังใจฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ
ให้ได้ แล้วน้องก็จะประสบความสำเร็จ
ในชีวิต

ด้วยรัก

๗

สโม'บุษย์ศาสตร์

"ก่อนอื่นเราก็ต้องขอแสดงความยินดี ไชโย
โห่ร้องกับน้อง ๆ ที่สามารถบรรลุจุดประสงค์อัน
สูงสุดแห่งความตั้งใจจากการสอบเอ็นทรานซ์เข้า
สู่ร่วมหาวิทยาสัยได้"

สโมสรของเราก็อยากจะบอกกับน้อง ๆ
ว่า โลกของการเรียนร้นั้นมันกว้างขวางนักและ
มีอยู่ทุกหนทุกแห่ง จากห้องเรียน เพื่อน ตลอดจน
สิ่งแวดล้อมภายในรั้ว มศว ประสานมิตรแห่งนี้
เช่นกัน ล้วนแต่มีเรื่องราวที่น่าศึกษาทั้งสิ้น
การที่เราทุกคนต้อง เรียนรู้ก็เพื่อนำความรู้ที่ได้
นั้นมาแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต ปัญหาครอบครัว
ปัญหาสังคม และปัญหาของคนอื่น ๆ ที่ไม่ได้อยู่ใน
ฐานะเดียวกับเรา ซึ่งความรู้เหล่านี้จะก่อให้เกิด

เกิดประโยชน์คือตัวของเราและสามารถนำไป
สร้างประโยชน์ต่อผู้อื่นได้ด้วย แต่ขณะเดียวกัน
การเข้าร่วมกิจกรรม ต่าง ๆ ก็มีความสำคัญมาก
เพราะเป็นการฝึกเข้าทำงานกัน เป็นกลุ่ม
เป็นหมู่เหล่า ก่อให้เกิดความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่ง
ใจเดียวกัน รู้จักอดทน ผ่อนหนักเป็นเบา
มีปัญหอะไรก็ช่วยกันแก้ไข เมื่อน้อง ๆ จบ
ออกไปทำงาน ประสบการณ์ที่น้องมีอยู่ก็จะช่วย
ให้ปรับตัว เข้ากับเพื่อร่วมงานได้ดี

ในปีที่สโมสรของเราก็ได้ตั้งโครงการ
ในการทำกิจกรรมที่น่าสนใจไว้อย่างมากมาย
โดยเฉพาะกิจกรรมทางด้านการศึกษา

น้องๆที่มีความสนใจและต้องการ จะ
เข้าร่วมกิจกรรม เรายินดีต้อนรับทุกวันทุกเวลาจะ
อ้อ...สถานที่ตั้งสโมสรของเรา ก็คือ ตึก ๓
หรือตึกไปรษณีย์ ขนาบข้างด้วยสโมสร คณะ
วิทยาศาสตร์ และสหภาณิลิต

"ทุก ๆ ก้าวที่ก้าวไปบนเส้นทาง คือ
ทุกก้าวที่สร้างสรรค์คุณงามความดี"

S

O

C

I

A

L

เราผู้มาก่อนขอต้อนรับผู้มาใหม่ผู้สังคมนะ
"ผู้มาใหม่จงมองไปข้างหน้าแต่อย่ามองข้างหน้า
จนลืมข้างหลัง"

ความมั่นคงในชีวิตที่ถูกทิ้งปอดทิ้งฝั่งมาแล้ว
วัยเขาวีนั้นเป็นความเห็นแก่ตัวอย่างร้ายกาจ
การมองไปข้างหน้าเพียงเพื่อให้ได้มาซึ่งความ
มั่นคงและเกียรติยศในชีวิตนั้น เป็นการทอดทิ้ง
ความเป็นจริงของสังคม คำกล่าวที่ว่า
"ในน้ำมีปลาในนามีข้าวและอื่น ๆ อีกมากมาย"
เป็นความฝันในอักษรที่ร้อยจ่านรรจีนเพื่อหนีความ
จริงของคนรุ่นเก่า ผู้มาใหม่จึงหันกลับมามอง
ข้างหลังกันบ้าง ข้างหลังของท่านมีรอยเลือด
หยาดน้ำตาและเจ้ากระดูกของคนจำนวนมาก
ที่ทำให้ได้มาซึ่งชาติและอื่น ๆ

เราผู้มาก่อนได้เพียง.....หวังว่า
ผู้มาใหม่ซึ่งกำลังหึ่งผยองในความสำเร็จของ
ตนเองจะได้หันกลับไปข้างหลังมองความเป็นจริง
ของสังคม เพื่อที่จะได้ช่วยกันสร้างสรรค์ความ-
จริงให้เป็นไปตามความ เพื่อฝันของคนรุ่นเก่า

ศรัทธาผู้มาใหม่...จากเราผู้มาก่อน

คณะกรรมการบริหารสโมสรนิสิตคณะสังคมศาสตร์

"ไม่ต้องถึงกับสาว เดือนที่ เกลือ่นฟ้า
หรือต้องพินนภาออก เป็นขึ้น
ไม่มีธรรมใดในแผ่นดิน
ไม่ฟังลั่น เพราะพลังแห่งศรัทธา"

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีกำเนิดมาจาก
วิทยาลัยวิชาการศึกษาซึ่งได้รับการยกฐานะขึ้นเป็น
มหาวิทยาลัย ตามพระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. ๒๕๑๗ ชื่อมหาวิทยาลัย
"ศรีนครินทรวิโรฒ" เป็นมงคลนามที่ พระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
พระราชทานมีความหมายว่า " (มหาวิทยาลัย) ที่
เจริญเป็นศรีสง่าแก่มหานคร "

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นมหาวิทยาลัย
ที่มีวิทยาเขตมากที่สุดในประเทศไทยคือมี ๘ วิทยาเขต
กระจากกันอยู่ทั่วในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ดังจะได้
ลำดับความเป็นมาโดยสังเขปดังนี้

พ.ศ. ๒๔๙๒ กระทรวงศึกษาธิการได้จัดตั้ง
โรงเรียนฝึกหัดครูโดย เฉพาะขึ้นที่ถนนประสานมิตร
อำเภอพระโขนง จังหวัดพระนคร ให้ชื่อว่าโรงเรียน
ฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร

๑๘ พฤษภาคม ๒๔๙๖ กระทรวงศึกษาธิการ
ได้ปรับปรุงและยกวิทยฐานะโรงเรียนนี้ถึงขั้นปริญญา
ในวิชาการศึกษา เทียบเท่ามาตรฐานของต่างประเทศ
เปลี่ยนชื่อใหม่เป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษา

๑๖ กันยายน ๒๔๙๗ พระราชบัญญัติวิทยาลัย
วิชาการศึกษา พ.ศ. ๒๔๙๗ ประกาศใช้วิทยาลัย
วิชาการศึกษาจึงมีอำนาจให้ อนุปริญญา (อ.กศ.)
ปริญญาตรี (กศ.บ.) ปริญญาโท(กศ.ม.) และ
ปริญญาเอก(กศ.ด.) ในวิชาการศึกษาและวิชาอื่น
ที่เกี่ยวข้องแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยได้

๑๑ กันยายน ๒๔๙๘ โอนแผนกฝึกหัดครูมัธยม
ปฐมวัน มาเป็นสาขาหนึ่งของวิทยาลัยวิชาการศึกษา
และเปลี่ยนชื่อเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษาปฐมวัน

๘ กรกฎาคม ๒๔๙๘ เปิดวิทยาลัยวิชาการศึกษา
บางแสน ที่หมู่ที่ ๗ ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง

จังหวัดชลบุรี เป็นสถาบันชั้นอุดมศึกษาในส่วนภูมิภาคแห่งแรกในประเทศไทยที่เปิดสอนถึงระดับปริญญาตรี

๒๕ มกราคม ๒๕๑๐ เปิดวิทยาลัยวิชาการศึกษา ศิษย์โลก ที่ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดศิษย์โลก

๒๗ มีนาคม ๒๕๑๑ เปิดวิทยาลัยวิชาการศึกษา มหาสารคาม ที่อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

๑ ตุลาคม ๒๕๑๑ เปิดวิทยาลัยวิชาการศึกษา สงขลา ที่อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

๒๗ มีนาคม ๒๕๑๒ เปิดวิทยาลัยวิชาการศึกษา พระนคร ตั้งอยู่ในบริเวณเดียวกับวิทยาลัยครูพระนคร ถนนแจ้งวัฒนะ บางเขน กรุงเทพฯ

๑ เมษายน ๒๕๑๓ วิทยาลัยพลศึกษา ได้เข้ามาสมทบเป็นสาขาหนึ่งของวิทยาลัยวิชาการศึกษา เรียกรวมว่า วิทยาลัยวิชาการศึกษา พลศึกษา

พ.ศ.๒๕๑๔ วิทยาลัยวิชาการศึกษาแยกจากกรมการฝึกหัดครู มีฐานะเป็นกรมหนึ่งในกระทรวงศึกษาธิการ

๒๔ มิถุนายน ๒๕๑๗ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ได้รับการยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยตามพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น โดยรวมวิทยาลัยวิชาการศึกษา

ษาทั้งแปดวิทยา เขตเข้าด้วยกันเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และได้โอนไปสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ เรียกชื่อมหาวิทยาลัย โดยระบุที่ตั้งวิทยาเขต เช่นที่เคยเรียกมาแล้วเดิม ยกเว้นวิทยาลัยวิชาการศึกษาพระนคร ให้เรียกว่า "มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒบางเขน"

การเรียนการสอน

ปีการศึกษา ๒๔๙๖ เริ่มเปิดสอนตามหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาการประถมศึกษา สาขามัธยมศึกษา สาขาอาชีพศึกษา และสาขาการบริหารการศึกษา

ปีการศึกษา ๒๔๙๘ เริ่มเปิดสอนหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตสำหรับบุคคลภายนอก (ผลิตภาคสมทบ)

ปีการศึกษา ๒๔๙๙ เปิดสอนชั้นปริญญาโท ในชั้นแรกเปิดสอนเฉพาะสาขาจิตวิทยาพัฒนาการ โดยร่วมกับสถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก

ปีการศึกษา ๒๕๐๔ เปิดสอนหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต ซึ่งวิทยาลัยวิชาการศึกษาจัดสอนขึ้นเองโดยตรง

ปีการศึกษา ๒๕๐๖ เปิดสอนชั้นประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะ

ปีการศึกษา ๒๕๑๗ เปิดสอนชั้นปริญญาเอก

โดยเปิดสอนเพียงสองสาขาคือสาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ และสาขาการวิจัยและการพัฒนาหลักสูตร

ปีการศึกษา ๒๕๑๔ เปิดสอนหลักสูตรปริญญาตรีทางวิทยาศาสตร์บัณฑิตในแขนงวิชาคณิตศาสตร์ เคมี ชีววิทยา ฟิสิกส์ ภูมิศาสตร์ และจิตวิทยา กับหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตในแขนงวิชา ภาษาและวรรณคดีไทย ภาษาและวรรณคดีอังกฤษ ภาษาและวรรณคดีฝรั่งเศส ประวัติศาสตร์ และศิลปะ

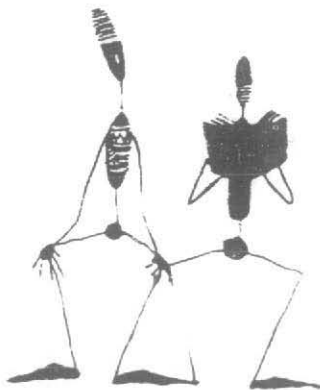
อนึ่งในปี ๒๕๑๔ นี้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้รับวิทยาลัยพยาบาลกรุงเทพสังกัดกระทรวงสาธารณสุขเข้าสมทบทางวิชาการ จัดการศึกษาหลักสูตรปริญญาการศึกษาบัณฑิต (สาขาครูพยาบาล) ทั้งนี้เพื่อเป็นการสนองนโยบายการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถและวิทย์ฐานะ รวมทั้งการผลิตครูพยาบาลให้เป็นการเพียงพอกับความต้องการของประเทศ

ปีการศึกษา ๒๕๒๖ ตั้งคณะพยาบาลศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน

ปีการศึกษา ๒๕๒๘ ตั้งคณะแพทยศาสตร์โดยความร่วมมือกับบัวชีรพยาบาล ที่วิทยาเขตประสานมิตร

เรียน ...

เรียน

ต่างคนต่างแข่งจ้องที่นั่งเรียน
 ต่างภูมิใจได้เพื่อศึกษา
 หวังขุขะชีวิตให้มีราคา
 สุดท้ายคุณค่าจะนำคุณ
 มาให้ตายจากความเป็นจริง
 โหมกอดทั้งตั้งคนหมองหม่น
 เลี้ยงไว้ในสวรรค์ชั้นชน
 มีบ้านเป็นเรือนคัมภีรวิทยา
 ความเป็นกลางคือใบไม้ที่ร่วงหล่น
 ความเป็นคนมีราคินสิ้นค่า
 กลับมาเจ็ดสู่ความจริงคือปรัชญา
 สร้างศรัทธาสื่อธรรมทั้งปวง

↓
2/21/78...

ปัญญาธรรม นักศึกษา

★★★★★★

ผู้ใดได้รับอภิสิทธิ์ ผู้นั้นต้อง
ตอบแทนความเสียสละของผู้อื่น
เพราะเขาเปรียบเสมือนผู้กินอาหาร
ทั้งหมด ซึ่งชาวบ้านหิวโหยมอบให้
ด้วยความหวังว่าเขาจะเกิดกำลังตัน
ตันไปหาอาหารจากแดนไกลมาเลี้ยง
ดูกัน ถ้าเขากินอาหารของชาวบ้าน
หมดแล้วไม่ช่วยอะไรเลย เขาคือผู้

ทรยศ เช่นเดียวกัน ถ้าคนหนุ่มสาว
ผู้ได้รับการศึกษาสูง โดยประชาชน
ช่วยกันเสียค่าใช้จ่าย แล้วกรีดกรายนึก
ว่าตนเองเหนือกว่าคนอื่น หรือไม่
พยายามนำความรู้ไปช่วยพัฒนาบ้าน
เมือง เขาก็เป็นผู้ทรยศเช่นกัน

(อุเชียส ไบรเอร์ ประธานาธิบดีแห่งประเทศ
แทนซาเนีย)

SUMMER '86 PROGRAM กิจกรรมฤดูร้อน

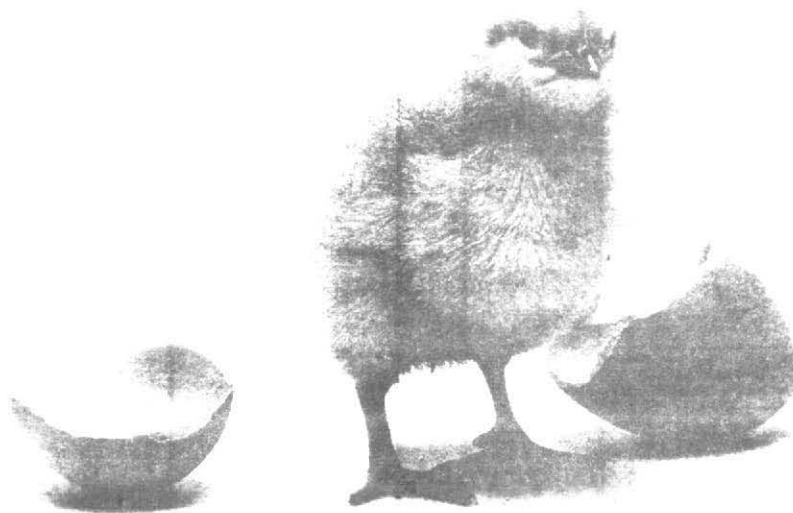
จากสุนทรพจน์ดังกล่าว คงไม่
ปฏิเสธว่ามันเป็นความจริงในแง่ของ
ความเป็นอภิสิทธิ์ชนเพราะสภาพ
ที่แท้จริงในเมืองไทยขณะนี้ก็เป็นเช่น
นั้นคือ มีคนเพียงไม่กี่เปอร์เซ็นต์ในจำนวน
หลายล้านคนที่มีโอกาสเข้าศึกษาต่อ ในมหา
วิทยาลัยซึ่งเป็นแหล่งของวิทยาการความก้าว
หน้าต่าง ๆ และยังเป็นจำนวน ไม้อึง ๑๔
เมื่อเทียบกับจำนวนประชากรทั่วประเทศ ใน

ขณะที่ประชาชนทั่วประเทศต้องเสีย
ภาษี แล้วนำเอาภาษีที่เขาเสียนั้นมาลง
ทุนในการศึกษาให้กับกลุ่มชนอภิสิทธิ์
นี้ คงนั้นจึงจำเป็นอยู่เองที่ นักศึกษา
ต้องสำนึกถึงความจริงข้อนี้ หากจะมี
ข้อโต้แย้งว่า ก็เขาเหล่านั้นไม่มีความ
สามารถเท่ากับเรา ลองมาพิจารณาดูว่า
เท็จจริงแค่ไหน คงมีที่เรียนเก่งแต่ไม่
สามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ และ
หลายคนคงมีเพื่อนที่เรียนไม่ค้อยเก่ง
แต่เขาก็สามารถเอาตัวรอดในสังคมนี้
ได้ เขาสามารถเรียนรู้ได้ สร้างสรรค์
ได้ แต่มันอยู่ที่โอกาสที่เอื้ออำนวยต่อ
เขามากกว่า เมื่อมีโอกาสอยู่เพียงนิด
เดียว และให้คนจำนวนมากไปฉกฉวย
ก็ย่อมเป็นไปได้ที่ คนที่ฉกฉวยจะ
เป็นผู้ที่มีความสามารถเท่านั้น ผู้อื่นก็
บ้ความสามารถ แต่โอกาสไม่เอื้ออำนวย
มากกว่า

เมื่อเรามองเห็นความเป็นอภิสิทธิ์ของ
เราแล้ว เราจะทำอย่างไรต่อไป เราจะเอา

ความอกดีของเรามีไปรับใช้ใคร ไปทำอะไรจึงจะก่อประโยชน์มากที่สุด ที่ผ่านมามีสองทางให้เลือก คือการเอาความอกดีมารับใช้ตนเอง เรือนจบที่หวังตำแหน่งหน้าที่การงานที่สูงขึ้น หรือเพื่อเลื่อนเงินเดือน หรือทำชีวิตของตนเองให้สุขสบาย ประโยชน์ของการทำเช่นนี้ก็มิแต่คงอยู่ที่คนนั้นหรือคนรอบข้างเพียงไม่กี่คนเท่านั้น กับการที่นักศึกษา นำเอาความอกดีมารับใช้คนส่วนใหญ่ มารับใช้ส่วนรวม สร้างสรรค์งานต่าง ๆ เพื่อส่วนรวม เพื่อแก้ไขข้อขัดข้องหรืออุปสรรคของส่วนรวมให้พัฒนาขึ้น ทางเลือกสองวิธีที่เสนอนี้ บารวมประกอบด้วยสถานะความเป็นจริงของสังคมที่แสนจะยุ่งยาก และเต็มไปด้วยปัญหาที่ยากจะแก้ไข เราต้องการคนที่ จะเข้ามาแก้ไขสภาพที่เป็นอยู่นี้ให้ดีขึ้น ทำให้เราสามารถพิจารณาได้ว่าเราจะเลือกใคร ส่วนรวมหรือส่วนตัว แน่ใจในความมีมนุษยธรรม ความเข้าใจในมวลมนุษยชาติ และการแยกตัวไปจากสังคม ทุกคนคงเลือกทางเดินที่เพื่อส่วนรวมอย่างไม่ต้องสงสัย แต่หลายคนกำลังประสบปัญหาว่า ทางเดินเพื่อส่วนรวม นั้นจะหาอย่างไร

การทำเพื่อส่วนรวมในเงื่อนไขที่เหมาะสมกับนักศึกษามากที่สุด คือการทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวม กิจกรรมต่าง ๆ ก็ต้องเป็นกิจกรรมที่มีคุณค่ามีประโยชน์

และมีผลต่อคนส่วนใหญ่ คนส่วนใหญ่ นี้ก็ได้จำกัดอยู่เพียงมวตนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเท่านั้น หากยังหมายถึงประชาชนภายนอกทั้งในเมืองและในชนบทอีกด้วย จึงจะเป็นกิจกรรมที่มีคุณค่า มีลักษณะเพื่อส่วนรวมจริง ๆ ตัวอย่างของการทำกิจกรรมดังกล่าว เช่น การจัดตั้งเป็นชมรม กลุ่ม เช่น ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติทำกิจกรรมที่พานิสิตไปปลูกป่า เพื่อความร่มรื่นในอนาคต หรือ กลุ่มนิสิตอาสาพัฒนาชนบท ไปสร้าง ต่อม โรงเรียน หรือการจัดนิทรรศการเพื่อให้ประชาชน

ทั่วไปมีโอกาสเรียนรู้ หรือโครงการช่วยเหลือน้ำท่วมเมื่อคราวอีสานประสบภัยน้ำท่วม ส่วนแต่เป็นกิจกรรมเพื่อส่วนรวมทั้งสิ้น การทำกิจกรรมมิได้มีผลต่อนักศึกษาในรั้วมหาวิทยาลัยเท่านั้น เพราะการทำเพื่อนักศึกษาในรั้วมหาวิทยาลัย ถือเป็นการทำงานเพื่อคนส่วนใหญ่ แต่มันก็เป็นคนเพียงหยิบมือเดียวในสังคมวงกว้างออกไป ดังนั้นเราจึงจำเป็นต้องทำกิจกรรมเพื่อคนส่วนใหญ่จริง ๆ จึงต้องมีทั้ง 2 ซึ่งประกอบกัน จะทำแต่เพื่อคนในสถาบัน ไม่นั้น

ภายนอกสถาบันก็ได้ เพราะเป็นการนำตัวให้เห็นห่างจากสภาพความเป็นจริงโดยจะทำแต่กิจกรรมภายนอก ไม่ทำกิจกรรมภายในก็ได้ เพราะไม่สามารถระดมเอานักศึกษาทั้งหมดไปช่วยกันผลักดันสร้างสรรค์และแก้ไขปัญหภายนอกสถาบันได้ ดังนั้นทั้งสองสิ่งนี้จำเป็นต้องทำและมันจะเกี่ยวพันกันอยู่โดยสภาพของมัน

เมื่อนักศึกษาก้าวเข้าสู่การทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวมแล้ว คงวิเคราะห์ได้ต่อไปว่า การทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวมมีประโยชน์อะไรบ้าง ประโยชน์ที่สำคัญที่สุดคือ

1. นักศึกษาได้มีโอกาสตอบสนองความต้องการของประชาชน ความต้องการของสังคม ถึงแม้ว่าการตอบสนองนี้เป็นเพียงจำนวนน้อยนักแต่ก็ทำให้เรามีแนวทางในการทำงานในอนาคตเพื่อจะได้สนองความต้องการของสังคมให้ใหญ่หลวงและถูกต้องมากขึ้น

2. เพื่อให้นักศึกษามีโอกาสเรียนรู้ประสบการณ์ในการทำงาน มีความชำนาญในเรื่องต่างๆ ซึ่งเริ่มมาจากการทำงานในส่วนเล็กน้อยจึงจะสามารถออกไปรับภาระที่ใหญ่หลวงขึ้นได้ มิใช่จำกัดอยู่เพียงในตำราเท่านั้น เพราะเป็นที่ปรากฏอยู่บ่อย ๆ ว่า เมื่อเราจบแล้วไป

ทำงาน เราก็ต้องฝึกงานให้ชำนาญอีกประมาณ 3 - 6 เดือน ซึ่งก็ไม่ใช่อะไรกับเรียนรู้ใหม่ จากข้อนี้เอง การทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวมทำให้เราสะสมบทเรียนและแก้ไขการทำงานของเราให้พัฒนาขึ้น

3. ทำให้เราเข้าใจถึงการณ์องปัญหาต่างๆ อย่างเป็นวิทยาศาสตร์ เพราะการทำกิจกรรม หรือการทำงานอะไรก็ได้แล้วแต่ล้วนแต่ต้องประสบปัญหาทั้งสิ้น ปัญหาหนึ่งเองที่จะทำให้เรามีบทเรียนสะสมความสามารถและแก้ปัญหานั้นให้คลี่คลายได้ ด้วยวิธีการวิทยาศาสตร์

ประโยชน์ที่ผ่านมาเป็นเพียงประโยชน์ที่นักศึกษาเห็นได้ชัดเจน แต่ก็มีประโยชน์อีกมากมาย เช่น การมีโอกาสคบคนหนุ่มมาก ฝึกฝนการทำงาน

อย่างมีระบบ เป็นต้น

เมื่อเราทราบประโยชน์ของการทำกิจกรรมเช่นนี้แล้ว เราคงจะสามารถก้าวเข้ามาทำกิจกรรมได้อย่างเต็มที่และสมควรภาคภูมิใจ แต่บางครั้งก็คิดปัญหาในการทำงานเพื่อส่วนรวมพอสมควร เช่น บางครั้งมีคนพูดว่า การทำงานเพื่อส่วนรวมนั้นมันคืออยู่หรือ แต่ยังไม่ควรทำตอนนี้ ตอนนี้มีหน้าที่เรียนก็เรียนไปก่อน แล้วเมื่อไหร่จบแล้วจึงจะออกไปช่วยเหลือส่วนรวม นักศึกษางไม่ปฏิเสธ ว่าเคยได้ยินได้ฟังมาบ้างแล้ว ถ้าหากคำพูดนั้นเป็นคำพูดที่ถูกต้องแล้ว เราจะมองการศึกษาเป็นเรื่องหนึ่งโดยไม่นำมาสัมพันธ์ กับความเป็นจริงในสังคมได้อย่างไร การศึกษาจะสมบูรณ์ก็คือเมื่อลงมือกระทำ การแก้ปัญหาใด

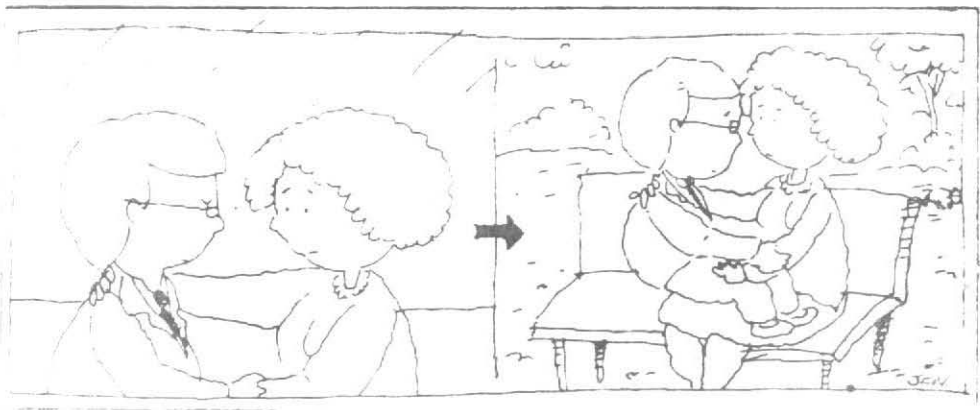

ปัญหาหนึ่งมีโซรอปก่อนมาแก้ปัญห
 ภายหลัง และเมื่อเราจะมาแก้ปัญห
 หลังจากเราเรียนจบ ปัญหา นั้นอาจจะ
 หอกพูนมากขึ้นจน ไม่สามารถแก้ไ
 ได้แล้วก็ได้ ดังนั้น คำพูดนั้นจึงเป็นคำ
 พูดที่ไม่ถูกต้อง มองการศึกษาเป็นเรื่อง
 ที่แยกจากสังคมอย่างสิ้นเชิง

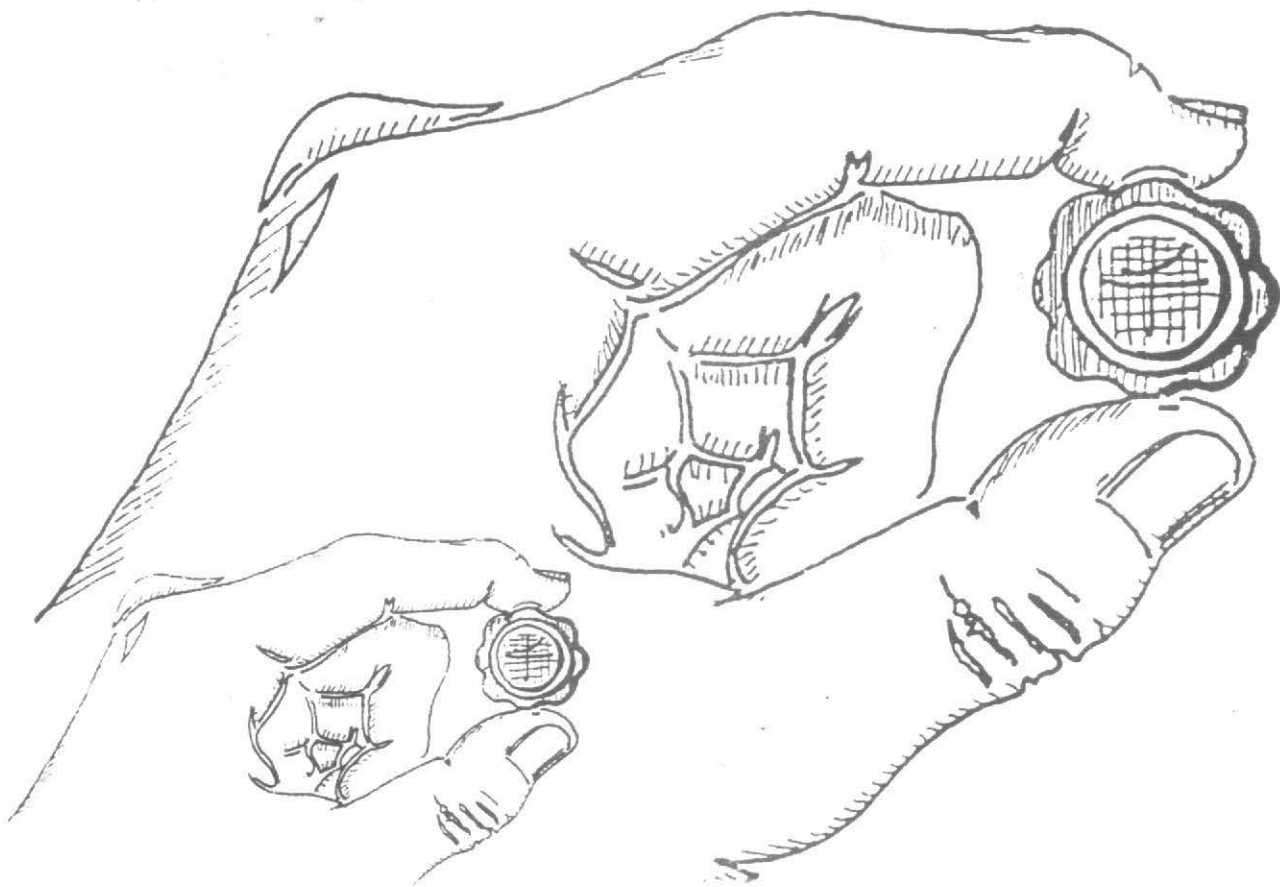
ปัญหาอีกอย่างหนึ่งที่มักประสบ
 อยู่เสมอคือ ปัญหาที่ว่าจะทำเพื่อตนเอง
 ก่อนหรือทำเพื่อส่วนรวมก่อน มีบาง
 คนตอบว่าให้ทำเพื่อตนเองก่อนต้อง
 สร้างความผาสุกให้กับครอบครัว สร้าง
 ความอยู่ดีกินดีก่อนแล้วจึงจะไปช่วย
 เหลือส่วนรวม แต่สิ่งเหล่านี้ก็เป็นไป
 ไม่ได้ เพราะในสภาพสังคมที่มีปัญหา
 มากมาย ไม่ว่าปัญหาทางเศรษฐกิจ
 การเมือง สังคม ก็ล้วนมีผลต่อส่วนตน

ทั้งสิ้น เราไม่สามารถสร้างส่วนตัวให้
 ดีท่ามกลางสังคมที่มีปัญหาได้ ดังนั้น
 คำพูดนี้ก็จะเป็นไปไม่ได้เหมือนกัน เราจึง
 ควรก้าวเข้ามาทำงานเพื่อส่วนรวม
 สร้างสรรค์ส่วนรวมให้ดีจึงจะสามารถ
 ทำให้ส่วนตัวของเราดีด้วย

แน่นอนก็ศึกษาสามารถแก้ปัญหาเหล่า
 นี้ไปได้ ก็ตามทว่าหากกิจกรรมเพื่อ
 ส่วนรวมได้อย่างเต็มภาคพูน เป็นส่วนหนึ่ง
 ของสังคมอย่างแท้จริง จงก้าวออกมารับรู้
 ความเป็นจริงของโลกกว้างไกล และแก้ไข
 ความเดือดร้อนของโลกกว้างนั้นเสีย เรา
 จึงจะไม่พบผู้ทรยศต่อผู้ที่อุทิศค่าที่ส่งเสีย
 อหหหให้เรากินเพียงผู้เดียว และความหวัง
 ของเราเหล่านั้นก็จะมีความจริงขึ้นมาใน
 ที่สุด

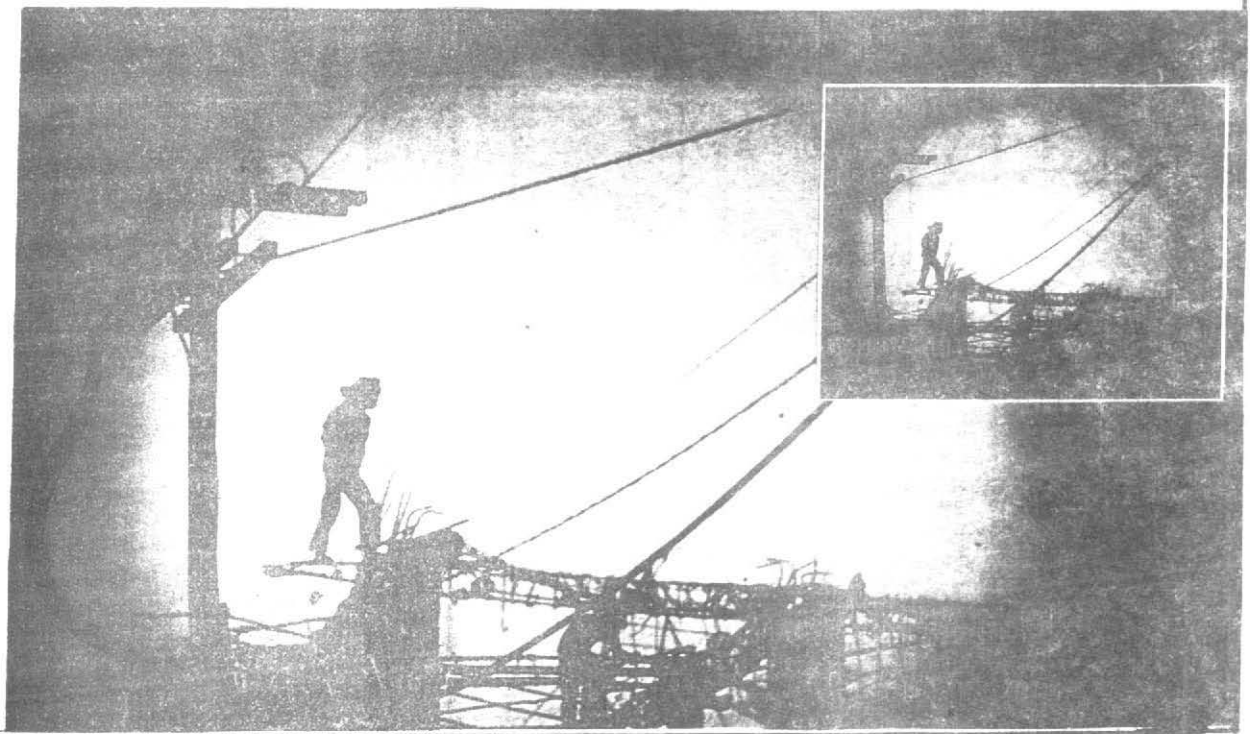
022
6921609000

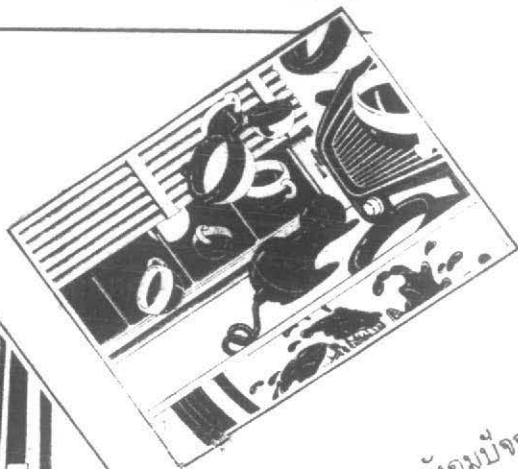
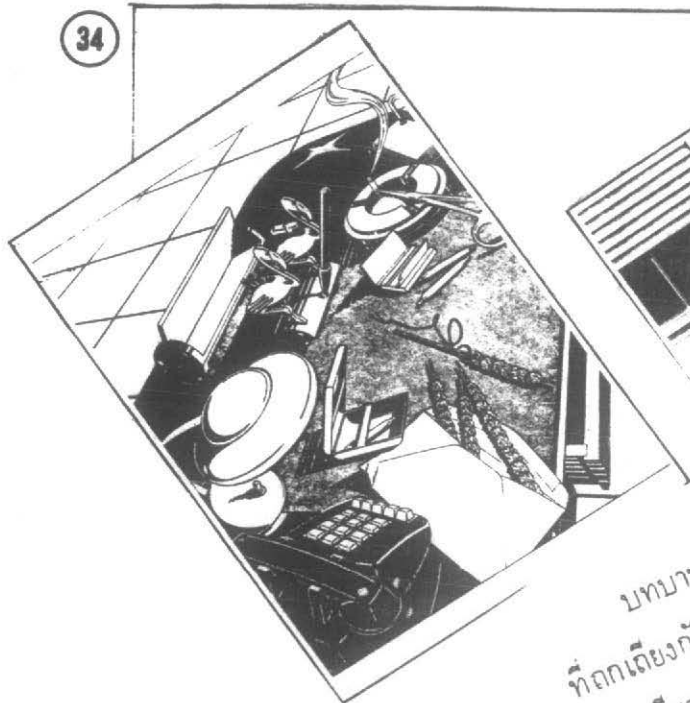
บทบาท

ของ

นิสิต นักศึกษา

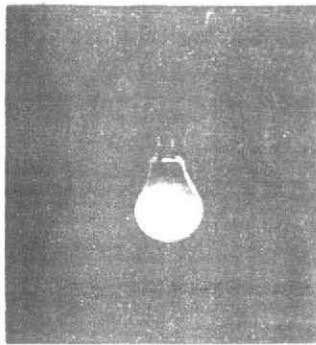
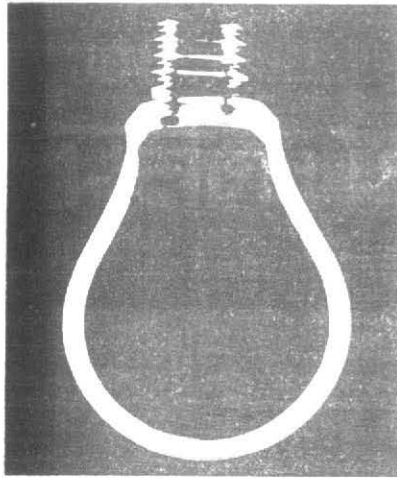

บทบาทของนิสิตนักศึกษาไทยในสังคมปัจจุบัน กำลังเป็นที่ถกเถียงกันอยู่ว่าควรมีขอบเขตเฉพาะแต่ด้านการเรียนเท่านั้นหรือไม่ เพื่อการพัฒนาตัวเองไปเป็นบัณฑิตหรือชนชั้นอภิสิทธิ์ทางวัฒนธรรมของสังคมหรือว่าควรมีได้มีส่วนร่วมในการเข้าไปแก้ปัญหาของสังคมต่าง ๆ ด้วย

และการปฏิวัติประชาธิปไตยของพสกนิกรหนุ่มสาว นำโดยนักเรียน และนิสิต นักศึกษา เมื่อวันที่ ๑๔-๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๖ ซึ่งเรียกว่าเป็นวันมหาวิปโยคนั้นเป็นจุดหัวเลี้ยวหัวต่ออันสำคัญยิ่งของความสำเร็จในการใช้วัฒนธรรมทางด้านวิชาการเข้าแก้ไขสภาพการปกครองประเทศให้นำไปสู่วิธีรูปแบบของการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น

หรือจะเรียกว่าเป็นชัยชนะที่สำคัญอีกขั้นของคนหนึ่งของคน ..

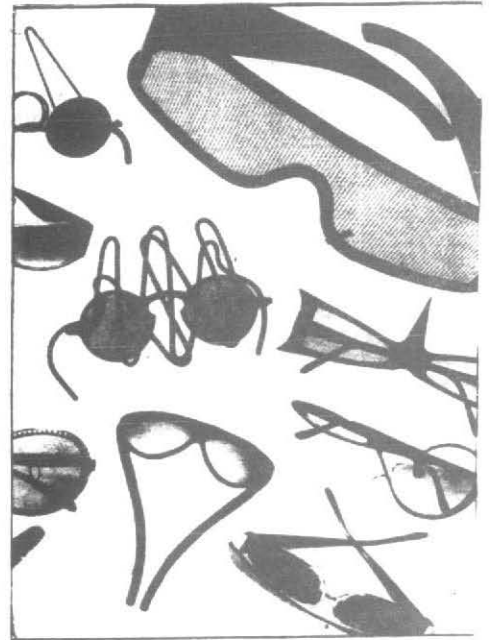
สำเร็จในการใช้วัฒนธรรมทางค่านิยมวิชาการที่ได้รับมาจากแหล่ง
สากลนำออกใช้ในการปฏิรูประบบการปกครองของประเทศอย่าง
เต็มภาคภูมิ กล่าวคือ แนวความคิดและรูปแบบ ในการนำ
ระบอบประชาธิปไตยมาใช้ในการบริหารประเทศ โดยมีพระมหา
กษัตริย์ทรงเป็นองค์พระประมุขซึ่งเริ่มต้นเป็นรูปแบบจริง ๆ มา
ตั้งแต่ปี ๒๔๗๕ พร้อมกับการกำหนดให้มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์และการเมืองขึ้นในปีต่อมา เพื่อให้เป็นศูนย์กลาง
ของการศึกษาชั้นสูงทางสังคมศาสตร์ และเพื่อผูกมัดและรักษาไว้
ซึ่งความเป็นประชาธิปไตยนั้น เพิ่งจะมาแต่ถึงบทบาทให้เห็น
อย่างเด่นชัดและได้รับผลสำเร็จอย่างสมบูรณ์ในปีนี้เอง หลังจาก
ก็ได้นำรูปแบบ และแนวความคิดเข้ามาใช้ร่วม ๔๑ ปี

และการประกอบวิกรรมของพลังคนหนุ่มสาวครั้งนี้เป็น
เครื่องเตือนใจให้ประจักษ์ในคุณค่าของสิทธิ เสรีภาพของประ
ชาชน ที่มุ่งหวังให้ระบบการปกครองของประเทศ เป็นของ
ประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชนจริงๆ แต่สิ่งใน
รายละเอียดจะต้องมีการพิจารณาร่วมกัน ระหว่างผู้มีส่วนรับผิดชอบ
ในกิจการบ้านเมืองต่อไป

แต่ถ้าหากจะทำการพิจารณาให้ลึกซึ้งลงไปอีกชั้นหนึ่ง ชัยชนะก้าวแรกของเยาวชนหญิงชาย ซึ่งได้รับการสนับสนุน และความร่วมมือจากประชาชนโดยทุกคนชั้นนั้น ก็ต้องเป็นผลผลิตเนื่องมาจากระบบการศึกษาอย่างแน่นอน เพราะการปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตยมาตั้งแต่ปี ๒๔๗๕ เพียงจะได้เกิดผลสำเร็จในการแสดงความก้าวหน้าทางด้านวิชาการ ให้เป็นที่ปรากฏในปีนี

สิ่งที่ควรนำมาพิจารณากันอีกต่อไปก็คือ ความล้มเหลวของระบบการปกครองประเทศที่เป็นมาโดยตลอด ๔๑ ปีนี้ จะต้องมีส่วนสำคัญหลายประการด้วยกัน และสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งก็คือเกิดขึ้นจากระบบการศึกษาของประเทศที่ยังไม่อำนวยและเกื้อหนุนต่อระบบการปกครองประเทศ

ดังนั้นจึงไม่เป็นที่ประหลาดใจเลยว่ ทำไมการแสดงบทบาทของนักเรียนนิสิต นักศึกษา จึงก้าวไปไกลกว่าความรู้ที่กำหนดไว้ โดยระบบโรงเรียนซึ่งทั้งนี้เนื่องมาจากผลของความเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าทางด้าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของโลกนั่นเอง ซึ่งนักเรียนและนิสิตนักศึกษา ได้รับมาจากสิ่งแวดล้อมใหม่รูปการหาประสบการณ์ให้แก่ตัวเอง มากกว่าระบบ

โรงเรียนที่ยังผูกขาดในการให้ความรู้ และประสบการณ์แก่มวลชนอยู่

บทบาทที่แสดงออกไปนี้เป็นสัญญาณอย่างหนึ่งที่เตือนสติให้แก่ นักการศึกษาและผู้รับผิดชอบในกิจการบ้านเมืองทั้งหลายให้ทราบว่า เขาชนต้องการปรับความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากโรงเรียน และสิ่งที่ได้รับจากสังคมและสิ่งแวดล้อมให้เข้าหากัน เพื่อให้มีความแตกต่างจากกันน้อยที่สุด หรือไม่ให้ความแตกต่างกันเลย

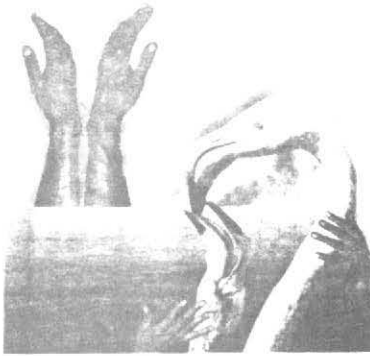
จากบทเรียนที่เกิดขึ้นในช่วงนี้เอง ควรที่นักบริหาร การศึกษาตลอดจนผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดและ บริหารการศึกษาของประเทศ จะต้องรู้จักและใช้วิธีการ อันชาญฉลาดในการวางรูปแบบ การจัดการศึกษาของ ประเทศเพื่อการเกื้อหนุนให้เขาชนของประเทศกลายเป็น กนของสากลทางด้านวิชาการและเป็นคนของชุมชนทาง ด้านวัฒนธรรม

นั่นคือระบบการจัดบริหารการศึกษา มิใช่เพื่อมุ่งสร้าง บรรยากาศทางการศึกษา เพื่อการเพิ่มพูนศักยภาพทรงปัญญา และแนวความคิดให้แก่ นักเรียน และนิสิตนักศึกษากว้างขวาง

ให้ความรู้ภายนอกที่ห่างตัว ที่ได้รับมาจากแหล่งสากลเท่านั้น แต่จะต้องพิจารณาให้ลึกซึ้งลงไปถึงค่านิยมและวัฒนธรรมหลักของสังคมไทยโดยส่วนรวมด้วย นั่นคือการเรียนการสอนมิใช่มุ่งหวังจะให้เยาวชนเป็น “คนสากล” แต่อย่างเดียว แต่ควรนำพาต่อความรู้ และสิ่งแวดล้อมที่อยู่ใกล้ตัวเป็นไปตามสภาพความเป็นจริงของสังคมไทยด้วย ทั้งนี้เพื่อมุ่งหวังให้เป็น “คนของชุมชน” ไปพร้อม ๆ กันด้วย เพื่อการเกื้อหนุนต่อการแสวงหาแนวสัจจะที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่เป็นสุขได้อย่างกว้างขวาง และมีความเป็นจริงมากขึ้น

แต่การเป็นคน ของชุมชนนั้นมิใช่หมายความว่าอยู่ในอาณาเขตของโครงสร้างและค่านิยมของสังคมแบบเก่า ๆ แต่จะต้องเป็นผู้นำอย่างชาญฉลาด เป็นผู้มีวิคุณภาวะทางด้านวิชาการ และรู้จักร่วมมือกันช่วยสังคมให้หลุดพ้นไปจากระบบศักดินา และระบบนายทุนซึ่งยังมีทาสทางเศรษฐกิจ เป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของสังคม เพื่อให้บรรลุถึงการเชิดชูเสรีภาพ และความเสมอภาคให้เป็นไปตามหลัก ๒๖ ประการว่าด้วยปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนทุกประการ

เพื่อเป็นการสนองเจตนารมณ์ ของการปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แบบ ถึงเวลาแล้วหรือยังที่นักบริหาร ตลอดจนผู้รับผิดชอบในการจัด และบริหารการศึกษาของประเทศจะร่วมมือกัน ปรับปรุงและแก้ไขระบบการจัดการบริหารการศึกษา ตลอดจนการสร้างหลักสูตรการสอน ประมวลการเรียนเพื่อการเกื้อหนุนให้มีการปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตย ที่ถูกต้องให้เห็นเด่นชัดยิ่งขึ้น โดยใช้ระบบโรงเรียนเป็นเครื่องเกื้อหนุน และใช้บทเรียนจากอดีตตลอดระยะเวลา ๔๑ ปีเป็นบทหนึ่งของการพิจารณาว่าค้ำยันเพราะเหตุใด ระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทยจึงต้องล้มลุกคลุกคลานมาโดยตลอดซึ่งทั้งนี้ จะต้องพิจารณาให้ลึกซึ้งลงไปถึงพื้นฐานในระดับจิตสำนึกในค่านิยม ทักษะคติ และความผูกพันกับความเป็นเอกลักษณ์ ในค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี ศาสนาและวัฒนธรรมหลักของคนไทย โดยส่วนรวมค้ำยันว่าจะใช้ระบบโรงเรียน เข้าไปแก้ไข เพื่อการรักษาไว้ และเพื่อปรับปรุงสิ่งใดบ้าง

โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบการศึกษาจะต้องให้การปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตยขั้นพื้นฐานที่ถูกต้องเพื่อให้เกิดความสำนึก ร่วมในเรื่องสิทธิ เสรีภาพ และเกิดความเข้าใจในส่วนที่เกี่ยวข้อง

กับหน้าที่และความรับผิดชอบของการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ของสังคม และของประเทศด้วย

ระบบการศึกษาจะต้องให้การปลูกฝังสมาชิกของสังคมทุกคนได้ตระหนักว่าความเป็นประชาธิปไตยที่เต็มรูปนั้นจะต้องประกอบด้วยสององค์ประกอบด้วยกันคือ องค์ประกอบทางด้านการเมือง (as a political system) และองค์ประกอบทางด้านการดำรงชีวิต (as a way of life)

การจัดการศึกษาจะต้องให้การปลูกฝังรายละเอียดขององค์ประกอบทั้งสองอย่างนี้ให้เกิดความสำนึกร่วมตั้งแต่เด็ก และต้องมีความเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของแต่ละองค์ประกอบด้วย

กล่าวคือ องค์ประกอบในด้านการเมืองนั้น หมายถึงการใช้อำนาจ (use of power) ซึ่งประกอบขึ้นจากลักษณะเด่นสามประการคือ ทุกคนจะต้องมีความเสมอภาคในทางการเมือง (political equality) อำนาจอธิปไตยมาจากปวงชน (popular sovereignty) และจะต้องปกครองด้วยมติของมหาชน (rule by majority)

ส่วนองค์ประกอบในด้านการดำรงชีวิตนั้น ระบบการศึกษาจะต้องให้การปลูกฝังให้ทุกคนมีความสำนึกในหน้าที่ และความ

รับผิดชอบในฐานะที่เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว โรงเรียนชุมชนและของประเทศ ซึ่งทั้งนี้ยังต้องรวมไปถึงการผูกพันอยู่กับลักษณะทางพื้นฐานของสังคมไทยโดยส่วนรวมด้วย

ระบบการศึกษาเท่านั้นที่จะให้การปลูกฝังความสำนึกร่วมของการสร้างสมาชิกของสังคมให้เป็นทั้งคนของสากลทางด้านวิชาการและเป็นคนของชุมชนทางด้านวัฒนธรรมได้อย่างสมบูรณ์แบบและถูกต้องที่สุด การศึกษาเท่านั้นที่จะใช้เป็นเครื่องมือผลักดันให้ไปเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ให้ได้รับความยุติธรรมและให้ความเสมอภาคโดยเท่าเทียมกัน ฉะนั้น อย่าเพียงมองเห็นความสำคัญของการศึกษาแต่เพียงว่าจะช่วยให้คนได้รับการเรียนรู้เพื่อเพิ่มพูนศักยภาพทางปัญญาเท่านั้น แต่ยังเป็นเครื่องมือที่ทรงอิทธิพลใช้แก้ปัญหาเลวร้ายของสังคมในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย แต่มีเงื่อนไขอยู่ว่า เราจะใช้การศึกษาถูกทางหรือไม่ ถึงแม้ว่าการศึกษาจะช่วยพัฒนาคนให้เป็นคน (manhood) และเป็นกำลังคน (manpower) ได้ แต่ถ้าหากใช้การศึกษาไม่ถูกทางแล้ว ก็ไม่สามารถจะช่วยให้ได้เลย แต่จะกลายเป็นเครื่องมือทำลายสังคมไปในที่สุด

เมื่อมาถึงจุดนี้ พอที่จะสามารถกำหนดบทบาทโดยส่วนรวม
ของนิสิตนักศึกษาก็ได้ว่า: ควรมีบทบาทสองประการด้วยกันคือ

๑. บทบาทที่มีต่อสถาบัน ในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของ
สถาบันการศึกษา

๒. บทบาทที่มีต่อสังคม ในฐานะประชาชนที่บรรลุนิติ
ภาวะตามกฎหมายแล้ว

แต่ละบทบาทควรที่จะได้กำหนดขอบเขตและให้สาระสำคัญ
ในรายละเอียดดังนี้คือ

๑. บทบาทที่มีต่อสถาบัน

เป็นการแสดงบทบาทที่จะผลักดันให้มหาวิทยาลัยไม่เฉพาะ
ทำหน้าที่แค่ประสิทธิประสาทวิชาการแคอย่างเดียว แต่ควรให้
ส่วนรวม ในการแก้ปัญหาทาง - ของสังคมด้วย

แต่เนื่องจากมหาวิทยาลัยเป็นสถาบัน ของรัฐบาลการปฏิบัติ
งานถูกกำหนดให้อยู่ในระบบราชการ ผู้บริหารมหาวิทยาลัย และ
คณาจารย์เป็นข้าราชการ ต้องทำงานอยู่ภายใต้บังคับการของรัฐบาล
ไม่มีความอิสระเพียงพอในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการ

ปกครองนิสิตนักศึกษา กลับต้องถูกดึงให้เข้ามาสู่ระบบราชการ ด้วย แต่นิสิตนักศึกษาไม่ใช่ข้าราชการ จึงไม่ยอมรับสภาพดังกล่าว จึงทำให้เกิดความเครียดกับฝ่ายบริหารและคณาจารย์มหาวิทยาลัยเสมอ

เพื่อเป็นการประนีประนอมระหว่างฝ่ายบริหาร คณาจารย์ และฝ่ายนักศึกษา ให้มีการร่วมมือกันด้วยดี เพื่อการผลักดันให้โครงสร้างของมหาวิทยาลัยได้ทำหน้าที่โดยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ควรแบ่งอำนาจการปกครองและงานบริหารมหาวิทยาลัยออกเป็นสามเสาด้วยกันคือ

- (๑) ฝ่ายนิสิตนักศึกษา
- (๒) ฝ่ายคณาจารย์
- (๓) ฝ่ายผู้บริหาร

และกำหนดให้ใช้ระบบ One-person One Vote System ในการลงคะแนนเสียงเพื่อพิจารณาปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นงานส่วนรวมของมหาวิทยาลัย

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานบริหารโดยส่วนรวมนั้น ควรวางรูปดำเนินงานไว้ดังนี้คือ

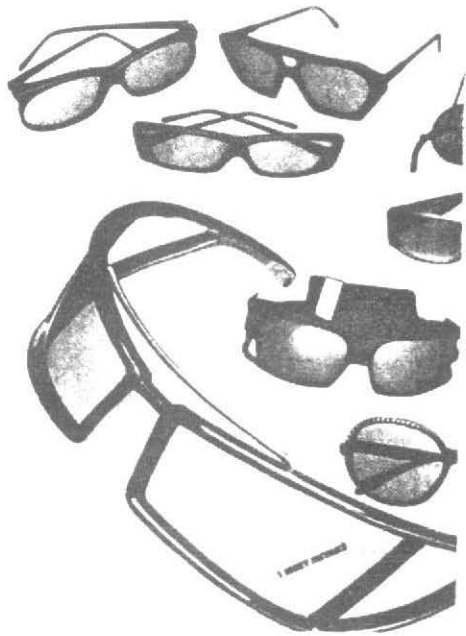
(๑) มหาวิทยาลัยควรยินยอมให้นิสิตนักศึกษาได้เข้ามามีสิทธิออกเสียงต่องานมหาวิทยาลัยร่วมกับฝ่ายบริหารอย่างน้อย ๑๕ เปอร์เซ็นต์

นิสิตนักศึกษาที่เข้าร่วมในคณะกรรมการบริหารนี้ จะต้องได้รับการคัดเลือกจากนิสิตนักศึกษาในรูปการเลือกตั้ง หรือ เป็นผู้แทนจากองค์การนิสิตนักศึกษา หรือจากสภานิสิตนักศึกษา ของมหาวิทยาลัยนั้น ๆ

(๒) มหาวิทยาลัยควรอนุญาตให้มีการจัดตั้ง “สภานิติ” หรือ Nonacademic Staff ขึ้นมารับผิดชอบการดำเนินกิจกรรมของนิสิตนักศึกษาโดยเฉพาะ และสนับสนุนให้แสดงบทบาทในการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคมภายนอกมหาวิทยาลัยด้วย ทั้งนี้ให้อยู่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมายรัฐธรรมนูญของประเทศ

(๓) แต่เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานทางด้านวิชาการ ซึ่งได้แก่การวางหลักสูตร ประมวลการสอน การสอบไล่ การจัดอาจารย์เข้าสอน และการแต่งตั้งอาจารย์ เจ้าหน้าที่ และเรื่องเกี่ยวข้องกับการเงินของมหาวิทยาลัยให้สงวนไว้เป็นเอกสิทธิ์ของฝ่ายบริหารมหาวิทยาลัยโดยเฉพาะ

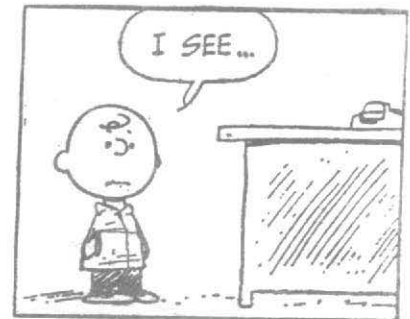
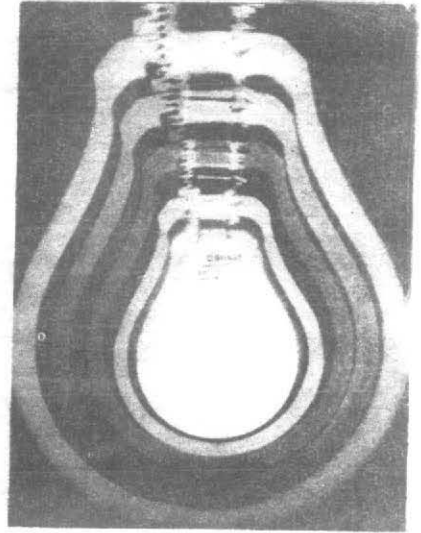
(๕) มหาวิทยาลัยควรจัดให้มีกรรมการที่ปรึกษา (Consultative Committee) ระดับภาควิชา ระดับคณะ และมีสภานิสิตนักศึกษา (Student Council) หรือคณะกรรมการบริหารระดับสูง เช่น สภามหาวิทยาลัยและที่ประชุมคณบดี เป็นต้น ถ้ามีหน่วยงานย่อย ๆ ในรูปที่จะกล่าวนี้ อาจจะมีโอกาสให้นักศึกษาส่งผู้แทนเข้าไปร่วมได้เป็นบางระดับ เพื่อเป็นการระดมอ่วยกัน และในการประชุมกรรมการบริหารชั้นสูง อาจอนุญาตให้มีผู้แทนนิสิตนักศึกษาเข้าฟังได้ในบางวาระ พอพ้นจากวาระนั้นแล้วก็เชิญออกไปได้

๒. บทบาทที่มีต่อสังคม

ในฐานะที่นิสิตนักศึกษาเป็นประชาชนที่บรรลุนิติภาวะตามกฎหมายแล้ว (นิสิตนักศึกษาโดยทั่วไปจะมีอายุ ๑๘ ปีขึ้นไป ซึ่งในทางกฎหมายให้การรับรองว่าเป็นผู้บรรลุนิติภาวะแล้ว) ก็ควรได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจการบริหารของบ้านเมืองด้วยและควรอยู่ในฐานะเป็นผู้สังเกตการณ์หรือกลุ่มฝึกหัดงานเท่านั้น ทั้งนี้เป็นเพราะยังเป็นผู้มีประสบการณ์น้อยอยู่ และถือว่าเป็นปัญญาชนชั้นฝึกหัด

แต่เนื่องจากนิสิตนักศึกษาเป็นหน่วยหนึ่งของสังคม และมีความผูกพันกับสังคมอย่างแน่นแฟ้น ได้รับผลประโยชน์โดยตรงจากระบบของสังคมที่ตนอาศัยอยู่ ดังนั้นฝ่ายบริหารบ้านเมืองไม่ควรผูกขาดระบบการบริหารไปไว้อยู่กับผู้บริหารแต่เพียงฝ่ายเดียว ควรกระจายความรับผิดชอบงานที่เป็นกิจกรรมร่วมของสังคมไปสู่ นิสิตนักศึกษาด้วยความจริงใจ และมีเมตตาธรรมเพื่อประคับประคองปัญหาชนชั้นเผ่าพันธุ์นี้ เป็นผู้นำของสังคมที่มีประสิทธิภาพในอนาคต

แต่เนื่องจากนิสิตนักศึกษา “ยังไม่เป็นผู้ใหญ่ในทางวัฒนธรรม” เพราะเป็นผลเนื่องมาจากชัยชนะอย่างหนึ่งของอารยธรรมเนื่องมาจากผลของการพัฒนาการทางด้านวิทยาศาสตร์ จึงทำให้ผู้ใหญ่สามารถประวิงเวลาความรับผิดชอบของคนหนุ่มสาวออกไปอีก ดังนั้น ผู้ใหญ่ในทางวัฒนธรรมและฝ่ายบริหารบ้านเมืองควรให้โอกาสแก่คนหนุ่มสาวได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมกับผู้ใหญ่เพิ่มมากขึ้น และไม่ควรสร้างกำแพงกันเพื่อการทำลายความไม่เข้าใจกันและกัน ระหว่างผู้ใหญ่ซึ่งเป็นผู้เจนนัดในโลกวัฒนธรรมของสังคม และเด็กหนุ่มสาวซึ่งถือว่าเป็นผู้บริหารสุทธิต่างวัฒนธรรมของสังคม

ทางสายกลางของฝ่ายบริหารบ้านเมือง กำหนดขึ้นทำงานร่วมกับนิสิตนักศึกษา ควรเป็นไปในรูปนี้คือ

(๑) ส่งเสริมและให้การสนับสนุนให้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมโดยตรง เช่น การออกไปสำรวจแหล่งเสื่อมโทรมของสังคม การตั้งค่ายอาสาสมัครเพื่อพัฒนาชนบท การสอนหนังสือ และให้ความรู้แก่เยาวชนในชนบท เป็นต้น

(๒) จัดให้มีการประชุมอภิปรายและบรรยายร่วมกัน เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้และแนวความคิด ตลอดจนหาข้อยุติร่วมกันระหว่างผู้ใหญ่ ผู้บริหารบ้านเมือง และผู้แทนนิสิตนักศึกษา

(๓) วางโครงการประชาสัมพันธ์ในรูปกระบวนการไมตรีสัมพันธ์สองทาง (Two Way Process) เพื่อสร้างความเข้าใจและความร่วมมือที่ดีต่อกันระหว่างผู้ใหญ่ที่รับผิดชอบในการเป็นผู้นำทางกิจกรรมของสังคม และการบริหารบ้านเมืองกับนิสิตนักศึกษา

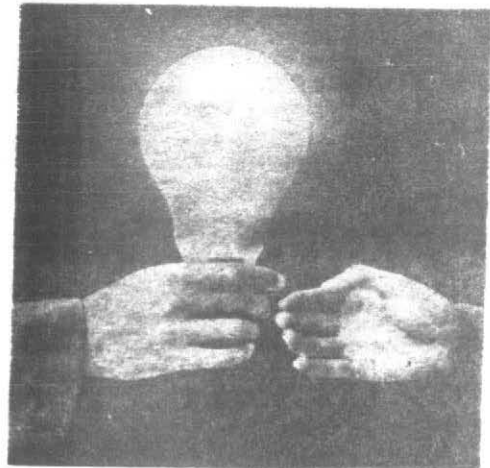
(๔) ควรอนุญาตให้มีผู้แทนนิสิตนักศึกษาเข้าร่วมเป็นผู้สังเกตการณ์ในการประชุมที่ฝ่ายบริหารบ้านเมืองจัดขึ้นได้ในบางวาระ เช่น การประชุมสภาผู้แทนราษฎร สภานิติบัญญัติ และ

ที่ประชุมคณะกรรมการ เป็นต้น อีกทั้งกำหนดให้มีการแต่งตั้ง
 คณะรณรงค์สาวทำหน้าที่ให้คำปรึกษาในกิจกรรมร่วมสังคมนต่าง ๆ
 ด้วย เช่น - การจัดประชุมสัมมนา ที่เกี่ยวข้องกับเยาวชน และ
 งานสร้างสรรค์ทางค่านิยมการร่วมกัน ตลอดจนได้เข้าไปมีส่วน
 ในการเสนอขอความเห็น การทำรายงาน และมอบความรับผิดชอบ
 ในการบริหารงาน ที่เกี่ยวข้องกับโครงการเยาวชนที่ส่วนราชการ
 องค์การและสมาคมต่าง ๆ รับผิดชอบอยู่

(๕) อนุญาตให้มีการจัดตั้งขบวนการนักศึกษาขึ้นได้ ใน
 รูปขององค์การกลางและสหพันธ์ร่วมหรืออื่น ๆ เพื่อการส่งเสริม
 ความร่วมมือกันในระหว่างหมู่คณะนักศึกษาต่างสถาบัน เพื่อทำ
 การกิจกรรมทำสังคมนร่วมกัน หรือเพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่ง
 กันและกัน หรือเพื่อเป็นศูนย์กลางทำงานร่วมกับผู้ใหญ่

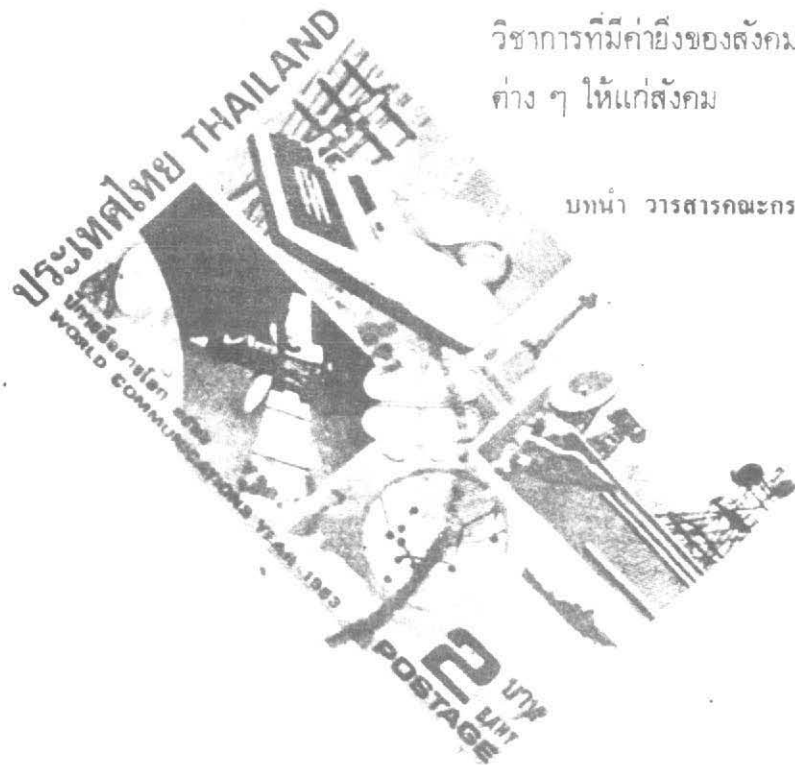
นอกจากนี้ ขบวนการนักศึกษาคควรกระทำเพื่อส่งเสริมให้มี
 และรักษาสรรยากาศที่เหมาะสม เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของขบวน
 การ โดยทำตัวเหมือนผู้ปกป้องสิทธิพื้นฐานของประชาชน ความ
 ยุติธรรมแห่งสังคมน ประชาธิปไตย และปลุกฝังคุณค่า อุดมการ
 ที่จะช่วยให้คนในชาติเป็นปึกแผ่นและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
 เมื่อใดที่ฝ่ายบริหารบ้านเมืองละเลยในเรื่องดังกล่าวนี้ ก็เป็นหน้าที่

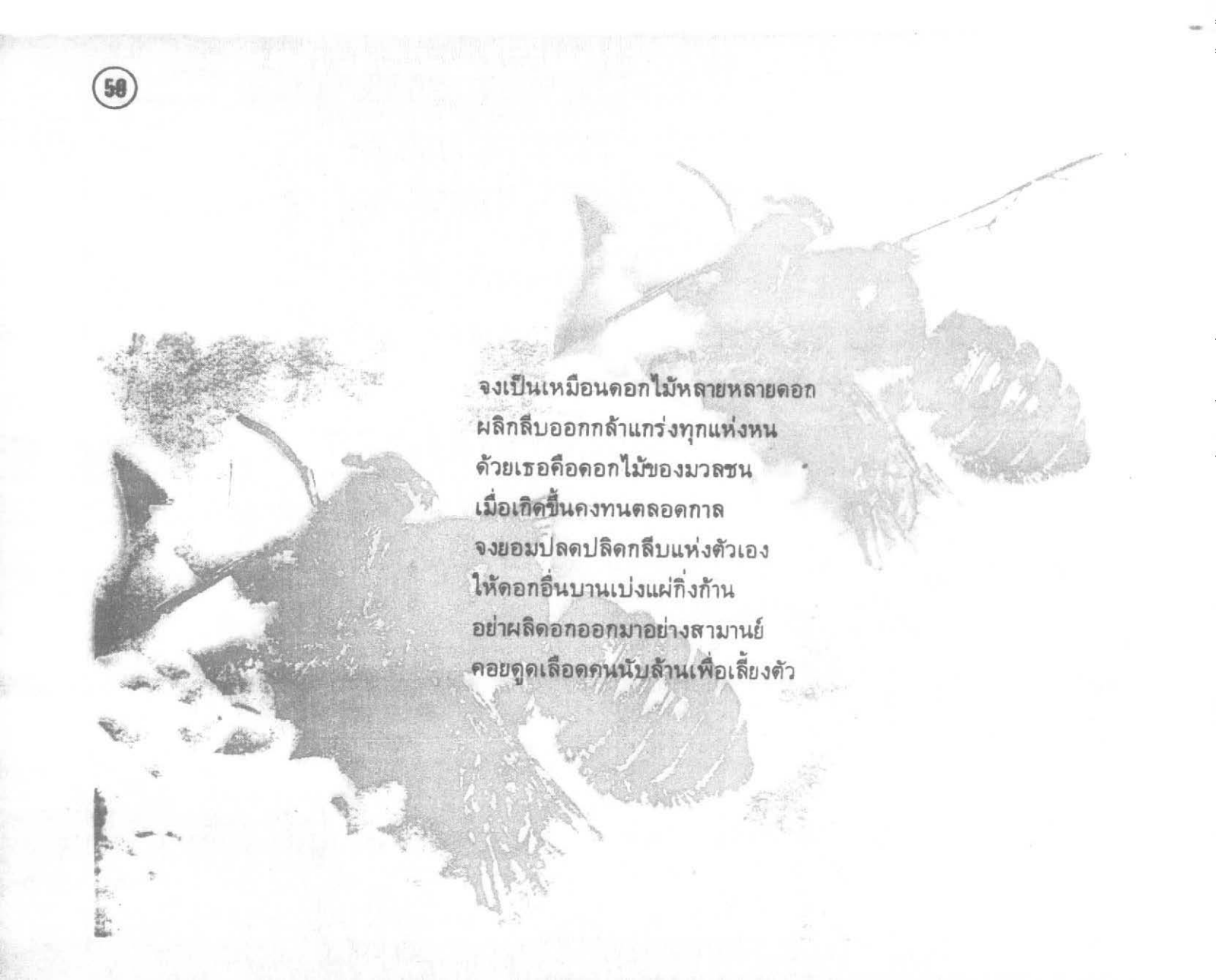
ของขบวนการนักศึกษาจะเคลื่อนไหวเพื่อทักท้วงและเรียกร้องให้
แก้ไข แต่ทั้งนี้จะต้องดำเนินไปตามช่องทางที่กฎหมายบ้านเมือง
ได้ระบุไว้

(๖) กำหนดให้มหาวิทยาลัยมีความเป็นอิสระและมีเสรี-
ภาพทางด้านวิชาการมากขึ้น ในอันที่จะพัฒนาไปเป็นสถาบันทาง
วิชาการที่มีค่ายิ่งของสังคม และเพื่อการผลิตผู้นำในสาขาวิชาการ
ต่าง ๆ ให้แก่สังคม

บทนำ วารสารคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พฤษภาคม ๒๕๑๖

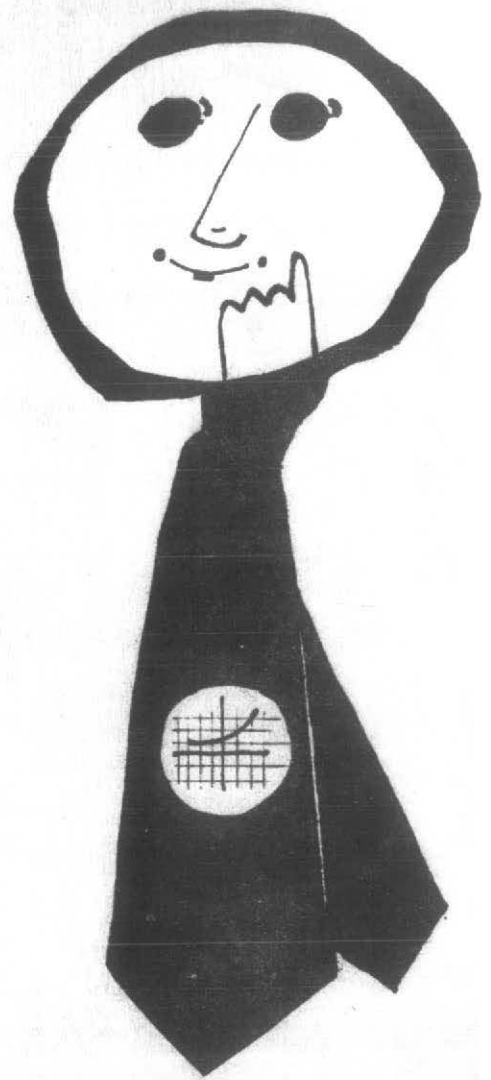
จงเป็นเหมือนดอกไม้หลายหลายดอก
ผลิบานออกกล้าแกร่งทุกแห่งหน
ด้วยเธอคือดอกไม้ของมวลชน
เมื่อเกิดขึ้นคงทนตลอดกาล
จงยอมปลดปลิดกสิบแห่งตัวเอง
ให้ดอกอื่นบานเบ่งแผ่กิ่งก้าน
อย่าผลิดอกออกมอย่างสามัญ
คอย चुคเลือกคนนับล้านเพื่อเลี้ยงตัว

ความคืบหน้าในงาน มหาวิทยาลัย

สมัยหนึ่งเคยมีคนพูดถึงมหาวิทยาลัยในฐานะแหล่งพักพิงอันเป็นยอดอุดมคติของคนหนุ่มในในฐานะแหล่งหล่อหลอมมันสมองอันตงโตของชาติ และในฐานะที่ทรงามอื่น ๆ แต่วันนี้ คนเริ่มจะพูดถึงมหาวิทยาลัยในแง่มุมที่ต่าง ๆ กันออกไป และส่วนหนึ่งเริ่มไม่แน่ใจในฐานะของมหาวิทยาลัยเท่าไรนัก

ดูจากภายนอกมหาวิทยาลัยในประเทศของเราดูเหมือนจะไม่มีเปลี่ยนแปลงสิ่งที่ได้กล่าวมานี้มากนัก ในฐานะของมหาวิทยาลัยยังคงเป็นที่ยอมรับกันเหมือนเดิมแต่ไหนแต่ไรมา แม้จะมีผู้เริ่มสงสัยคุณค่าของปริญญากันบ้าง แต่พิธีประสาทรับปริญญา ก็ยังคงศักดิ์สิทธิ์อยู่เหมือนเดิม รวมทั้งงานและพิธีการต่าง ๆ เช่นงานรับน้องใหม่ วันไหว้ครู กีฬาประเพณีและ ฯลฯ อาจารย์มหาวิทยาลัยเกือบทั้งหมดก็ยังเป็นข้าราชการที่ถืออยู่ เช่นเคยรับนโยบายมาและปฏิบัติตามไม่เกินเลยไปจากนั้น ไม่เคยสร้างความหนักใจให้แก่รัฐเลยสักครั้ง นักศึกษาก็อุส่นุกสนานเบิกบานใจกันดี บัณฑิตจากมหาวิทยาลัยในนี้ก็ยังมีและหางานได้คล่องอยู่ แต่แม้กระนั้นก็มีได้หมายความว่าที่มหาวิทยาลัยนั้น จะไม่ได้มีความคับข้องใจเกิดขึ้นเลย และทุกสิ่งทุกอย่างเรียบร้อยก็ทำไม่

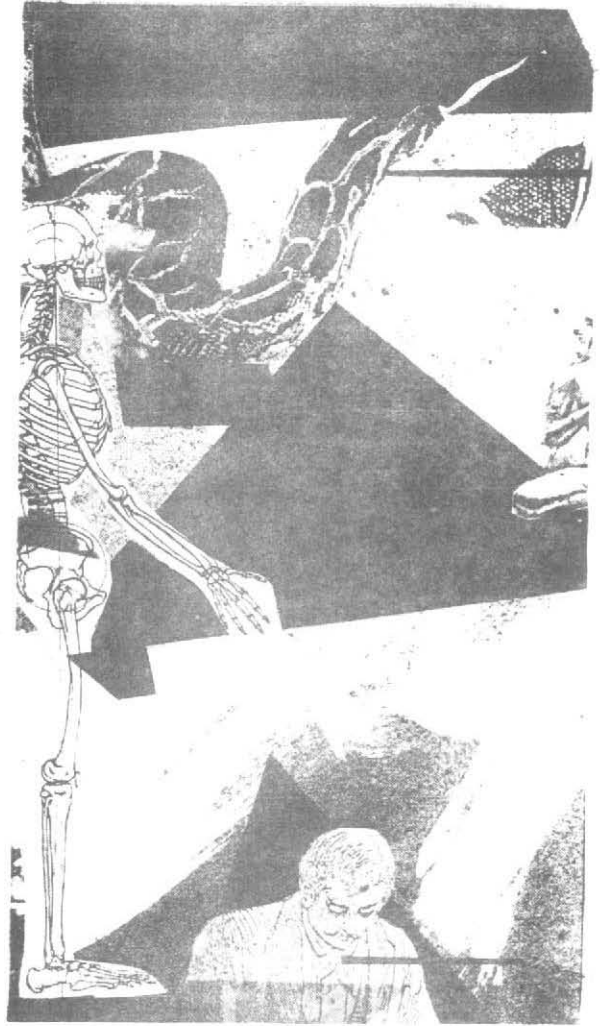

ความคับข้องใจอาจเกิดขึ้นได้กับใครนับตั้งแต่วันแรกที่เขาย่างเข้าไปในมหาวิทยาลัยด้วยซ้ำ และโดยส่วนใหญ่แล้วมันมักเกิดได้บ่อยที่สุดในหมู่นักศึกษาปีแรกและนักศึกษาปีที่ท้าย ๆ (แม้แต่ในหมู่อาจารย์เองก็อาจจะมีความคับข้องใจสะสมไว้มันน้อย แต่เราจะเว้นที่จะไม่พูดถึงเขา เนื่องจากในฐานะที่เขา มีทางออกมากกว่านักศึกษามากนัก) ผู้ที่เข้ามามหาวิทยาลัยใหม่ ๆ มักจะมีความนึกคิดเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยมาบ้างแล้วไม่ว่าทางใดก็ตามหนึ่ง บางคนก็ได้ภาพพจน์ที่ใกล้เคียง บางคนก็ได้ภาพพจน์ที่ห่างไกล บางคนแทบจะไม่ได้คาดหวังอะไรเลย (สอบติดเข้ามาได้ก็เป็นบุญแล้ว) แต่บางคนคาดหวังไว้มากเกินไป คนชนิดหลังนี้เองที่มักผิดหวังและเกิดความคับข้องใจเมื่อพบว่ามหาวิทยาลัยไม่ได้เป็นไปอย่างที่เขาคาดไว้

ผู้ที่เพิ่งจะเข้ามาวิทยาลัยจำนวนไม่น้อย มักหวังที่จะได้รับอิสระเสรีภาพมากกว่าเก่า เขาเมื่อระเบียบ เบื่อกฎเกณฑ์ที่เข้มงวดในโรงเรียนชั้นมัธยมเต็มทน เขาหวังที่จะได้เรียนรู้สิ่งอื่น ๆ นอกจากการฝึกคนให้อยู่ในระเบียบวินัยบ้าง เพราะเขาเรียนเจ้าสิ่งเดียวกันนี้ซ้ำซากมาแต่ชั้นอนุบาลแล้ว แต่สิ่งที่เขาได้พบในมหาวิทยาลัยก็คือสิ่งเดิมที่แอบแฝงมาในรูปแบบนั่นเอง เขา

ยังต้องแถมตัวคามระเบียบซึ่งยาวถึงหน้ากระต่าย เขายังต้องถูก
 นับเวลาเรียนอยู่ทุกชั่วโมง ต้องถูกรุ่นที่บังคับให้มาซ้อมร้องเพลง
 เซียร์ ให้มาเดินแถว ในเวลาที่เขาคควรพักผ่อนหรือทำอย่างอื่น
 ของตัวเอง ถูกบังคับให้ทำโน่น ถูกห้ามไม่ให้ทำนี่ โดยไร้เหตุผล
 และ ฯลฯ ความคับข้องใจที่เกิดจากสาเหตุนี้เชื่อได้ว่ามีอยู่
 ไม่น้อย ทั้งที่อยู่ในจิตสำนึกและจิตใต้สำนึก ส่วนใหญ่ทนกันได้
 เพราะไม่มีทางเลือกอย่างอื่น นอกจากการลาออกหรือขอย้ายไป
 อยู่คณะที่มี “กฎข้อบังคับขู่เข็ญ” น้อยกว่านี้ ซึ่งเป็นทางเลือก
 อันออกจะไม่น่าให้เลือกอยู่สักหน่อย แต่แม้กระนั้นก็ได้มีผู้ทำกัน
 อยู่เสมอมาอย่างน่าเศร้าแทน ความคับข้องใจที่ประทับอยู่ใต้จิต
 สำนึกจะมีโอกาสได้ระบายออก เมื่อนักศึกษาพวกนี้ได้เลื่อน ไปอยู่
 ชั้นสูงขึ้น และมีสิทธิที่จะเป็นฝ่ายออกกฎและอาละวาดกับนัก
 ศึกษารุ่นใหม่มากกว่าบ้างเป็นการตอบแทนในมหาวิทยาลัยที่ระบบ
 อาวุโสไม่แข็งขัน นักศึกษาพวกนี้ก็อาจหาทางออกอย่างอื่น ๆ
 ด้วยการพยายามแหกกฎของมหาวิทยาลัยเสียบ้าง หรือไม่ก็พูด
 หรือเขียนวิพากษ์วิจารณ์มหาวิทยาลัย หรือทำต่าง ๆ นานาแล้ว
 แต่ใครจะหาเวทีสำหรับระบายได้

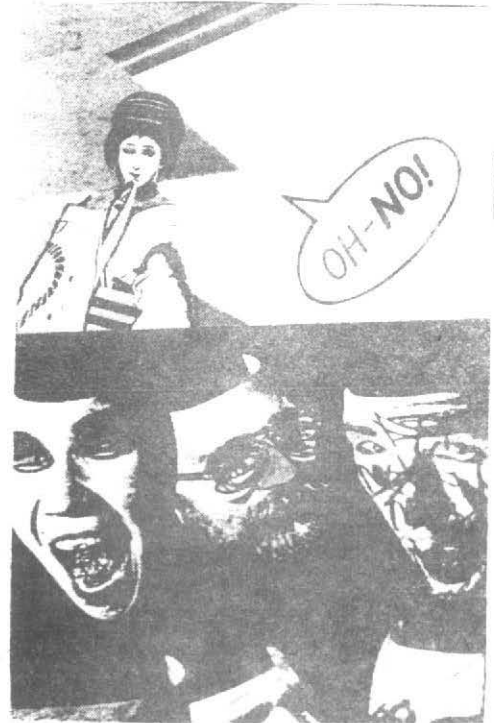
แต่สิ่งที่รุ่มลุ่มนักศึกษาใหม่ ไม่ ได้มีแค่เรื่องนี้ เรื่องเดียว

เท่านั้น เขายังต้องเผชิญกับปัญหาในด้านการเรียนซึ่งมีส่วนแตกต่างจากที่เขาเคยคุ้นเคยอยู่บ้าง ต้องเผชิญกับปัญหาการปรับตัวเข้ากับเพื่อนฝูง และบางคนก็ต้องเผชิญกับปัญหาหนักที่สุดในเรื่องเงินทอง ความหวาดวิตกในเรื่องการเรียนจะเห็นได้ชัดมากที่สุดในระยะใกล้สอบได้ ทุกแห่งในบริเวณมหาวิทยาลัยจะเงียบกริบราวกับเป็นที่อีกแห่งหนึ่ง มีแต่คนหน้าตาเคร่งเครียดकुหนึ่ง ลือกันอย่างเอาเป็นเอาตายอยู่ สถานทีศักดิ์สิทธิ์ทุกแห่งได้รับการบวงสรวงไม่ว่างเว้น และอาจารย์ถูกรุมรบกวนขอให้ "ไป" ข้อสอบมากที่สุด สภาพที่นักศึกษาต้องकुหนึ่งลือสอบจนกระทั่งนาทีสุดท้ายก่อนเข้าห้องสอบ เป็นเครื่องสะท้อนให้เห็นชัดว่าในมหาวิทยาลัยของเราทุกวันนี้ การสอบได้กลายเป็นมีความสำคัญกว่าการศึกษาตามความหมายที่แท้จริงไปแล้วมากเพียงไร นักศึกษาบางคนต้องสติหันเพื่อนไปเพียงเพราะหวาดกลัวที่จะสอบไม่ได้คะแนนดีเท่านั้น ทั้ง ๆ ที่ถ้าคิดเอาความวิตกไว้ล่วงหน้าออกไปแล้ว เขาก็จะเป็นนักศึกษาที่เราภูมิใจได้คนหนึ่ง

ความคับข้องใจในเรื่องปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนอาจจะเกิดขึ้นในคนเพียงกลุ่มน้อยเท่านั้น แต่สำหรับเจ้าของปัญหาแล้ว นี้

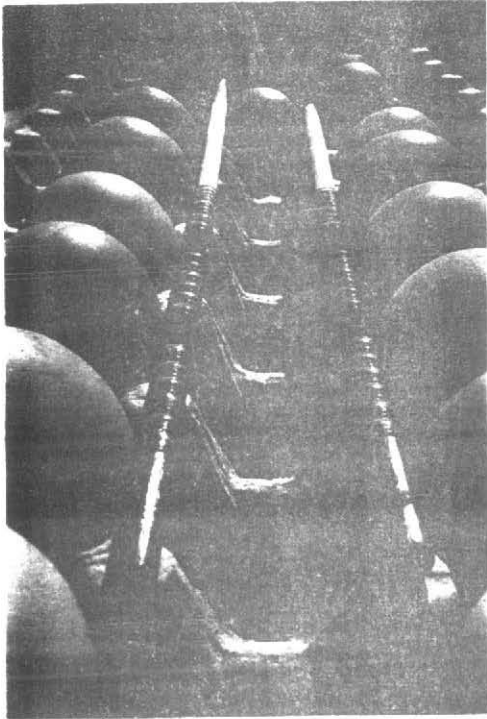
ไม่ใช่เรื่องน้อย ๆ เลย นักศึกษาบางคนมีปัญหาของตัวเองมาตั้งแต่ชั้นมัธยมและยากที่จะแก้ได้ถ้าไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือของคนอื่นและกำลังใจอันเข้มแข็งของตนเอง คนที่มีปมท้ออย่างรุนแรง คนที่พ่อแม่ไม่ค่อยเปิดโอกาสให้คบกับเพื่อนมากนัก คนที่ไม่ชอบคุยหรือคุยไม่เป็น คนเก็บตัว อะไรประเภทนี้ คือคนที่ จะเกิดความคับข้องใจได้มากที่สุดเวลามาอยู่ในมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะในคณะใหญ่ ๆ ซึ่งมีนักศึกษามาก ไม่มีใครจะมีเวลาเอาใจใส่ใคร และต่างคนก็ต่างจะเกาะแน่นอยู่ในกลุ่มของตัวเอง เรื่องเพื่อนต่างเพศเป็นสาเหตุ โดยเฉพาะที่สำคัญอันหนึ่ง เพราะวัยนี้เป็นวัยที่ทุกคนกำลังจะต้องสนใจกันและกันโดยสัญชาตญาณ ระบบการศึกษามัธยมที่แยกนักเรียนชายนักเรียนหญิงไม่ให้เรียนรวมกันนั้นมีผลแต่จะทำให้ต่างฝ่ายต่างรู้สึกเคอะเขินที่จะปฏิบัติต่อกันจนเพื่อนธรรมดา และได้กลายมาเป็นปมท้อของคนบางคนที่เรียนรู้เรื่องนี้ได้เข้าไปอย่างช่วยไม่ได้

มหาวิทยาลัยบางแห่งดูเหมือนว่าจะได้ตระหนักถึงปัญหานี้บ้างเหมือนกันและพยายามที่จะจัดให้มีอาจารย์ที่ปรึกษาสำหรับคอยให้คำแนะนำต่าง ๆ แต่โดยความเป็นจริงแล้ว มักรู้สึกว่าอาจารย์อยู่ห่างไกลจนเกินกว่าที่จะไปขอคำแนะนำ และคำแนะนำ

นั่นถึงจะมีขึ้นได้ก็มักจะไม่ว่างได้ผลอะไรมากนัก เจ้าของปัญหาเองก็อาจจะรู้ถึงข้อแก้ไขเหล่านั้นจนขึ้นใจ เพียงแต่เขาไม่รู้ว่าจะเริ่มค้นหาคำตอบได้อย่างไรเท่านั้นนอกจากนี้แล้วมหาวิทยาลัยเกือบทั้งหมดก็ยังขาดจิตแพทย์ ซึ่งน่าจะเป็นบุคคลที่เป็นที่ต้องการอย่างยิ่งในสถานที่ ซึ่งจะก่อให้เกิดความสับสนทางความคิดและความรู้สึกได้มากเช่นนี้

ความจนในมหาวิทยาลัยเป็นความคับข้องอันหนึ่งซึ่งไม่ค่อยมีผู้มองเห็นและพูดกัน เจ้าของปัญหามักรู้สึกอับอายและรู้สึกถึงความค้อยของตนมากเกินไป (ทั้งที่เคยปรากฏอยู่เป็นประจำว่านักศึกษาที่ยากจนจริง ๆ ส่วนหนึ่งมักไม่ค่อยกล้ายื่นความจำนองขอทุนสงเคราะห์ และปล่อยให้นักศึกษาซึ่งมีฐานะยากจนน้อยกว่าใช้สิทธิขอทุนไปใช้อย่างสบายมือ) ถ้าพึ่งความจนเองนั้นไม่ถึงกับจะทำร้ายจิตใจได้มากเท่ากับความรู้สึกว่าตนจนอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะเมื่อต้องพบกับบางสิ่งบางอย่างที่ประหลาดปฏิบัติกันบ่อยในมหาวิทยาลัยเช่น งานเลี้ยงระหว่างเพื่อนฝูง งานพบปะสังสรรค์ระหว่างเพื่อนโรงเรียนเก่าบ้าง เพื่อนร่วมห้องบ้าง เพื่อนร่วมจังหวัดบ้าง ร่วมภาคบ้าง การตัดชุดไปเชียร์กีฬา การซื้อของขวัญให้อาจารย์และงานเรียไรเพื่อการกุศลอื่น ๆ และ ฯลฯ การพรวดเดียวเรื่องความสามัคคีหรือสปีริตมากเกินไปโดยไม่คำนึงถึง

ความแตกต่างทางฐานะของบุคคลนับว่าเป็นสิ่งที่จะก่อให้เกิดอันตรายได้อีกอย่างหนึ่งในมหาวิทยาลัย เพราะมันเป็นสิ่งสำคัญสิ่งหนึ่งในหลาย ๆ สิ่ง ที่ชี้ค้ขบวนการพัฒนาที่สมบูรณ์ทางด้านจิตใจของคนกลุ่มหนึ่ง ในขณะที่มหาวิทยาลัยน่าที่จะเป็นฝ่ายส่งเสริมการพัฒนาอันนี้ ควบคู่กับการพัฒนาทางด้านสติปัญญา

ความคับข้องใจของนักศึกษาปีแรกอาจจะจางหายไปสำหรับบางคน ที่เริ่มปรับตัวได้ อาจถูกเก็บกดไว้ต่อไป หรืออาจจะระบายออกในทางอื่น ๆ ทั้งในทางที่นำชื่นชมและที่นำสมเพช เช่น บางคนอาจมุ่งเอาดีในกิจกรรมนอกหลักสูตรด้านใดด้านหนึ่งในขณะที่บางคนอาจจะปล่อยใจให้สนุกสนาน จนเลยเถิดไปเลยและต่าง ๆ นานา อย่างไรก็ตามแต่ส่วนใหญ่มักจะเคยชินจนไม่ถึงกับรู้สึกเป็นความเดือดร้อนเหมือนตอนแรก ๆ ดังนั้นจึงมักจะมีการพูดกันอยู่เสมอว่าใครก็ตามที่สามารถผ่านปีหนึ่งไปได้ก็พอมองเห็นทางที่จะเรียนไปจนจบได้แล้วทีเดียว

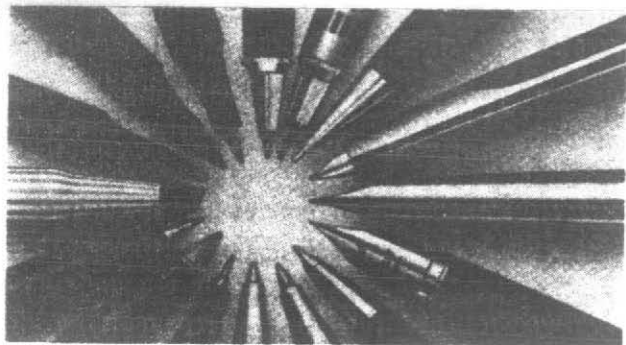
ความคับข้องใจที่มีรูปผิดแปลกไปจากนี้ อาจเกิดขึ้นได้อีกในตอนที่นักศึกษาคนใดคนหนึ่งเริ่มรู้สึกว่าตัวเองอยู่มหาวิทยาลัยมานานเกินไปเสียแล้ว ความเบื่อหน่ายมหาวิทยาลัยของนักศึกษาประเภทนี้อาจจะต่างกันออกไปอีกตามความต่างกันของแต่ละบุคคล บางคนเรียนมาสามปีก็เริ่มรู้สึกเบื่อหน่ายในความจำเจซ้ำซาก

บทเรียนซึ่งไม่มีส่วนสัมพันธ์กับชีวิต บรรรยากาศเฉื่อยชาและ ฯลฯ บางคนเบื่อต่อการเรียนซ้ำมานานเกินไปและบางคนก็เบื่อเพราะอยากไปใช้ชีวิตที่เป็นชีวิตกว่าข้างนอก และคนบางคนเบื่อโดยไม่รู้เหตุผล เบื่อโดยเบื่อก็คงหาเหตุผลว่าทำไมถึงต้องเบื่อ ภาวะเช่นนี้จึงเป็นช่วงอันตรายอีกตอนหนึ่งซึ่งอาจจะมีผลทำให้คนเรียนต่อไปจนจบหรือต้องออกกลางคันได้ แต่โดยทั่วไปแล้ว ความห่วงใยทางเศรษฐกิจมักมีอิทธิพลมากพอที่จะทำให้ใครก็ตามต้องถูกลู่ถูंगหรือทบทวนมาเรียนไปจนจบเสมอ ไม่ว่าจะจบไปอย่างมีคุณภาพหรือไม่ก็ตามแต่

ความคับข้องใจในมหาวิทยาลัยจะไม่มีทางหมดหรือเบาบางไปได้ถ้าหากเราไม่มีความพยายามปรับปรุงมหาวิทยาลัยอย่างจริงจังมากกว่านี้ การรับแก่นักศึกษาเพิ่มขึ้นแต่อย่างเดียวยังแต่จะขยายวงของความคับข้องใจให้กว้างใหญ่ออกไปเท่านั้น ไม่แต่สถานที่และอุปกรณ์เท่านั้น ที่ต้องได้รับการเพิ่มเติมและปรับปรุงแก้ไขหากแต่ความสำคัญส่วนใหญ่อยู่ที่คณาจารย์ ตลอดจนระบบการสอน การวัดผล และรวมไปถึงระบบปกครองและบริหารด้วย มหาวิทยาลัยจะผลิตมันสมองที่ดีของชาติได้อย่างไรถ้ามหาวิทยาลัยเป็นเพียงเครื่องจักรซึ่งขาดการซ่อมแซมดูแลเอาใจใส่อยู่โดยเสมอมา.

การศึกษา และชีวิต

ฉันสงสัยอยู่ว่า เราจะเคยถามตัวเองหรือไม่ ว่าการศึกษานั้นหมายถึงอะไร ทำไมเราจะต้องไปโรงเรียน ทำไมจะต้องเล่าเรียนวิชาต่าง ๆ มากมาย ทำไมจะต้องสอบแข่งขันกันเพื่อให้ได้คะแนนดี ๆ สิ่งที่เรียกว่าการศึกษานั้นหมายถึงอะไร คือสิ่งใดกันแน่ ทั้งหมดคนล้วนเป็นคำถามที่สำคัญมาก มิใช่มีความสำคัญสำหรับตัวนักเรียนเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงบรรดาผู้ปกครอง ครู และทุกคนที่มีความรักต่อโลกนี้อีกด้วย

ทำไมเราต้องแย่งชิงกันมาศึกษาเล่าเรียนด้วย เป็นเพราะต้องการจะสอบผ่านและได้งานอาชีพหรือไม่ หรือว่าหน้าที่ของการศึกษาคือการช่วยเพิ่มพูนคุณหัตถะ ความรู้ความเข้าใจในชีวิตทั้งหมดแก่เราในขณะที่เราใช้ชีวิตอยู่ แน่แน่นอนการมีงานทำและการเลี้ยงชีพเป็นสิ่งที่จะต้องเป็น แต่นั่นคือจุดประสงค์ทั้งหมดของชีวิตหรือไม่ เราพากันศึกษาเล่าเรียนเพื่อ

ได้ เพราะชีวิตมิได้ หมายถึงการมีงานทำเท่านั้น ด้วยชีวิตเป็นสิ่งมหัศจรรย์ ทั้งกว้างขวางและลึกซึ้ง ชีวิตเป็นความลับอันยิ่งใหญ่ เป็นอาณาจักรอันไร้ขอบเขตที่เราได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับอยู่ด้วยในฐานะของมนุษย์ ถ้าหากเราแม้แต่เตรียมตัวเพียงเพื่อการหาเลี้ยงชีพแต่เพียงอย่างเดียวแล้ว เราก็จะพลาดจากจุดมุ่งหมายที่แท้จริงของชีวิตไปโดยสิ้นเชิง ความเข้าใจในชีวิตนั้นสำคัญยิ่งไปกว่าการเตรียมตัวสอบเพื่อที่จะได้เป็นบัณฑิตทางสาขาคณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ และสาขาวิชาอื่น ๆ

ดังนั้น ไม่ว่าเราจะเป็นครูหรือนักเรียน เราจะต้องถามตัวเองอยู่เสมอว่า ทำไมเราต้องศึกษาเล่าเรียน และทำไม

ตนเองว่าชีวิตคืออะไร ชีวิตเป็นสิ่งพิเศษสุดหรือไม่ เหล่าวิหค มวลบุปผชาติ สุมทุมพุ่มพฤกษ์ สรรพสัตว์ ควางคารา สายน้ำ และมีงาที่อยู่อาศัยในน้ำ เหล่านี้คือชีวิต ชีวิตคือคนจนและคนรวย ชีวิตคือการยุทธ์แย่งกันระหว่าง หมู่ เหล่าชนชาติ และเชื้อชาติ ชีวิตคือสมาธิ ชีวิตคือสิ่งที่เรียกกันว่าศาสนา และหมายถึงสารัตถะอันลึกซึ้งที่ซ่อนอยู่ในจิตใจ ความขี้ใจหน ความทะเยอทะยาน กิเลส ความกลัว ความปรารถนา และความหงุดหงิดขุ่นข้อง สิ่งเหล่านี้ทั้งหมดประกอบกันขึ้นเป็นชีวิต แต่เรากลับไปตระเตรียมตนเพียงเพื่อการเข้าใจชีวิตแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น เรา

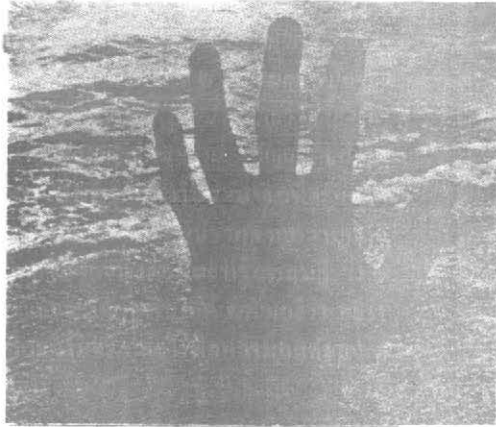

แต่งงานเป็นฝั่งฝา มีลูกหลานสืบตระกูล และชีวิตของเราก็ยังเหมือนเครื่องจักร เข้าไปทุกที เรายังคงเต็มไปด้วยความกลัว ความกระวนกระวาย และความหวาดหวั่นคือชีวิต ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของการศึกษา ที่จะต้องช่วยให้เข้าใจถึงกระบวนการแห่งชีวิตทั้งหมด หรือการศึกษา มีหน้าที่เพียงการจัดฝึกอาชีพและเตรียมคนไว้สำหรับตำแหน่งการงานที่สูงส่งเท่านั้นกระมัง

อะไรจะเกิดขึ้นกับเรา เมื่อเราเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่เต็มตัว เธอจะเคยถามตัวเธอเองหรือไม่ว่า เธอจะทำอะไรเมื่อโตขึ้น บางทีอาจจะเป็นการแต่งงาน และก่อนที่เธอจะรู้ตัว เธอก็จะกลายเป็นพ่อแม่คน เธอจะถูกงานอาชีพผูกมัดไว้อย่างเหนียวแน่น หรือไม่เธอก็จะขลุกอยู่แต่ในครัว เธอจะค่อย ๆ ซบเซา ร่วงโรยไปเป็นลำดับ นั่นคือความเป็นไปทั้งหมดในชีวิตของเธอหรือ เธอจะเคยถาม

ปัญหานี้กับตัวเองหรือไม่ หรือว่าไม่อยกจะถาม หากว่าครอบครัวเธอร่ำรวย เธอก็จะได้เปรียบในทางฐานะที่มีความมั่นคง คุณพ่ออาจให้เธอทำงานสบาย ๆ อาจได้แต่งงานโดยจัดพิธีอย่างหรูหรา แต่แม้กระนั้นความเสื่อมโทรม ความร่วงโรย ก็ยังจะมาเยือนเธออย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

แน่ใจว่าการศึกษาจะเป็นสิ่งที่ไร้ความหมายโดยสิ้นเชิง หากมันมิได้

ช่วยให้เธอเข้าใจถึงความลึกซึ้ง กว้างขวางของชีวิต พร้อมทั้งสุนทรียภาพ ความทุกข์และความสุข เธออาจจะได้คะแนนดี อาจมีผลต่อท้ายข้อยาวเหยียด อาจได้การทำงานชั้นสูง แต่หลังจากนั้น ถ้าเมื่อจิตใจของเธอเริ่มจะมีมโนง เจ็บ-ถ้า และโง่งมตาลง สิ่งที่ได้มาทั้งหมด จะมีความหมายอะไร ดังนั้น ในขณะที่เธอยังเยาว์อยู่ เธอควรแสวงหาให้พบความหมายของชีวิต นี่แหละคือหน้าที่อันแท้จริงของการศึกษาที่จะช่วย เสริมสร้างปัญญาให้เกิดขึ้นแก่เธอ เพื่อนำปัญญาไปแสวงหาคำตอบจากคำถามเหล่านี้ ปัญญาคือสิ่งใด ถ้า ปัญญาคือความสามารถที่จะคิดได้อย่างอิสระ โดยปราศจากความกลัว โดยไม่ต้องพึ่งพาสูตรหรือทฤษฎี เพื่อว่าเธอจะได้ค้นพบได้ด้วยตัวเองว่า อะไรคือความจริง อะไรคือความถูกต้อง แต่

ถ้าเธอมีความกลัวอยู่ มีแต่คืนคกใจอยู่ ระวัง เธอจะไม่มีปัญญาเช่นนี้เกิดขึ้นเลย อุปสรรคที่ขัดขวางสติปัญญาเหล่านี้ ได้แก่ ความมักใหญ่ใฝ่สูง กิเลสราคะ ความกังวลว่าวุ่น ฯลฯ เพราะความมักใหญ่ใฝ่สูง ไม่ยกมือให้เกิดจิตใจที่แจ่มใส จิตใจที่เรียบง่าย จิตใจที่ตรงและเต็มไปด้วยเชาวน์ปัญญาเลย

ในขณะที่เธอยังเยาว์อยู่ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ปราศจากความกลัว ด้วยพวกเราส่วนใหญ่เมื่อมีอายุมากขึ้น มักจะตื่นตกใจง่าย เรากลัวการดำเนินชีวิต กลัวการตกงาน กลัวถูกเกณฑ์ประเพณี กลัวเพื่อนบ้าน กลัวสามีหรือภรรยา จะมาว่ากล่าวนินทา เรายังกลัวความตายอีกด้วย พวกเราส่วนมากล้วนมีความกลัวไม่อย่างใดก็อย่างหนึ่ง ที่ใครซึ่งมีความกลัว จะมีเชาวน์ปัญญาอยู่ด้วยหาได้

ไม่ ดังนั้นในขณะที่เธายังเยาว์วัยอยู่ เป็นไปได้หรือไม่ที่จะเลือกอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ปราศจากความกลัว ที่ซึ่งเต็มไปด้วยบรรยากาศแห่งเสรีภาพ เสรีภาพไม่ใช่การทำอะไรก็ตามที่ตนปรารถนาจะทำ แต่เป็นเสรีภาพที่จะช่วยให้เข้าใจในค่านิยมของชีวิต ชีวิตเป็นสิ่งทั้งงดงามหาใช่สิ่งน่าเกลียดที่ก่อร่างสร้างเราาไม่ เธออาจแฉเห็นคุณค่าอันมหาศาล ถักถัก และความน่าชื่นชมรักใคร่ของมันได้ ก็ต่อเมื่อเธอได้ปฏิบัติต่อด้านทุกสิ่งทุกอย่าง ต่อต้านกับองค์กรทางศาสนา ต่อต้านกับวัฒนธรรมประเพณี ต่อต้านกับสังคมอันหฤรอน เพราะในฐานะแห่งมนุษยชาติ เธอย่อมค้นหาสิ่งจะได้ด้วยตัวเธอเอง ค้นหาถึงถูกต้องได้ด้วยตนเอง ไม่ใช่ด้วยการลอกเลียนแบบ แต่ด้วยการแสวงหา สิ่งนี้แหละคือการศึกษา การลอกเลียนแบบดังที่สังคมกำหนด ดังที่บิดามารดาและครูบอกให้ทำนั้นง่ายมาก ทั้งเป็นหนทางที่ง่ายและปลอดภัยในการดำรงชีวิต แต่นั่นมิใช่วิถีทางแห่งชีวิต เพราะในหนทางสายนั้นเต็มไปด้วยความกลัว ความเสื่อมสลาย และความตาย การมีชีวิตอยู่ ก็คือการค้นหาสิ่งจะด้วยตนเอง เธอจะทำสิ่งนี้ได้ ก็ต่อเมื่อเธอมีเสรีภาพ เมื่อเธอมีการปฏิบัติภายในอย่างไม่หยุดยั้ง เป็นการปฏิบัติภายในตัวของเธอเอง

แต่ไม่มีใครสนับสนุนให้เธอขบถ หรือ ไม่มีใครอยากให้เธอซักถาม ไม่อยาก让她ค้นหาด้วยตนเองว่าพระเจ้าเป็นอย่างไร ด้วยกลัวว่าการขบถ จะทำให้เธอกลายเป็นปฏิปักษ์กับสังคมทั้งหมด ทั้งพ่อแม่และสังคมหวังจะให้เธอมีชีวิตอยู่อย่างปลอดภัย และเธอเองจะต้องการดั่งนั้น การมีชีวิตอยู่อย่างปลอดภัย หมายถึงการมีชีวิตอยู่โดยการลอกเลียนแบบ และอยู่ในความหวาดกลัว แม่นอนที่เคียวที่ขบวนการทางการศึกษาคควรจะช่วยให้ทุกคนมีชีวิตอยู่อย่างเสรี โดยปราศจากความกลัว การละสร้างบรรยากาศซึ่งปราศจากความกลัวขึ้นมาได้ จำเป็นต้องมีการขบคิดใคร่ครวญอย่างใหญ่หลวงเกิดขึ้น ทั้งในตัวเธอ ในตัวครู และในตัวของนักการศึกษาด้วย

เธอรู้ไหมว่านี่หมายถึงอะไร การสามารถสร้างบรรยากาศที่ไร้ความกลัวขึ้นมาได้ นับเป็นสิ่งพิเศษสุดทีเดียวแน่นอนเราจะต้องสร้างมันขึ้นมาให้ได้ด้วยเราได้เห็นแล้วว่าโลกนี้เต็มไปด้วยสงครามอันเรื่อรัง ซึ่งนักการเมืองบ้ำอำนาจเป็นผู้ก่อให้เกิดขึ้น โลกนี้กลายเป็นโลกของนักกฎหมาย เป็นโลกของตำรวจ ทหาร เป็นโลกของหญิงชายผู้มักใหญ่ใฝ่สูง ที่พยายามต่อสู้ให้ได้มาซึ่งตำแหน่งและฐานะ ยังมีพวกนักบุญจอมปลอม มีศาสดาพร้อมทั้งเหล่า

ศาสนิกย์ พวกเหล่านี้ล้วนต้องการอำนาจและยศฐาบรรดาศักดิ์ มิโยว่าจะได้มาในโลกนี้หรือโลกหน้า โลกนี้เป็นโลกที่มีกำลัง สับสน เป็นโลกที่คอมมิวนิสต์สู้กับทุนนิยม สังคมนิยมคัดค้านทั้งสองฝ่าย ต่างคนต่างสู้กัน คินรนเพื่อจะหาที่ที่ปลอดภัยที่สุด แสงหาที่ที่เต็มไปด้วยอำนาจ และความสะเดาะกสบาย โลกนี้ถูกกระชากขาดออกเป็นชิ้นๆ ด้วยความเชื่อถือที่ขัดแย้งกัน ด้วยระบบวรรณะและการแบ่งแยกชนชั้น ด้วยการแบ่งชาติแบ่งเขต ด้วยความไม่เจตนาและความโหดร้ายป่าเถื่อนทุกชนิด นี้แหละคือโลกที่เธอถูกกล่อมเกลากับด้วยระบบการศึกษา เพื่อให้เข้าไปมีชีวิตอยู่ในนั้นอย่างเชื่อง ๆ ว่านอนสอนง่าย เธอถูกส่งเสริมให้เข้าไปอยู่ในกรอบของสังคมอันทรุดโทรมเปี่ยมหายนะพ่อแม่หวังให้เธอเป็นอย่างนั้น และเธอเองก็ยังสมยอมด้วย

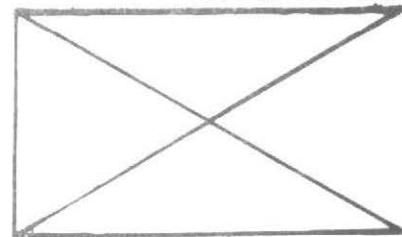
ขอให้ลองบทพิจารณาว่า การศึกษาคควรจะส่งเสริมให้เธอออกเลียนแบบจากสังคมเก่าอันหุโรรม หรือควรจะให้เสรีภาพกันแก่เสรีภาพอันสมบูรณ์ที่จะช่วยให้เธอเติบโตและสร้างสรรค์ สังคมที่หนักแน่นออกไป สังคมใหม่ โลกใหม่ของมนุษย์ เราต้องการเสรีภาพเช่นนี้ ไม่ใช่ในอนาคต แต่ต้องได้มาเดี๋ยวนี้ มิฉะนั้นเราก็จะถูกทำลายลงทั้งหมด เราจะต้องสร้างบรรยากาศแห่งเสรีภาพขึ้น

ให้เร็วที่สุด เพื่อที่เธอจะได้ดำรงชีวิตอยู่และแสวงหาสิ่งจะด้วยตนเอง เพื่อเธอจะได้เกิดปัญญา เพื่อที่เธอจะได้หนีภัยกับโลกและเรียนรู้โลก มิใช่ลอกเลียนแบบมัน เพื่อที่เธอจะได้ดำเนินการปฏิวัติอย่างค่อนเนื่อง เป็นการปฏิวัติภายในอย่างลึกซึ้ง เพราะมีเพียงผู้ที่ดำเนินการปฏิวัติอย่างไม่หยุดยั้งเท่านั้น ที่อาจค้นพบสิ่งจะ หาใช้คนผู้ชอบเลียนแบบ ผู้ยึดถือกฎเกณฑ์เก่า ๆ ไม่มีเพียงผู้ที่รู้จักซักถาม รู้จักแสวงหา รู้จักเรียนรู้เท่านั้นที่อาจค้นพบสิ่งจะ ค้นพบพระเจ้า ค้นพบความรัก เธอข่อมไม่อาจซักถาม แสวงหา เรียนรู้ และไม่อาจเกิดสำนึกภายในอย่างลึก ๆ ได้ หากเธอยังมีความหวาดกลัวอยู่ ดังนั้นหน้าที่ของการศึกษา จะต้องถอนทำลายรากเหง้าแห่งความกลัวทั้งภายในและภายนอก ความกลัวอันเป็นเครื่องทำลายสำนึก ทำลายสายสัมพันธ์และความรักระหว่างมนุษย์ชาติลง

“แต่หนุ่มสาว”

กฤษณา มรติ เขียน

พจนา จันทรสันติ แปล

การดำรงอยู่ของชีวิตนั้นถือว่าวิเศษแล้ว นักมานุษยวิทยาผู้เห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่มีลมหายใจเข้า-ออก จะยึดถือและให้ความสำคัญต่อความรู้สึกเช่นนี้เหมือน ๆ กับผู้เชี่ยวชาญในด้านสาขาวิชาอื่น ๆ ที่เน้นความเด่นเฉพาะด้านของแต่ละสาขาวิชานั้น

ชีวิตผู้คนในสังคมปัจจุบันนั้น แทบจะพูดได้ว่า โอกาสที่จะเอื้ออำนวยให้ได้คิดเพื่อหยุดพิจารณาตัวเองนั้นมีน้อยเต็มที

เพราะสภาพเงื่อนไขของการดำรงชีพได้เข้ามาเป็นกำหนด ทุกคนต่างต้องดิ้นรนเพื่อแสวงหาสิ่งที่ต่างพึงประสงค์

ในสังคมเมืองหลวง ภาพของผู้คนที่ต้องแข่งขัน ซึ่งดิ้นรนกันท่ามกลางหมอกควันที่ผสมกลมกลืนไปด้วยไอพิษที่ลอยฟุ้งปกคลุมไปทั่วบริเวณ ยวดยานพาหนะล้นขวักไขว่เบียดเสียดเพื่อจะเร่งไปสู่จุดหมาย

ภาวการณ์ที่แวดล้อมเช่นนี้ได้เข้ามาจับเกาะและผูกพันจนกลายเป็นความบงกชิต ทั้ง ๆ ที่ชีวิตของแต่ละคนกำลังเดินไปสู่ความตายผอนส่าง

แต่จะมีใครสักกี่คนที่มองเห็นอันตรายในจุดนี้กันบ้าง มันคงไม่ใช่เรื่องที่จะต้องไปโทษคนโน้นทีคนนี่ที เพราะแต่ละคนต่างก็อยากมีชีวิตที่ดี ซึ่งก็ต้องเลือกเอาว่าจะตายผอนส่างหรือจะตายในทันที

การเอารัดเอาเปรียบไว้ซึ่งความเอื้อเพื่อเจือจาน หมัดซึ่งการให้อภัย ยอมทำทุกอย่างเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

มันคงเป็นเพราะวิถีทางในการทำมาหากิน การกอบโกยแสวงหาลาภ ยศ สรรเสริญ รวมไปถึงความสุขทั้งหลายที่ตื่นเพื่อให้ได้

เมื่อมนุษย์ขาดซึ่งความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ขนาดอยู่บ้านใกล้เรือนเคียงกันยังไม่รู้จักกันเสียแล้ว

อะไรจะเกิดขึ้นจึงไม่ใช่สิ่งที่จะต้องทำนายทายหักกันให้ยาก เพราะสิ่งที่เกิดขึ้นได้สะท้อนภาพอันพังทลายของสังคมเมืองหลวงออกมาได้อย่างแจ่มชัด

สิ่งที่ได้พบเห็นคนชนบทที่ขมขมัวไปด้วยกากของความจนเดินผ่านพลานอย่างไร้จุดหมาย ผู้ที่ทุพพลภาพ ซึ่งถูกเรียกขานว่า "ขอทาน" เปิดประจางตัวเองตามบาทวิถี สะพานลอยข้ามถนน ตลอดจนแหล่งชุมชนใหญ่ ๆ

ผู้ที่มีเงินเดินกรีดกรายในสถานหรรษาเลือกสรรสรรพสินค้า
ราคาแพง แล้วก็ไปอวดขยลโฉมกันอย่างสนุกสนาน หลบภักดี
สาปสาบอันน่ารังเกียจของคนชั้นต่ำ

ใครบางคนเคยบอกว่า "ธรรมชาติ" เป็นครูให้กับมนุษย์ที่
สอนให้เห็นถึงความสวยงาม การทำมาหากิน ความเจ็บปวด
ความผิดหวังและความสำเร็จ

ชนบทสอนให้ผู้คนรู้จักกลิ่นอายดิน ความใสสะอาดของลำธาร
ภูเขาที่ตั้งตระหง่านหน้าเกรงขาม ท้องนาเขียวจีไกลสุดตา
และเหนือสิ่งอื่นใด ความรู้สึกที่มีต่อกันระหว่างผู้คนที่เต็มไปด้วย
น้ำใสใจจริง ปราศจากความเหลี่ยมล้ำเอาวัดเอาเปรียบ

เมื่อเวลาล่วงเลยไป...

ผืนนาที่มีคุณค่าเต็มไปด้วยต้นข้าวที่ออกรวงชูช่อไสว กลับกลายเป็น
ผืนนาที่แตกกระแหง รวงข้าวเหี่ยวเฉา ลำธารแห้งขอดปราศ
จากหยดน้ำ กูสูงเทียนเตียน ไร่ซึ่งแมกไม้

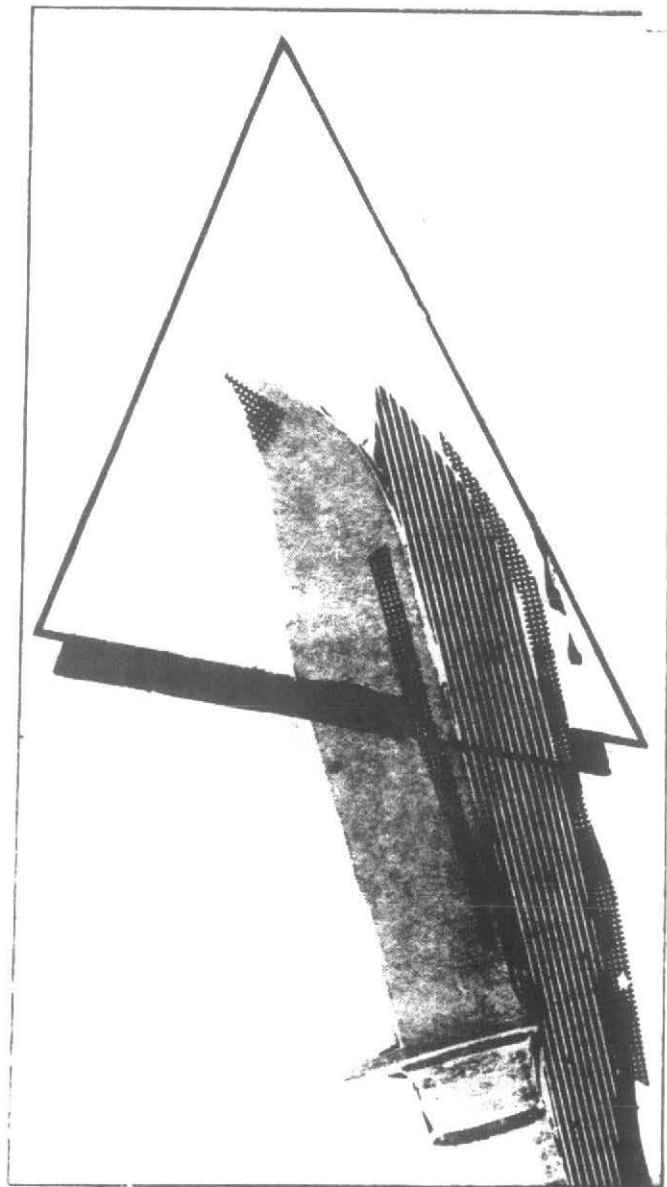
สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปจิตใจคนแข่งกระด้าง ความสัมพันธ์
ถอยห่างจนเห็นรอยแยก

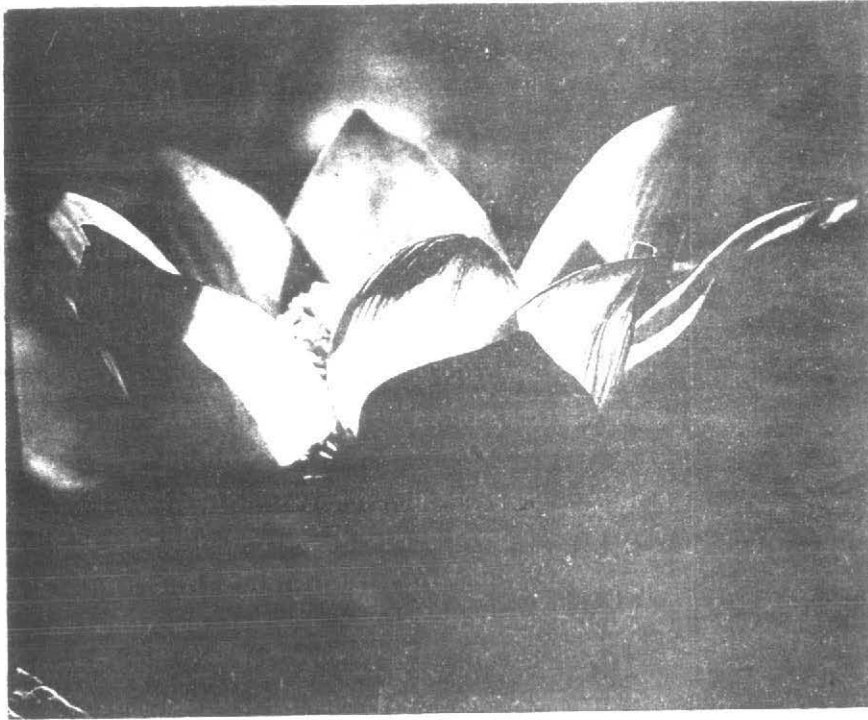
ทุกชีวิตต่างดิ้นรน ห้ำหั่นกันเอง

เมืองหลวงกับชนบทลัดช่องว่างแห่งความดิ้นงมจนแยกกัน
ไม่ออกเสียแล้ว

จะแตกต่างกันก็เพียงแคความเจริญแห่งวัดถูกกับความงามตาม
ธรรมชาติที่ยังหลงเหลืออยู่ แต่จิตใจของผู้คนล้วนอยู่ในสำภา
เดียวกัน

ที่มองเพียงว่าให้ตัวของมีชีวิตรอดอยู่เท่านั้น ●

ดอกบัว

บทกวีเด็กของกวง

หยาดน้ำเงาใส

เปล่งประกายอยู่บนใบบัวสีเขียวขจี

ลูกอืดตัวน้อย ลูกกุ้งตัวน้อย

นอนอยู่ในใบบัวเหมือนกับนอนเปล

ที่ในสระ

คือร่างทรงดึงของสายบัว

คลื่นสึนามิตพลั่วกระเพื่อม

บคบังโคลนเลนสีค่า

ดอกบัวแสนงามบริสุทธิ์

ทุก ๆ ดอกล้วนมาจากโคลนเลน

เจ็บ โท แห้งแรง

ผลิกลอกสีชมพูเรื่อ ๆ และสีม่วงเข้ม

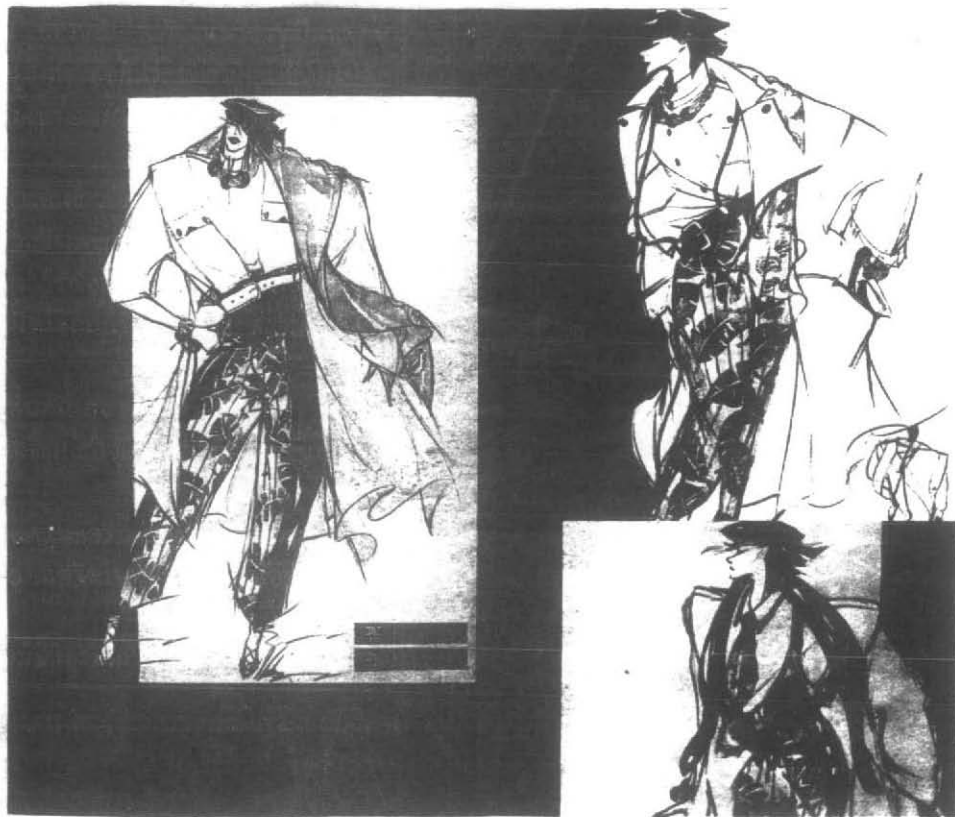
ที่สายลมบริสุทธิ์นำมา

คือกลิ่นหอมอ่อน ๆ

มาจากโคลนเลนแต่ไม่แปดเปื้อน

ดอกบัว! คือแบบอย่างที่ดีของเรา

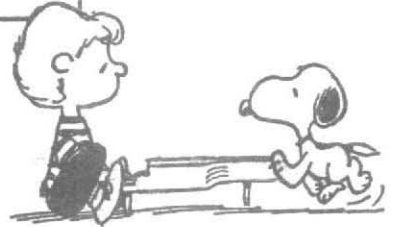
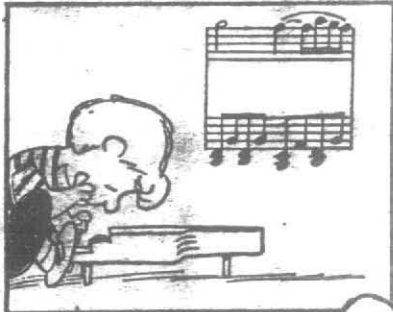
ทำอย่างไร จิตใจจึงจะมีความสุข

“เราจะทำอย่างไรให้ใจคอเป็นสุข?” การรู้จักใช้ชีวิตเป็นสิ่งสำคัญมาก ชีวิตจะต้องมีแบบแผน มีแนวทางเพราะถ้าปล่อยกันตามสะดวกตามยถากรรม พอเจอกรรมเข้าก็เกิดการระส่ำระสายทุกที กฎง่าย ๆ ของชีวิตอันหนึ่งที่ทำให้เรามีความสุข โดยเฉพาะเวลากลุ่มอกกลุ่มใจ หรือว่าเวลาโรคประสาทกำลังกินอยู่ ก็คือ การรู้จักอ่อนใจให้คลายความตึงเครียดเสียบ้าง ความตึงเครียดต่าง ๆ นั้นมักจะเกิดขึ้นเนื่องจากเราเคร่งหรือรวบรัดทั้งตัวทั้งใจมากเกินไป และมีเหตุอยู่หลายอันที่ทำให้เกิดเช่นนั้น ซึ่งถ้าเราแก้เหตุหรือยับยั้งเหตุอันนั้นเสียบ้าง ก็จะทำให้มีความสุขสบายได้มากที่สุดทีเดียวอย่างเช่น

1. กำลังของเราขอมจะมีเหลือ เพื่อ จึงไม่น่าจะพูดว่าไม่มีกำลัง เพราะโดยมากเรารวบรวมกำลัง ไปใช้ไม่เหมาะเท่านั้นเอง เช่น ในเวลาธรรมดาปกติ เรายกตุ้ม คนเดียวไม่ไหวแน่ แต่พอดกอก ตกใจไฟไหม้ กลับยกขึ้นบ้าแบก ไปลิ่วทีเดียว นั้นจะเห็นได้ง่ายว่า กำลังกายนั้นมีอยู่มาก กำลังใจก็ เช่นเดียวกัน บางคนกระปรี้กระเปร่า เอาจริงเอาจังมาก มีความสนใจ ขวนขวายไปเสียทุกอย่าง แล้วก็ อยากจะทำโน่นทำนี่มากเกินไป แต่ครั้นพอมีความคิดใหม่มากขึ้น แล้วทำอะไรรู้ก็ไม่ได้สักอย่าง คล้าย ๆ ที่ชาวบ้านว่า จับปลาสองมือ ตอน นี้แหละที่เป็นตอนที่เดือดร้อน เกิดความกระวนกระวายใจ ทำ ะไรก็ทำไม่ได้ จะไม่ทำก็อยู่ ไม่ได้ สิ่งเดือดร้อนก็อยู่ที่นั่งบ่น อยู่นั่นแล้วว่างานมาก ไม่มีเวลา ก็เลยไม่ได้ทำอะไร เพราะเวลา

จะหมดไปด้วยการนั่งบ่นนั่งกังวล หรือที่กลัวว่าจะไม่มีเวลา จะอย่างไรก็ตามคนเราแต่ละคนก็ต้องหา ความพอดี ว่าควรจะมีควมรับผิดชอบแค่ไหน เราจึงควรทำอะไร

ให้สำเร็จไปสักอย่าง แล้วค่อยเริ่ม อย่างไม่ใหม่ ถ้าหากว่ามีแนวความคิด หลายอย่าง ก็ควรจะเก็บไว้ในลิ้น ซักในสมองบ้าง ให้เป็นคลังหรือ

ธนาคารอยู่ในสมอง แล้วดึงเอา
กันเพื่อให้ผลตอบแทน หรือให้
ออกเยอะมาก ๆ ออกมาใช้ ถ้ารู้จัก
ทำเช่นนี้ชีวิตก็เป็นสุข

2. **อย่าหาอะไรให้ยุ่งไปทั้งวัน**
ต้องรีบร้อนจากที่หนึ่งไปยังอีกที่
หนึ่ง เพราะจะไม่สามารถรวบรวม
รวมกำลังเฉพาะงานเฉพาะอย่าง
ได้ ต้องมีเวลาว่างระหว่างงานหนึ่ง
กับงานหนึ่ง พอสงบใจได้สักครู
หนึ่ง ก่อนจะเริ่มใหม่ และโดย
มากนายช่างผู้ชำนาญก็ใช้วิธีนี้
คือ มีเวลาที่จะพักประสาทแล้ว
ทำงานให้ตีมาก ๆ ตึกว่าที่จะเร่ง
รีบแล้วเอาดีอะไรไม่ได้สักอย่าง
การที่หย่อนคลายความตึงเครียด
ลงชั่วคราวแล้วเริ่มงานใหม่ ได้ให้
ผลประโยชน์มาแล้วมากต่อมาก
ดังนั้น การกะงานประจำวัน จึง

ต้องมีช่องว่างเผื่องานจรไวบ้าง
เป็นประจำ เพราะงานที่ไม่ได้
คาดหมายนั้น เราควรจะคาดหมาย
ว่ามันจะเกิดขึ้นเสมอ

3. **ความรู้ลึกพอใจภูมิใจใน
งาน** ทำให้เกิดความชื่นใจ เรา
อย่าทำงานโดยระลึกว่าต้องเอาให้
เสร็จ ต้องเอาให้ได้ในวันนี้ จะ
ทำให้อารมณ์ถูกกระทบกระเทือน
และระส่ำระสายมาก เลยเกิด
ความเคร่งเครียด จึงควรที่จะเริ่ม
งานไม่ว่าจะมาด้านไหน และทำ
ด้วยความตั้งใจระมัดระวัง ควร
จะจำสุภาษิตที่ว่า กรุงโรมไม่ได้
สร้างขึ้นในวันวันเดียว ดังนั้น
งานของเราถึงแม้จะยังไม่เสร็จเรา
ก็ควรจะทำใจ

4. **ความรีบร้อน** อันนี้ทุกคน
ก็รู้ว่าเป็นนิสัยที่ไม่ใคร่ดี เพราะ

ทำให้เกิดความไม่สบายใจ เกิดความผิดพลาด เกิดความยุ่งเหยิง สับสน ความรีบร้อนเป็นศัตรูร้ายกาจแก่สมรรถภาพของคน ทำให้การวางแผนต่าง ๆ บกพร่อง แต่ว่าความรีบร้อนในบางโอกาสก็จำเป็น แต่ควรจะรีบอย่างมีศิลปะหน่อย คือ **ไม่ใช่รีบร้อน แต่ว่าเป็นเรื่องรวดเร็ว** ได้มีผู้กล่าวเป็นคำเตือนใจไว้ว่า “ฉันจะไม่รีบ ฉันจะไม่ตื่นเต้น ถึงแม้ว่าเหตุการณ์จะบังคับแค่ไหน” แล้วก็ท่องเอาไว้ทุกครั้งที่มีงานด่วน

5. **ความกลัวที่จะผิดพลาด** อันนี้เป็นเรื่องร้ายแรงที่สุดที่ทำให้เกิดความตื่นตระหนก อาจะเกิดขึ้นระหว่างที่เรารู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ได้ กลัวไปว่าจะทำงานไม่สำเร็จ กลัวไปว่าจะทำงานไม่ตลอดรอดฝั่ง กลัวไปว่าจะทำงานไม่ได้ดีพอ ความกลัวก็ต้องใช้อารมณ์ ใช้อิ

เหมือนกัน และอารมณ์หรือจิตใจ แทนที่จะไปด้านงานการ ก็ไปอยู่ในเรื่องความกลัวนี้เสียหมด เราต้องระลึกอยู่เสมอว่า ความสำเร็จอยู่ที่ความสามารถกับความชำนาญ และถ้าหากได้ใช้ความพยายามตามปกติโดยมากงานก็สำเร็จ อย่าไปเชื่อว่าเราจะมิกำลังหนุนอย่างใด แล้วพยายามมันมากขึ้น เพราะ

กำลังของแต่ละคนย่อมมีอยู่ในขอบเขตจำกัดเท่านั้น คนส่วนใหญ่ที่ไม่กลัวความผิดพลาดก็ทำงานได้ดี และถ้าทำได้ดีกว่าปกติก็เป็นผลกำไร นั่นคือ ความชื่นใจ

การรู้จักหย่อนใจจะมีผลเต็มที่ “ปล่อยตามสบายเสียบ้าง” ต้องพยายามฝึกฝนตัวเองให้รู้จักทำอะไรง่าย ๆ แล้วท่านจะประหลาดใจที่

กำลังใจของคนเราจะเกิดขึ้นได้หรือจะเพิ่มพูนขึ้นได้ก็ด้วยการปฏิบัติอย่างที่เราเคยบอกได้กล่าวไว้ว่า “ทฤษฎีทุกอย่างมีแต่ความล้มเหลว” แต่การกระทำนั้นแหละจะเป็นผลอันยั่งยืน หรือว่าทฤษฎีจะมีอยู่ไม่ได้ถ้าไม่มีการกระทำ การกระทำที่จะเพิ่มพูนกำลังใจนั้นก็มิได้ดังเช่น

เกิดความสำเร็จขึ้นมาอย่างง่าย ๆ เหมือนกัน ถ้าเราเอาจริงเอาจังมากก็จะเคร่งเครียดมาก ลองปล่อยเวลาว่างเสียบ้าง แล้วความกระปรี้กระเปร่าจะกลับคืนมา ระหว่างงานยุ่ง ๆ ลองนั่งหรือนอนเงียบ ๆ ดูบ้างให้ร่างกายและจิตใจได้พัก อายาพยายามอะไรมาหนัก ถ้าท่านพยายามอยู่แล้วอย่างเต็มฝีมือ และไม่ควรมีความขี้เกียจพยายาม ขอให้พยายามอย่างสบาย ๆ แล้วจะทำอะไรได้สำเร็จด้วยดี

1) การตัดสินใจเฉียบเตี้ยวันนี้ เราจะทำอะไร ถ้าไม่ยั้งใจเราก็มีแต่ความล้มเหลว มีแต่ความพ่ายแพ้ ความล้มเหลวทำให้จิตใจอ่อนแอ และเมื่อไรจิตใจอ่อนแอก็เป็นเหยื่อของโรคประสาท

2) ต้องพยายามที่จะให้ความสนใจต่อทุกสิ่ง คือ ไม่เบื่อหน่ายต่อเหตุการณ์ และมีความพอใจต่อทุกคน ถ้ารู้สึกชอบคุณและชื่นชมต่อบุคคลอื่นและสิ่งของนี้แต่ช่วยให้เราสบายใจขึ้น ถ้า

หากมองโลกในแง่ร้ายก็จะพ่ายแพ้แก่ภัยตัวเองหรือใจตัวเองได้ง่ายที่สุด

3) จงให้แนวความคิดของท่าน อุดมคติของท่านร่วมทั้งปัญญา เพื่อที่จะตัดสินใจต่อเหตุการณ์ต่อวิถีชีวิต การรู้จักใช้ปัญญา เพื่ออุดมคติ เป็นกำลังใจอันสำคัญยิ่งและกำลังใจอันนี้จะเป็นสิ่งซึ่งยั่งยืนถาวร เต็มไปด้วยเหตุผล

ถ้าเราได้พยายามฝึกฝนจิตใจวันละเล็กละน้อย ก็จะทำให้ความเคยชินขึ้นจนเป็นนิสัย ยิ่งแม้บางครั้งไม่เกิดผลก็ขอให้พยายามใหม่ พยายามไปเรื่อย ๆ ในไม่ช้า วันหน้าได้บ้าง วันโน้นอาจจะได้ดีขึ้นมาจนได้ ขอให้เราเป็นตัวของตัวเอง พยายามสร้างกำลังใจขึ้นและแล้วโรคประสาทก็หมด ความแค้นใจทางจิตใจที่ดี จะไม่มาทรมานกรายท่านเลย ●

เรื่องสั้น

แล้วใครจะกินคน

พระยัปเดตฤดูแล้งในช่วงต้นเดือน
กุมภาพันธ์มองเห็นระยิบระยับอยู่เหนือ
ผืนสีน้ำตาลบนทางเกวียน ลมหนาว
ปลายตุกลมกรวโชกกระทู้าสองข้าง
เกวียนเป็นระลอกคลื่น บางครั้งรุนแรง
บางครั้งอ่อนโยน วันงานสามสี่ตกเหิน
เขาปลอลดใบเหลืองแต่ดอกสีส้ม ยาม
ต้องลม ดอกกับบางดอกก็ไปรยปราย
ลงสู่พื้นเหมือนดอกไม้จากสวรรค์ แยก
จากทางเกวียน สดเสาะไปตามกอหญ้า
ก่อนถึงดินเขา มีบึงขนาดเล็กซ่อนตัวอยู่
ท่ามกลางความแห้งแล้ง รอบ ๆ บึงมี
ไม้ใหญ่ยืนตายแห้งอยู่สามสี่ต้น เพราะ
เหตุที่อยู่ต่ำกว่าที่อื่น จึงเป็นที่รวมของ
น้ำจากทุกทิศในฤดูน้ำที่ผ่านมา อย่างเข้า
เดือนเมษายนน้ำแห้งน้ำในบึงแห่งนี้จึง
จะเหือดแห้ง พงหญ้าและ พงกกกที่เกาะ
ระเกะระกะอยู่รอบ ๆ เป็นที่อาศัยของ
บรรดาสัตว์นานาชนิด ตั้งแต่แมลงตัว
เล็ก กบ เขียด นก หนูและงู

คนยิงปลาสองคนนั่งห่างอยู่บน
ต้นประคูนขนาดใหญ่ซึ่งยืนตายแห้งอยู่
ในบึง นั่งกันอยู่คนละกิ่ง ในระดับสูง
ต่ำที่พอ ๆ กัน ไม่มีการพูดคุยกันด้วย
คำพูด เพียงการมองตากัน พยักหน้า
ให้สัญญาณเป็นภาษากายอันเข้าใจกัน

ตาของคนทั้งคู่เพ่งมองลงไปยังแผ่นน้ำที่
 ปริวเป็นระลอกเบื้องล่าง ปีนกับ
 กระบอกยาวเป็นเมตรถูกบรรจุดินปืน
 พร้อมลูก ชี้นก ประทับอยู่บนปาก นิ้วชี้
 ของคนทั้งสองสอดเข้าในไกปืน กระบอก
 ใครกระบอกมัน ไม่มีการเคลื่อนไหว
 คนกับปืนกลมกลืนกันจนเป็นหนึ่งเดียว
 ยามที่ลมกรรโชกกิ่งประจู่ไหวยวบยาบ
 คนกับปืนก็โอนเอนไปพร้อมกัน

นกกินปลาตัวเท่ากำปั้น ลีกลม
 กลืนกับกอกอญา เหยะยั้วไปทางซ้าย
 ทิศขวาที ในขณะที่ปากอันแหลมยาวของ
 มันเลือกจิกกินลูกปลาตัวเล็กที่ติดค้าง
 อยู่ตามน้ำตื้น เมื่อมีเสียงดังโครมคราม
 เพราะความเชื่อซาของเจ้าหนูนาวัวเล็ก
 มันจึงโผบินขึ้นไปบนอากาศ แต่สักครู่
 เมื่อทุกอย่างกลับเข้าสู่ภาวะปกติ มันก็
 โผกลับสู่พื้นดินหาอาหารต่อไป ลม
 หอบใหญ่พรุ้งพรุพร้อม ๆ กับมีฝูงนก
 กระจอกฝูงใหญ่โผล่ลงที่กลางพงอ้อ หันที
 ที่พวกมันมาถึง ความเงียบซึ่งครอบ
 ครองพื้นที่อยู่ก่อนก็ถูกรบกวน มันพ
 กันส่งเสียงจ๊อกแจ๊ก จิกตักกัน โผบิน
 จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง แต่ไม่เคย
 โผบินไปจับที่ประจู่ใหญ่ซึ่งมีคณิงปลา
 นั่งอยู่ นกกระปูดสีน้ำตาลโหล่มสองตัว

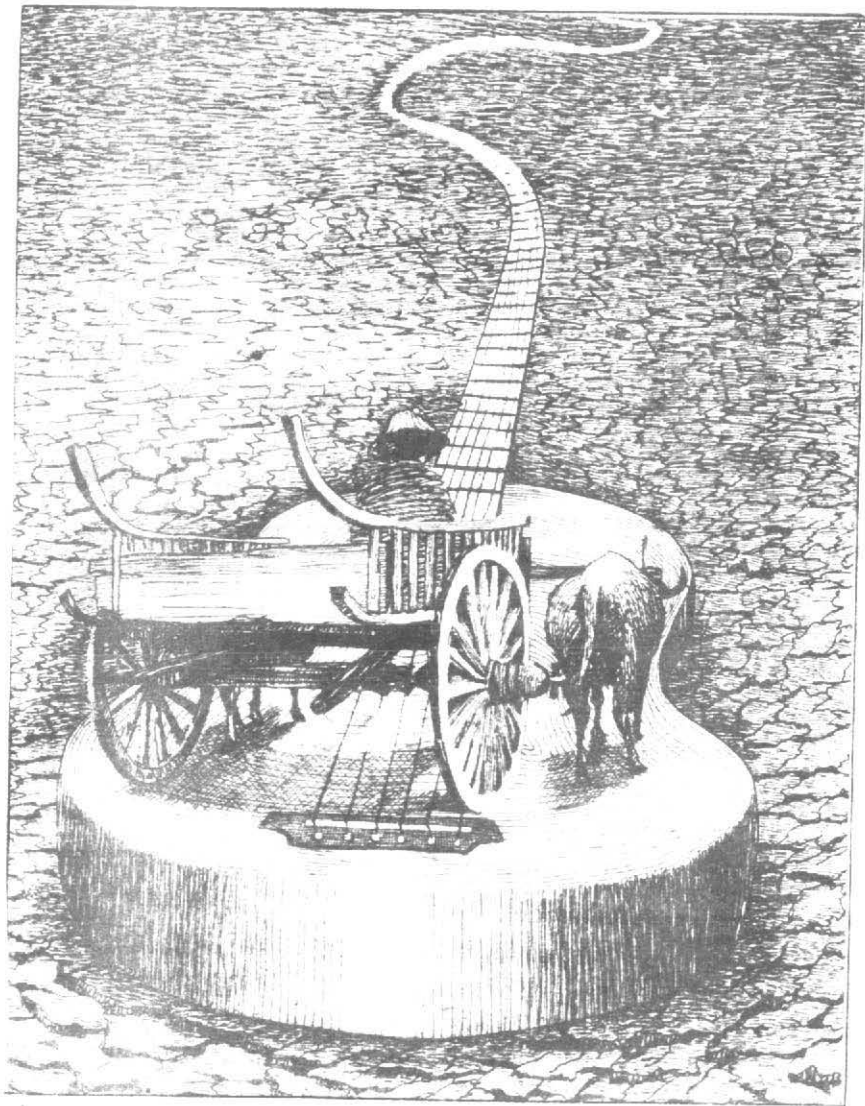
โผป็นเกทำทำจะกิ่งตัวลงบนต้นประดู
แต่เมื่อเห็นบางอย่างผิดสังเกตจึงพากัน
หันเหทิศทางไปยังเนินเขาเบื้องหน้า
มันคงกิ่งตัวลงที่ไหนสักแห่ง ไม่นาน
ก็มีเสียงปุด ปุด ดังแว่วมาตามลม

ท้องฟ้าสีคราม มีเมฆสีขาวกระจาย
เป็นหย่อม ๆ ระบายภาพอยู่บนพื้นน้ำใส
สะอาดระลอกคลื่นที่พริ้วไหวทำให้ภาพ
ท้องฟ้าบนผิวน้ำเคลื่อนไหวตามไป
ด้วย สหายบางชนิดซึ่งทอดร่ากอยู่
ในท้องน้ำโอนเอนไปมาเมื่อลมแรงเปลี่ยน
ทิศ ลูกปลาซ่อนฝูงใหญ่ไม่ว่าอยู่บน
ผิวน้ำ นาน ๆ ที่จึงมีเสียงปลาซบเหยื่อ
ดัง พับ ลึนเสียงน้ำก็แตกกระจายเป็น
วงกว้าง คนยิงปลาสองคนค่อย ๆ วาด
ปืนไปตามที่มายของเสียง ซ้ำ ๆ ผสมกลม
กลืนแปนหนึ่งเดียวกับสิ่งที่อยู่รอบข้าง
มีเพียงลูกตาทั้งสองข้างเท่านั้นที่คมกล้า
เคลื่อนไหวไปมาเหมือนเหยี่ยว มันพุ่ง
ตรงไปยังระลอกคลื่นที่เป็นวงกลมใน
น้ำ ปืนในมือกระชับแน่นอยู่บนขา นิ้วชี้
ซึ่งสอดอยู่หว่างไกเกร็งเต็มที่ แต่ก็สาย
ไปเสียแล้ว ปลาซ่อนขนาดเท่าฝ่ามือ
กึ่งเพียงระลอกคลื่นและฟองอากาศ
สีขาวไว้ให้ดูเล่นเท่านั้น ตัวของมันคง
หลบไปนอนกบดานอยู่ที่ไหนสักที่หนึ่ง

ใต้ท้องน้ำใ สคนหาปลาสบสายตากัน
แวบหนึ่ง มีรอยยิ้มน้อย ๆ ผุดขึ้นที่มุม
ปากของคนทั้งสอง ก่อนที่จะตั้งหน้า
เพ่งมองไปที่ผิวน้ำเบื้องล่างต่อไปอย่าง
มีความหวัง

ภาพพระอาทิตย์ทางกลมโตสะท้อน
ให้เห็นอยู่บนผิวน้ำ เมื่อเวลาผ่านไป
ภาพนั้นก็เลื่อนเข้าหาต้นประดูมากขึ้น
ทุกที แดดตกแดงแผดเปรี้ยวเหมือน
จะเผาทุกสิ่งบนพื้นโลก แสงสะท้อน

ระอียบระอียบบนพื้นน้ำสร้างความระคาย
เคืองให้กับดวงตาของคนทั้งสองมากขึ้น
บางครั้งเป้าหมายเบื้องล่างบนพื้นน้ำ
พราวเลื่อน แต่คนทั้งสองหาใส่ใจกับ
อุปสรรคเพียงเล็กน้อยเหล่านี้ไม่ เขา
ปล่อยให้เหวี่ยงบนใบหน้าไหลย้อยโดย
ไม่คิดที่จะละมือจากกระบอกลงมาเช็ด
แมลงกินเลือดสีเขียวตัวขนาดเท่ากับยุง
เกาะอยู่ที่ต้นคอ มันเฝ้าดูตกกิ้งแก้อยู่เนิ่น
นานจนในที่สุดมันต้องเป็นฝ่ายจากไป
เองโดยที่เขาไม่ได้ขยับเขยื้อนหรือแสดง
อาการไล่เลยแม้แต่น้อย มันพาห้องที่อยู่
อ้าย เพราะมากไปด้วยเลือด บินไป
สักครูก็ตกลงยังพื้นน้ำเบื้องล่าง ปลา
ตัวเล็กซึ่งบังเอิญผ่านมารีบโผล่เข้าสูบ
ในทันที คนยิงปลาอ้อมเยาะให้กับชะตา
กรรมของมัน...มึงกินเลือดกู ปลากิน
มึง แล้วกูก็กินปลา...เขาคิดอยู่ในใจด้วย
ความเชื่อมั่นว่าไอ้ช้อนขนาดเท่าฝ่ามือ
ที่เพิ่งโผล่มาให้เห็นเมื่อสักครูคงกำลัง
รอโอกาสที่จะขึ้นมาหายใจอีกครั้ง แล้ว
เมื่อนั้นเขาก็จะใช้ปืนในมือสังหารมันทันที

คนหาปลาเหลือบสายตาดูภาพ
ของดวงอาทิตย์ในน้ำแวบหนึ่ง พระ
อาทิตย์ดวงกลมโตเคลื่อนเข้าใกล้โคน

ขันทอมบงบงท้องฟ้าก็พอจะรู้ว่า อีกไม่กี่อึดใจมันก็จะส่องอยู่เหนือหัวของ เขาพอดี ท้องที่เบาโหวงมาตั้งแต่เช้า เริ่มแสดงอาการปั่นป่วน บางครั้งมีเสียงเหมือนน้ำไหลในท้อง...ขึ้นมาลิ่วะ มัวไปหกหัวอยู่ที่ไหน เคียวก็จะส่งมึงไปลงหม้อแกง...เขากราดเกรี้ยวเอากับเป้าหมายเบื้องล่างซึ่งโผล่มาให้เห็นเพียงครึ่งเดียวแล้วก็ไม่เคยโผล่มาให้เห็นอีกเลย อิงเวลาผ่านไป เขาก็รู้ว่ามันใกล้เวลาที่เขาจะต้องทำงานเข้ามาเต็มทน แม้ปลาซ่อนจะอืด กบดานได้นาน แต่มันก็ต้องโผล่ขึ้นมาหายใจ เขากระซิบ ปินในมือแน่นขึ้น ตาสอดสายเป้าหมาย เบื้องล่างแทบไม่กะพริบ สองคนสีตากับอีกสองป็น มัจจุราชที่มาพร้อมภัย เสียงกัมปนาท ปินนั้นมือนาภาพที่โหดร้าย รุนแรง แต่จิตใจที่น้ำเอามันไปใช้นั้นกลับโหดร้ายและรุนแรงยิ่งกว่า

ท่ามกลางความเงียบสงัด ปลาซ่อนตัวขนาดเท่าฝ่ามือสีเทาอ่อนไปทางดำจ๋อย ๆ ลอยตัวขึ้นบนผิวน้ำ มันลอยสูงขึ้น ๆ อีกไม่นานส่วนหัวก็จะเรียพอดกับผิวน้ำ มันหาวิธีไม่ว่าทุกอริยาบถของมันกำลังตกอยู่ในสายตาของมัจจุราชที่แฝงตัวมากับความเงียบ มัจจุราชหนึ่งพยักหน้าให้กับอีกมัจจุราชหนึ่ง เป็นการรู้กันว่าใครจะทำหน้าที่เป็นผู้สังหาร

ผู้รับหน้าที่เป็นปจจุราชกระซิบป็นในมือแน่นขึ้นกว่าเดิมซึ่งแน่นอยู่แล้ว อองคาพยบทั้งหลายเขม็งเกลียว กลั่นหายใจจนทุกส่วนของร่างกายนิ่งเหมือนรูปปั้น เขาระหนักคิดว่ามันเป็นการทำงานที่พลาดไม่ได้ ความผิดพลาดเพียงเล็กน้อย ย่อมหมายความว่าเขาจะพลาดอาหารรสโอชะไปตลอดวัน...ยังไม่ทันที่ส่วนหัวของเป้าจะโผล่ขึ้นมาพ้นผิวน้ำ เสียงแก๊ปจากกระบอกปืนก็แผดเสียงปานหูแตก เป้าเบื้องล่างพลิกตัวเห็นท้องขาวเลือดสีแดงทะลักออกมาเป็นทาง แรงกระตุกของมันทำให้น้ำแตกกระจาย มันดำดิ่งลงสู่ท้องน้ำเบื้องล่าง แต่แค่อึดใจก็กลับขึ้นมา ลอยหงายท้องขาวอยู่บนผิวน้ำ คนหาปลารูดตัวเองลงมาจากต้นประดู่ ลุยน้ำแค่นองเข้าไปหาเหยื่อ ใช้นิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้บีบส่วนหัวของมันชูขึ้น เงยหน้าขึ้นมองเพื่อนซึ่งนั่งอยู่บนต้นประดู่ ตะโกนด้วยเสียงอันดังว่า...วันนี้เราจะกินปลา...สิ...เสียงก็หัวเราะออกมาด้วยความยินดี โดยมีเสียงของเพื่อนคู่หูประสานรับเป็นจังหวะ

ขณะที่อาณาบริเวณโดยรอบบึงระดมไปด้วยเสียงระเบิดจากปากกระบอกปืน เสียงหัวเราะด้วยความปิติในเหยื่อที่พิชิตได้ของคองอิงปลา ชีวิตอีกหลายชีวิตที่อาศัยบึงเป็นถิ่นที่อยู่อาศัยพองพญา

รอบ ๆ บึงเป็นที่ให้ชีวิต กลับตกเข้าไปอยู่ในภวังค์แห่งความหวาดกลัว นกกินปลาฝูงหนึ่งทะยานขึ้นจากพื้นดินอย่างรวดเร็ว มันบินสูงขึ้น ๆ ด้วยความเร็วที่คิดว่าจะสามารถช่วยมันให้หนีไปจากเสียงมัจจุราช หนูนาสามสี่ตัววิ่งกลับรูซึ่งอยู่ไม่ไกลเท่าไรนักด้วยความเร็ว บางตัวที่วิ่งไม่ทันก็ซุกตัวนั่งอยู่ในกอหญ้า ฝูงปลาหลากหลายชนิดที่กำลังเรียงรายอยู่ท่ามกลางความชุ่มฉ่ำของผืนน้ำ แดกฮื้อออกไปคนละทิศ มันพุ่งตัวดิ้นลงไปยังที่ที่ลึกที่สุดในบึง มีเพียงคองอิงปลาสองคนเท่านั้นที่หัวรอให้กันด้วยอารมณ์อันแสนจะชื่นมื่นและจิตใจที่เบิกบานเป็นพิเศษ

เวลาผ่านไปไม่นานนัก เหตุการณ์รอบบึงก็กลับคืนเข้าสู่ภาวะปกติ ชีวิตต่าง ๆ ดำเนินต่อไปเหมือนประหนึ่งว่าเมื่อครู่ที่ผ่านมาไม่มีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น หนูนาสโผล่ขึ้นมาจากรู หากินไปตามประสา นกกินปลาเหาะย่างไปบนดินเลนอย่างไม่ทุกข์ร้อน ฝูงปลาแหวกว่ายออกมาซบเหือเหมือนลิ้มเรื่องที่เพิ่งสูญเสียเพื่อนรวมบึงไปเมื่อครู่นี้สนิท มีเพียงรูปปั้นสองรูปบนต้นประดู่เท่านั้นที่หายไป นกกระปูดสองตัวบินวนไปเวียนมาเหนือต้นประดู่สามรอบ

ด้วยความกลางแกลงแล้วในที่สุดมันก็
ตัดสินใจทิ้งตัวลงเกาะ เมื่อแน่ใจว่าไม่มี
อะไรผิดปกติ

คนยิงปลาสองคนสะพายปืนเดิน
สวนออกมาจากทางเดิม มุ่งหน้าเข้าหา
ทางเกวียน ที่เอาจคนหนึ่งมีปลาส่อนขนาด
เท่าฝ่ามือ ห้อยติดอยู่กับเชือกที่พันรอบ
เอวู บางชนิดรัดกบเลี้ยงตั้งอ๊อบ อ๊อบ
อยู่ข้างทาง คนทั้งสองชะงักฝีเท้า เขา
สบตากันแวบหนึ่ง "ปืนกระบอกที่ยัง
ไม่ได้ใช้งานถูกยกขึ้นประทับป่า สักครู
ที่ข้างทางเกวียนก็บังเกิดเสียงดังแกรก
กราก ฐิ่งหยาบกว่าหนึ่งเมตรไพล่พรวด
ออกมา หัวของมันชูสูง ในปากคาบกบ
ตัวขนาดเท่ากำปั้น มันพาร่างขึ้นมาผกาด
อยู่บนทางเกวียน แต่แล้วมันก็ต้องชะงัก
เมื่อเห็นคนยิงปลาทั้งสองยืนรอทำอยู่
สัญชาตญาณบางอย่างบอกให้มันรู้ถึง
ภัยที่อยู่เบื้องหน้า มันรวบรวมแรงกาย
เตรียมที่จะพุ่งตัวลงไปข้างทาง ดงหญ้า
รกเบื้องหน้าเป็นจุดหมายปลายทาง แต่
ก็สายไปเสียแล้ว ปืนในมือของคนหาปลา
ได้ลั่นเปรี๊ยะออกมาด้วยความรุนแรง
ร่างของมันพับลงบนกองฝุ่น หางของ
มันไหวระริก แต่สักครู่ก็นิ่งไปไหวดัง

"กบกินแมลง ฐิ่งกินกบ แล้วคน
ก็กินทั้งฐิ่งทั้งกบ" คนหนึ่งพูดขึ้นในขณะที่
ที่อีกคนสาละวนอยู่กับการใช้เชือกร้อย
กบและฐิ่งเข้าไว้ด้วยกัน

"แต่ไม่มีอะไรกินคน" อีกคน
โผล่ขึ้นด้วยแววตาภาคภูมิใจในความ
เป็นคน

"อ้อ...ไม่มีอะไรกินคนได้" เขา
ได้ตอบกับคำพูดของเพื่อน แต่สมองก็
กำลังใช้ความคิดอย่างหนัก...ถ้าเอางู
สิงห์กับปลาส่อนไปขายให้กับเจ๊กใน
ตลาดคงได้หลายตั้งค์ อย่างน้อยเงินที่
เหลือจากการแบ่งกันคนละครึ่งก็ยังพอ
เพียงพอซื้อของใช้ที่จำเป็น แต่...เขา
หยุดคิด มุ่งหน้าเพื่อน มองปลา มองฐิ่ง
ที่ร้อยติดกับกบ....แต่ถ้าเจ๊กในตลาดกด
ราคาเหมือนกับเมื่อครั้งก่อน ๆ ที่เขา
เคยเอาเข้าไปขาย เขาก็อาจได้เงินแค่
ซื้อเหล้าขาวเพียงขวดเดียวกับน้ำบ่าวูง
กำลังขวดเล็ก ๆ แบ่งกันคนละขวดเท่า
นั้น....

เขานึกถึงภาพหน้าตาชาวสะอาด
หุ่นค่อนข้างสูงพุงของเจ๊กในตลาดผู้ซึ่ง
ทำหน้าที่เป็นคนตีราคาของ แล้วนึกได้
"คนกินคนวะ"

ความหลัง

เส้นผมของชายคนนี้อ้อมเป็นสีน้ำตาลอ่อนค่อนข้างเหลือง หมวกเรืองามมันปราบอยู่เหนือริมฝีปาก สุกถ้อง มีความสง่างามในเวลาที่ยิ้มปากพูด หัวของเขาจะผกเล็กน้อย น่าเสียงเป็นมิตร แต่ฟังดูเด็ดเดี่ยวมีอำนาจ เป็นน้ำเสียงของผู้เคยออกคำสั่งกับทหารผู้ได้บังคับบัญชามาแล้ว

“ก็แล้วใครจะรู้ว่าไอ้เรื่องต่าง ๆ ในโลกนี้มันจะเริ่มขึ้นหรือจบลงเมื่อไหร่ คุณหมายถึงอะไรที่พูดเช่นนั้น เหมือนทำทองหายแล้วกลับเก็บได้ตะกั่วขึ้นมาแทน ทั้งหมดมันก็มาจากการที่คุณไม่รู้ว่าการณ์ต่าง ๆ มันจะจบลงเมื่อไหร่” เขาพูดคล้าย ๆ คนเพ้ออีก

จากนั้นอีกประมาณ 10 นาทีหลังจากที่ชายร่างเล็กคนนี้ทำให้สงบลงได้ เขาได้เล่าเรื่องของเขาให้ฟัง

“เมื่อตอนที่ผมยังเป็นเด็กเล็ก ๆ อยู่ นั่น ผมรู้ไปหมดทุกอย่าง พอถึงอายุ 15 ก็ไม่มีใครมาสอน หรือบอกอะไรผมได้อีก ส่วนใหญ่ผมจะเป็นผู้บอกกับเขาเหล่านั้นเอง มันเป็นความโง่เขลาที่คิดอย่างนั้น เพราะเมื่อผมโตขึ้น ได้เรียนรู้มากขึ้น แต่ให้ตายสิ ผมกลับพบว่าตัวเองไม่ได้รู้อะไรมากอย่างที่เคคิดเลข ผมอายุ 80 แล้วตอนนี้ ผมจึงมาตระหนักว่าทั้ง

หมดในโลกที่ผมรู้จักคือนายแฟนนี่ อัดัมส์ ผู้ชายที่สอนให้พวกเราสนใจเรื่องรารอบ ตัวเรื่องที่มีจะเกิดหรือไม่เกิดเท่านั้น นี่แหละ ผมจะเล่าเรื่องอะไรให้คุณฟัง”

หลายสัปดาห์มาแล้วตอนที่ผมยังอยู่ในเมืองจีน ไปเป็นทหารอยู่ที่นั่น ผมได้รับประสบการณ์ด้านการทหารอย่างมาก ผมชอบคนจีน เพราะพวกเขามีอุปนิสัยใจคอดี ซื่อสัตย์ ทำงานหนักขยันหมั่นเพียร และโดยทั่วไปแล้วก็ยังเป็นประเทศที่สะอาดพอสมควร

คืนหนึ่งผมได้รับคำสั่งให้ยืนยามอยู่บนสะพานข้ามแม่น้ำเล็ก ๆ สายหนึ่ง ที่ชื่อว่าซุโด บริเวณนี้มักจะมีการลักทรัพย์ ข้องเบาเป็นประจำ จึงต้องจัดให้มีการเฝ้ายาม ว่าจะไปแล้วที่ไหน ๆ ในโลกมันก็มีทั้งคนดีคนชั่วไปปนกัน ไปมีที่ไหนในโลกที่ไม่มีขโมย

ที่ที่ผมได้รับคำสั่งให้มาเฝ้ายามนั้น ก่อนหน้านั้นก็มีการขโมยทั้งปืนไรเฟิล ลูกกระสุนและระเบิดในคลังแสงเป็นประจำ ผมเดินตรวจยามในตอนนั้นมันเป็นตอนกลางคืน พระจันทร์เต็มดวง ส่องแสงสว่างไปทั่ว

ตอนนั้นผมยังหนุ่มมาก ทุกอย่างมันใหม่ไปหมดสำหรับผม ที่สำคัญผมเป็นเคนกัวมือซ้ายบอกใคร และจากแสงจันทร์ที่ส่องลงมากระทบของบางอย่าง

จนส่องแสงประกายเคลื่อนไหวอยู่ ทำให้
รู้ว่ามันเป็นโลหะอลูมิเนียม

ผมตั้งจะโกนตามออกไปก็ไม่มี
คำตอบกลับมา ผมตะโกนอีกก็เห็นเงา
ตะคุ่ม ๆ นั้นโกยหนี้อ้าว ผมตะโกนให้หยุด
ก็ยังไม่หยุดจึงออกไปหนึ่งนัด

ผมได้รับคำสั่งมาว่าให้จัดการอย่าง
เด็ดขาดกับขโมยที่เข้ามาขโมยของ ที่จริง
ผมตั้งใจจะชิงมาให้ล้มเท่านั้นเอง แต่ความ
ที่ตัวเองก็ตกใจกลัวเช่นกันเลยรีบร้อนยิง
ออกไปโดยไม่ได้ตั้งใจ ชายคนนั้นล้มลง
ผมยื่นคร่อมร่างเขาเอาไว้ และแทนที่ลูก
กระสุนมันจะถูกขา แต่กลับพุ่งเข้าไปใน
หัวใจ เขาขาดใจตายทันที ผมรู้สึกทั้งหนาว
ทั้งร้อน เขาเป็นมนุษย์คนแรกที่ผมฆ่า ผม

รู้สึกใจคอไม่ดีเลย ที่พบในคิวเขาก็เพียง
เศษเหล็กชิ้นเล็กชิ้นน้อย เศษสังกะสีบ้าง
ทองแดงบ้างในกระป๋องสังกะสี

ผมมันไปชั่วครู่ก่อนจะรู้ว่าอะไรเป็น
อะไร ชายคนที่ผมยิงตายเป็นเพียงแค่กรรม
กรยากจนที่หัวโหล เขามาขโมยแค่เศษ
เหล็กจากกองขยะเพื่อแลกกับเงินเพียงไม่กี่
เท่าไร เรายังไปซื้ออาหารให้กับลูก ๆ ที่
กำลังอดอยากและรอคอยการกลับของเขา
ผมไม่รู้สึกรู้สึมน้ำแต่คิดว่าตัวเองเป็นวีรบุรุษ
ในการกระทำครั้งนี้

เวลาผ่านไปผ่านพ้นไปหลังจากคืน
วันนั้น ผมแต่งงาน ออกจากการเป็นทหาร
ย้ายจากเมืองจีนมาอยู่ที่สิงคโปร์ ที่นั่น
หลายปีแล้วถ้าจะนับหลังจากคืนเกิดเหตุ

ผมมาตั้งรกรากในสิงคโปร์ ทำ
ทุกอย่างเพื่อภรรยา เธอเป็นผู้หญิงที่ดีคน
หนึ่งที่เดียวและผมก็รักเธอมาก ผมได้
งานดีมีฐานะร่ำรวยขึ้นเรื่อย ๆ จึงสามารถ
จ้างคนใช้ได้หรือจะพูดไปแล้วก็คือหากคนใช้
ให้ภรรยาพอที่เธอจะได้ไม่เหนื่อยจนเกินไป

คนใช้ของผมเป็นเด็กผู้หญิงชาวจีน
ซึ่งผมไม่ได้คุยจนเกินความเป็นจริงไปเลย
ว่า เธอเป็นคนใช้ที่ดีที่สุดในโลกนี้เท่าที่
ใครจะมีได้ อย่างแรกเธอเป็นคนซื่อสัตย์
มีความจงรักภักดีอย่างหาใครเทียบไม่ได้

เธอปรนนิบัติรับใช้ภรรยาของผม
ที่ค่อนข้างอ่อนแอตั้งแต่เมื่อจรดเท้า แต่

ภรรยาผมก็ให้ความกรุณาต่อเธอมาก ซึ่งผมเชื่อว่าเธอคงจะไม่ได้รับความกรุณาจากผู้ใดมากนัก

ผมแต่งงานมาได้ 5 ปีจึงมีลูกที่ผมเฝ้าโรมานาน เมื่อผมทราบว่าภรรยาตั้งครรภ์ ผมดีใจจนเนื้อตัวสั่น แม้จะผมเตรียมการทุกอย่างเท่าที่จะทำได้ วางแผนจะให้ภรรยามากอยู่ใกล้หมอกเพื่อจะได้ช่วยเหลือได้ทันในเวลาที่จะคลอด เลื่อนงานที่ต้องเดินทางไปอื่น ๆ ทั้งหมด

อีก ๒ เดือนจะได้เวลาคลอด ผมมีธุระด่วนที่ต้องเดินทางไปจัดการ ที่ที่จะไปไม่มีบ้านอยู่ห่างจากบ้านพักของเรา ผมทั้งภรรยาให้อยู่ในความดูแลของคนรับใช้ชาวจีนคนนี้ ผมไปด้วยความรู้สึกที่กังวลเอามาก ๆ ทั้งที่ไปเพียงแค่อาทิตย์เดียวเท่านั้น

พอกลับมาปรากฏว่าลูกผมลืมคาออกมาดูโลกเร็วขรือขือ เป็นลูกชายซึ่งเดี๋ยวนี้อายุ 30 ปีแล้ว สูงกว่า ๖ ฟุตแข็งแรงยิ่งกว่าวัว แต่ตอนที่เขาเกิดนั้นเขาอ่อนแอจนแทบจะไม่มีชีวิตรอดมาถึงวันนี้ อ่อนแอถึงขนาดที่ไม่อาจจะร้องไห้ให้มีเสียงดังออกมาได้ ภรรยาผมก็แทบจะตายจากการคลอดในครั้งนี้ ผมไม่ได้พูดเล่นเลยว่าถ้าหากไม่ได้สาวใช้ชาวจีนคนนี้ช่วยเอาไว้ ทั้งลูกทั้งภรรยาผมคงต้องตายอย่างแน่นอน

เธอชอบชีวิตทั้งแม่และลูก พระเจ้าเท่านั้นที่จะรู้ว่าเธอทำได้อย่างไร เธอประคบ

ประหม่นภรรยา ผมเหมือนใจในหินมีอินนมลูกโดยใช่ได้ในของปากกาหมึกซึมหยดเข้าปากที่ละหยด เธอเป็นทั้งหมอพยาบาล พี่เลี้ยงและทุกอย่างที่ภรรยาและลูกผมต้องการให้เธอเป็น ทุกชีวิตในครอบครัวของผมเป็นหนี้ชีวิตสาวใช้คนจีนผู้นี้ นับจากนั้นผมไม่ได้มองดูเธอเป็นแค่สาวใช้อีก ผมไม่เคยพูดกับเธอมาก่อนได้แต่ออกคำสั่งให้เธอทำโน่นทำนี่เท่านั้น แต่เมื่อเธอเป็นผู้มีพระคุณอย่างสูงสุดเช่นนี้ ผมจึงเริ่มพูดกับเธอ

เธอบอกว่ามาจากจีนแผ่นดินใหญ่ พ่อเป็นกรรมกรหาเงินกินค่าอคม้อกินมีอดตลอด แต่พ่อเป็นคนซื่อสัตย์ เธอหยุดก่อนจะกล่าวต่อไป มีกินหนึ่งพ่อกินเห็นลูก ๆ หัวโหยคือไปไม่ไหว ก็ได้ออกไปขโมยเศษเหล็กจะเอามาขาย แต่ระหว่างทางคอนข้ามสะพานบนแม่น้ำซูโจ ทหารยามที่เฝ้าอยู่ในบริเวณนั้นได้ยิงพ่อของเธอตาย ผมถามเธอว่ารู้ตัวคนยิงหรือเปล่า เธอตอบว่าไม่รู้ หลังจากความตายของพ่อไม่นาน พี่ชายของเธอทุกคนรวมทั้งแม่ก็ตายจากไปเพราะทนความอดอยากไม่ไหว แต่อาชีพที่เธอหมั่นาคัดหมอบ พ่อค้าจึงเอาไปเลี้ยง ไม่ต้องอดตายเหมือนกับคนอื่นในครอบครัว

“เมื่อพวกคุณฟังแล้วยังจะมาถามผมว่าเรื่องทั้งหมดมันเริ่มขึ้นเมื่อไหร่และจบลงอย่างไรนั้น ใครที่โหนลจะที่จะตอบคุณได้”

จดหมาย จากบ้านนอก

เพื่อนเอ๋

เราไม่ค่อยพบกันนานนักหนา

คราวครึ่งแรมดีค่าพจนฟ้า

ย้อนเวลากลับไปก็หลายปี

ก็โตกเสว้าธรรมดาเมื่อออกจาก

บางครึ่งออกคืนเมืองรุ่งเรืองศรี

แต่แนวลาอันสกลไธไว้รำดี

ล้วนแต่มีมันดีซอพันฮวังใจ

เพื่อนรัก..

อีกหน่อยจักพบวันอันแจ่มใส

มีความรู้ "ปริญญา" อุตว่าใคร

เพื่อนคงไม่มีผู้ตนบนแผ่นดิน

เพียงเพื่อนมี "สรวธา" ไปทหา

ช่วยบคเป้าความทนองทนห้องอัน

ทนแทนพาศเหงอ โคนซิ่งไทรวัน

เขาจะอินคิมากนเ้าากจน

เพื่อนข้า...

วันผ่านมาเหมือนกับจะสับสน

เราเพื่อนพี่น้องที่ "วิรัช"

จึงถูกปล้นเช่นฆ่าอย่างสามานย์

บทเรียนจากเน้อวานซึ่งผ่านพ้น

ประชาชนย่อมเห็นเป็นหลักฐาน

ด้วยวันนี้ปีศาจประกาศการณ์

บีบบทบ้านให้หัวโหดอก โขยท์ฉนซ์

เพื่อนชาก..

เพื่อนคงมากด้วยไฟความ ใฝ่ฝัน

มีความคิดก้าวหน้าจักฝ่าฟัน

เพื่อกว้างสวรรค์สังคมให้ร่มเย็น

และที่นั่นก็พร้อมทุกอ้อมกอด

คนมีศบอทอง ไม่อยาก ไปเห็น

ส่วนเพื่อนต้องไม่ขาดหวาดอ่าเค็ญ

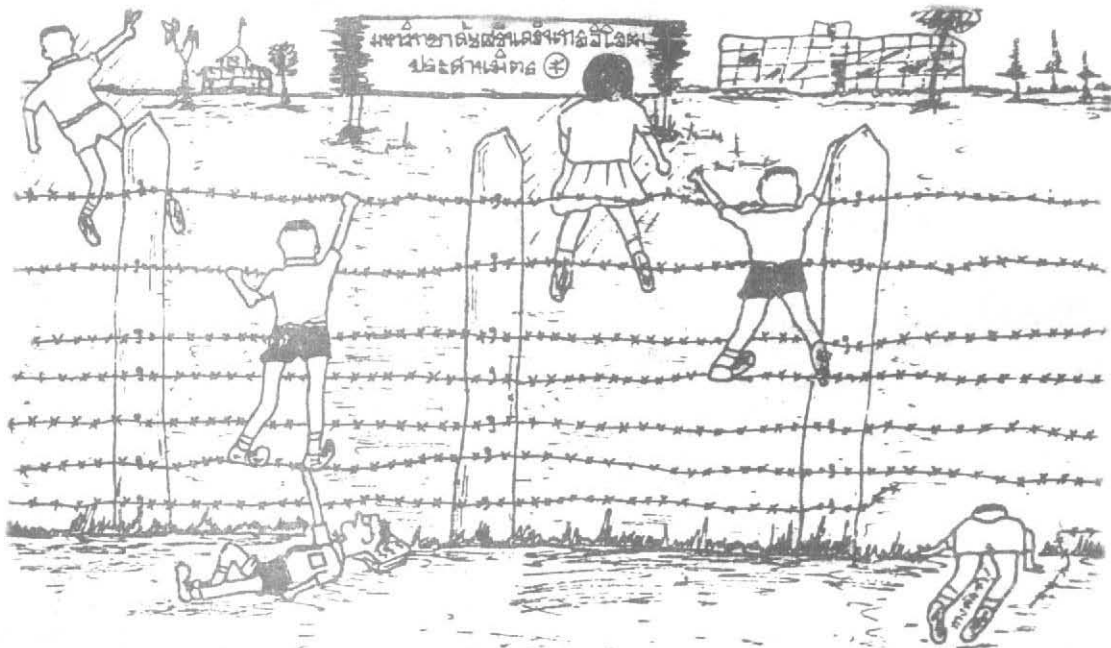

"ก้าวแรกสู่นาคตที่ต้องอาศัยศรัทธาและความอดทน"

ขอแสดงความยินดีกับน้องใหม่ชาว เทา-แดงทุกคนที่ฝ่าฟัน
อุปสรรคต่างๆ เข้ามาได้ พี่ขอต้อนรับด้วยหนังสือเล่มนี้

หัวใจศรัทธา

ฝ่ายสราญยากร

14 76
13 257
12 109
11 109

8499281
12 8499281
11 109

14 75
13 8499280
12 8499280
11 109

14 75
13 8499279
12 8499279
11 109

14 34
13 2966139
12 2966139
11 109

14 69
13 8555655
12 8555655
11 109

คณะกรรมการบริหารองค์การนิสิต ปีการศึกษา ๒๕๒๔

๑) นายชาลี สะชาโต	นายกองค์การนิสิต
๒) นายฤกษ์โรจน์ ประยูรสิทธิ	อุปนายกภายใน
๓) นายประสิทธิ์ ตั้งประเสริฐ	อุปนายกภายนอก
๔) นายทองศักดิ์ ตูลวรรณนะ	อุปนายกกิจกรรม
๕) นายกทสรวง สระแก้ว	เลขานุการ
๖) นางสาวอังศุอร ถิ่นหลวง	ผู้ช่วย เลขานุการ
๗) นางสาววรรณช เผ่าภคะ	เหรัญญิก
๘) นางสาวลลคณา ช้างสอน	ผู้ช่วยเหรัญญิก
๙) นายวรวิทย์ ตันติวัฒน์ทรัพย์	สาราณียากร
๑๐) นายสุเทพ จริงจิตร	ผู้ช่วยสาราณียากร
๑๑) นายนิมิตร อยู่สวัสดิ์	ฝ่ายศิลปวัฒนธรรม
๑๒) นางสาวเพชรรัตน์ บุญช่วย	ผู้ช่วยฝ่ายศิลปวัฒนธรรม
๑๓) นายสุภาพ เกลี้ยงประดิษฐ์	ผู้ช่วยฝ่ายศิลปวัฒนธรรม
๑๔) นางสาวพรรณิ พิเศษสุขบันเทิง	ฝ่ายวิชาการ
๑๕) นายโกสม ไชยค่อเขต	ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ
๑๖) นางสาวคม เนตร เสวตาสัย	ฝ่ายบำเพ็ญประโยชน์
๑๗) นายพิทยา เข้มพุดชา	ฝ่ายกีฬา

๑๘) นายสมัคร เตียงพลกรัง	ผู้ช่วยฝ่ายกีฬา
๑๙) นายปราโมทย์ กอบคุณนันท์	ฝ่ายหาทุน
๒๐) นายสุรพล ทองใหม่	ผู้ช่วยฝ่ายหาทุน
๒๑) นายนครินทร์ จิตวัฒน์วิไล	ผู้ช่วยฝ่ายหาทุน
๒๒) นายถาวร วิเศษดี	ฝ่ายพัสดุ
๒๓) นายถาวร บึงทอง	ผู้ช่วยฝ่ายพัสดุ
๒๔) นายสมพงษ์ เตชเรืองศรี	ฝ่ายสวัสดิการ
๒๕) นายวิบูลย์ จำปาเงิน	ผู้ช่วยฝ่ายสวัสดิการ
๒๖) นายบุญนำ ลักขสร	ฝ่ายแสงเสียง
๒๗) นายประจักษ์ บุตรศรี	ผู้ช่วยฝ่ายแสงเสียง
๒๘) นางสาวจิราภรณ์ มุลมั่ง	ฝ่ายทะเบียน
๒๙) นางสาวสุวรรณา โชคพิพัฒน์	ฝ่ายปฏิคม
๓๐) นางสาวอารีรัตน์ ลีลาภัก	ผู้ช่วยฝ่ายปฏิคม
๓๑) นาย เรืองกิตติ กนกปรีชาวุฒิ	ฝ่ายประชาสัมพันธ์
๓๒) นางสาวมัลลิกา ตระกูลไทย	ผู้ช่วยฝ่ายประชาสัมพันธ์
๓๓) นางสาวมธุรส สิตบุตร	ผู้ช่วยฝ่ายประชาสัมพันธ์
๓๔) นายเกียรติศักดิ์ วงศ์เฮียรทอง	ผู้ช่วยฝ่ายประชาสัมพันธ์

ด้วยฉันทนาการจาก
สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อธิบดีฉันทนาการจาก
ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลไทยเจริญประจักษ์
๔๕๒ ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ เขตพญาไท
กรุงเทพฯ
จำหน่ายอุปกรณ์ก่อสร้าง สีทาบ้าน

ร้านสหกรณ์การศึกษาประสานมิตร จำกัดสินใจ
อาคารโรงอาหาร หลังหอประชุม
จำหน่ายสินค้าอุปโภค บริโภค ที่จำเป็นสำหรับ
นักศึกษาทุกท่าน ขอเชิญซื้อสินค้าที่ร้านสหกรณ์
ถ้าไร่ได้บันดอลคินสำหรับผู้ที่ยังไม่ได้เป็นสมาชิก
ขอเชิญสมัคร ได้ทุกเวลา
"ร้านสหกรณ์เป็นของสมาชิกทุกท่าน"

พฤติกรรมประจำวัน สะท้อนธรรมชาติประจำใจ
ความรู้ที่แท้ คือมีอยู่แล้วต้องใช้

ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด
THE SIAM COMMERCIAL BANK, LTD.

ธนาคารไทยแห่งแรก
มั่นคงด้วยรากฐาน บริการด้วยน้ำใจ

คณะสงฆ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

เชิญผู้สนใจร่วมทำวัตรเช้า เวลา ๗.๓๐ น. ถึง ๘.๐๐ น.

ทำวัตรเย็น-ฝึกสมาธิ เวลา ๑๖.๐๐ น. ถึง ๑๗.๐๐ น. ตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ ณ ชมรมพุทธศาสตร์

ด้วยความปราถนาดีจาก

อร่อยทุกรส สุนุกทุกคน

บริษัท **ฟาร์นิมัสต์** อาหารนม (กรุงเทพฯ) จำกัด
๑๑/๓๐ ถนนแจ้งวัฒนะ บางเขน กรุงเทพฯ 1๐๒1๐
โทร. ๕๗๓-๐๐๒๐-๔

ด้วยฉันทนันทนาการจาก
สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อภินันทนาการจาก
ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลไทยเจริญประทุม
๔๔๒ ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ เขตพญาไท
กรุงเทพฯ
จำหน่ายอุปกรณ์ก่อสร้าง สีทาบ้าน

ร้านสหกรณ์การศึกษาประสานมิตร จำกัดสินใจ
อาคารโรงอาหาร หลังหอประชุม
จำหน่ายสินค้าอุปโภค บริโภค ที่จำเป็นสำหรับ
นักศึกษาทุกท่าน ขอเชิญซื้อสินค้าที่ร้านสหกรณ์
ถ้าไร่ได้ปันผลคืนสำหรับผู้ที่ยังไม่ได้เป็นสมาชิก
ขอเชิญสมัครได้ตลอดเวลา
"ร้านสหกรณ์เป็นของสมาชิกทุกท่าน"

ด้วยความปรารถนาดีจาก
ธนาคารศรีนคร
สาขาดอนนเพชรบุรีคีใหม่

ด้วยความปรารถนาดีจาก
ธนาคารไทยพาณิชย์
สาขาดอนนอโศก

เชื่อมั่นและศรัทธา

องค์การนิสิตฯ ปี 2529
พรรคพลังประชาชนมิก

ขอเชิญนิสิตชาวประสานมิตรไปปฏิบัติธรรม ฝึกสมาธิร่วมกัน ณ วัดพระธรรมกาย โดยรถจะออกทุกวันอาทิตย์
เวลา ๘.๐๐ น. ณ ปากซอยสุขุมวิท ๒๓ (ประสานมิตร) จัดโดยชมรมพุทธศาสตร์

มาวัดทุกวันอาทิตย์
สร้างชีวิตใหม่คุณค่า

A close-up photograph of a single water droplet falling from a leaf. The droplet is in mid-air, just below the leaf's edge, and is perfectly spherical. The background is a dark, textured green, likely the surface of the leaf or a similar natural setting. The lighting is soft, highlighting the droplet's surface.

หยดหนึ่ง...

สู่ประสานมิตร